

KANDIDATAFHANDLING

**Ændringer i den regnskabsmæssige opgørelse af goodwill
i forbindelse med virksomhedssammenslutninger
- set ud fra regnskabsbrugernes perspektiv**

Udarbejdet af:
Søren Bill samt Bjørn Grønbech Larsen

Titelblad

Temaramme: Eksternt regnskab

Opgaveform: Speciale

Afleveringsdato: 23.08. 2007, Aalborg Universitet

Studieretning: Cand. Merc. Aud, 10 semester

Side antal: 119

Vejleder: Frank Tinggaard

Udarbejdet af:

Søren Bill; studienr.:20021112

Bjørn Grønbech Larsen; studienr.:20021014

Indholdsfortegnelse

1	Executive summary	6
2	Problemfelt	8
2.1	Indledning	8
2.2	Problemstilling	9
2.2.1	Arbejdsspørgsmål	9
3	Metode	12
3.1	Afhandlingens struktur	13
3.2	Afhandlingsbeskrivelse	15
3.3	Afgrænsning	17
4	Historisk udvikling	20
4.1	Metode for regnskabsmæssig behandling	20
4.2	Indregning	21
4.3	Sammenfatning af ændringerne i IFRS 3	22
5	Afhandlingens referenceramme	25
5.1	Begrebsrammen	25
5.1.1	Målsætningen med årsrapporter	26
5.1.2	Regnskabsbrugere og deres informationsbehov	26
5.1.3	Årsrapportens kvalitative egenskaber	28
5.1.4	Begrænsninger i relevante og pålidelige informationer	31
5.1.5	Balance mellem nytteværdi og omkostninger	31
5.1.6	Retvisende billede	32
5.2	Diskussionspapir om ny begrebsramme	32
5.3	Regnskabsteori	34
5.3.1	Præsentationsorienteret regnskabsteori	35

5.3.2	Værdibaseret regnskabsteori.....	36
6	Virksomhedssammenslutninger	38
6.1	Overtagelsesmetoden.....	39
6.1.1	Identifikation af overtageren.....	40
6.1.2	Måling af kostprisen for en virksomhedssammenslutning	41
6.1.3	Allokering af kostprisen til de overtagne aktiver og forpligtigelser	42
6.1.4	Goodwill	43
6.2	IFRS 3 Business Combinations Phase 2.....	47
6.2.1	Identifikation af overtageren.....	47
6.2.2	Fastsættelse af overtagelsestidspunktet	48
6.2.3	Måling af dagsværdien af det overtagne	48
6.2.4	Måling og identifikation af de overtagne aktiver og forpligtigelser	49
6.3	Sammenfatning	49
6.4	Koncernopfattelser ved overtagelsesmetoden	49
6.4.1	Den snævre ejeropfattelse.....	50
6.4.2	Moderselskabsopfattelsen.....	50
6.4.3	Modificeret moderselskabsopfattelse	51
6.4.4	Enhedsopfattelsen	52
6.5	Kommentar til udkast til ændring af IFRS 3	52
6.5.1	Foreningen af Statsautoriserede Revisorer	52
7	Opgørelse af goodwill	60
7.1	Kostprisen for en virksomhedssammenslutning	60
7.2	Indregning i overtagelsesbalancen	61
7.2.1	IFRS 3 Phase 2.....	63
7.2.2	Sammenfatning	64
7.3	Aktivdefinition.....	65

7.4	Immaterielle aktiver	66
7.4.1	Indregning.....	67
7.4.2	Måling	70
7.4.3	IFRS 3 Phase 2.....	71
7.4.4	Sammenfatning	71
7.5	Forpligtigelser	71
7.6	Indregning af eventualforpligtigelser	72
7.6.1	IFRS 3 Phase 2.....	74
7.6.2	Sammenfatning	74
7.7	Omstruktureringshensættelser	75
7.7.1	IFRS 3 Phase 2.....	76
7.7.2	Sammenfatning	76
7.8	Minoritetsinteresser	77
7.8.1	IFRS 3 Phase 2.....	77
7.8.2	Sammenfatning	80
7.9	Delkonklusion.....	81
8	Er goodwill et aktiv	83
8.1	Goodwill	83
8.1.1	Kernegoodwill	84
8.2	Indregning af goodwill	85
8.2.1	Opfylder goodwill definitionen på et aktiv.....	85
8.2.2	Er goodwill en ressource	86
8.2.3	Under virksomhedens kontrol.....	87
8.2.4	Resultat af tidligere begivenheder.....	88
8.2.5	Fremtidige økonomiske fordele	88
8.2.6	Kan goodwill måles pålideligt	89

8.3	Delkonklusion	89
9	Ændringer af opgørelsen af goodwill kontra koncernopfattelser	91
9.1	Nuværende regulering og koncernopfattelse	91
9.2	Fremtidig regulering og koncernopfattelse.....	93
9.3	Udvikling af koncernopfattelser	94
9.4	Delkonklusion.....	96
10	Regnskabsbrugernes informationsværdi og ændringerne af IFRS 3 og koncernopfattelsen	98
10.1	Forståelighed.....	98
10.2	Relevans.....	99
10.3	Pålidelighed/Troværdig repræsentation	99
10.4	Sammenlignelighed	100
10.5	Regnskabsbrugere og årsrapportens informationsværdi	101
10.6	Delkonklusion.....	102
11	Er goodwill et aktiv?	104
11.1	Er goodwill en ressource	104
11.2	Under virksomhedens kontrol.....	105
11.3	Resultat af tidligere begivenhed.....	105
11.4	Fremtidige økonomiske fordele	105
11.5	Kan goodwill måles pålideligt	106
11.6	Delkonklusion.....	109
12	Konklusion.....	110
13	Litteraturliste.....	113
13.1	Bøger	113
13.2	Publikationer.....	113
13.3	Regnskabsstandarder og vejledninger	114

13.4	Kommentar Breve	114
13.5	Diskussionspapirer	115
14	Bilag 1 – Forkortelser	116
Figur 1	- Afhandlingens struktur	14
Figur 2	- Balancer før virksomhedsovertagelse	45
Figur 3	- Opgørelse af goodwill	46
Figur 4	- Overtagelsesbalance	46
Figur 5	- Illustration af indregning af immaterielle aktiver	69
Boks 1	- Arbejdsspørgsmål 1	9
Boks 2	- Arbejdsspørgsmål 2	10
Boks 3	- Arbejdsspørgsmål 2	10
Boks 4	- Arbejdsspørgsmål 3	10
Boks 5	- Arbejdsspørgsmål 5	11
Boks 6	- Aktivdefinition	65
Boks 7	- Definition på immaterielt aktiv	66
Boks 8	- Indregningskriterier for immaterielle aktiver	67
Boks 9	- Indregning af forsknings- og udviklingsprojekter	67
Boks 10	- Indregning af goodwill	85
Boks 11	- Aktivdefinition	86
Tabel 1	- Væsentlige ændringer i IFRS 3	23
Tabel 2	- Kriterier for indregning i overtagelsesbalancen efter IFRS 3	63
Tabel 3	- Opgørelse af goodwill samt minoritetsinteresser	79
Tabel 4	- Opgørelse af goodwill ved kapitalmarked og ved intet kapitalmarked	108

1 Executive summary

On 1st January 2005 the Danish public entities started to use the international accounting standards issued by IASB, when accounting for a business combination. By issuing IFRS 3, the IASB finished the first phase of the joint project on business combinations and made changes in the treatment of goodwill. The focus has since then been on accounting for goodwill. IASB contributed more to make focus on goodwill, when they on 30th June 2005 published exposure draft of proposed changes to IFRS 3, and relates to the second phase of the joint project on business combinations, and a part of the convergence project to reduce differences between IFRS and US GAAP. By publishing this exposure draft IASB made some changes to the method for accounting for goodwill. One major impact of the proposals would be to require an acquired business to be measured at the fair value of the entire entity, and accordingly for 100 % of its goodwill to be recognized by the acquirer, even where less than 100 % is acquired. These changes make the measurement of goodwill very interesting.

In this thesis the differences between the IFRS 3 and the exposure draft of proposed amendments to IFRS 3, with focus on the two different methods for measurement of goodwill, are discussed and evaluated. In discussing the methods for measurement of goodwill, the qualitative characteristics of financial statements and the users and their information needs in the framework for the preparation and presentation of financial statements and in the discussion paper “preliminary views on an improved conceptual framework for financial reporting” are taken in to evaluate with the two different methods impact on the users of the consolidated financial statement and their information needs. The different varieties of assumptions on business combinations within the purchase method are taken into consideration to evaluate if IASB changes their view on which the primary users of the consolidated financial statement are.

When discussing the changes between IFRS 3 and the exposure draft, we take into consideration if goodwill meets the definition of an asset in the way it’s measured in IFRS 3 and in the exposure draft. After discussing this we can conclude that goodwill

measured after both the IFRS 3 and the exposure draft are meeting the definition of an asset.

The most significant difference between IFRS 3 and the exposure draft in the measurement of goodwill is that they in the exposure draft recognize goodwill for the non-controlling interest, which we mean is showing that IASB is changing their assumption on business combinations from the entity theory to the enterprise theory, because they recognize goodwill for the non-controlling interest, instead of just recognizing goodwill for the controlling interest, like in IFRS 3.

In changing the method for measuring goodwill in a business combination, they also impact the users of the consolidated financial statement and their information needs. We mean that by changing the method IASB meets the users and their information needs better than with the IFRS 3. Because in recognize goodwill for the non-controlling interest, the value of the acquired entity is more useful to a wide range of users' than in not recognizing goodwill for the non-controlling interest.

We can conclude that by issuing the exposure draft on proposed amendments to IFRS 3, IASB are making changes to the measurement of goodwill, and by doing this also changing their assumption on a business combination to the enterprise theory. In our point of view this is making the usefulness of the consolidated financial statement better for other than just the controlling interest in the entity.

2 Problemfelt

2.1 Indledning

1. januar 2005 blev det et krav for danske børsnoterede virksomheder, at aflægge koncernregnskab efter IFRS 3 Business Combinations udstedt af IASB, i forbindelse med en virksomhedssammenslutning. IASB afsluttede med udsendelsen af IFRS 3 første fase af projektet "business combinations" som var en del af "the improvement project" som de havde påbegyndt i 2002. I samme forbindelse indgik IASB et samarbejde med FASB, The Norwalk Agreement, som havde det formål, at ensrette de to standardudsteders regnskabsstandarder for derved, at forbedre sammenligneligheden af årsrapporterne mellem de divergerende lande. Dette samarbejde har medført en lang række ændringer af de daværende regnskabsstandarder. I forhold til goodwill har der også været betydelige lovændringer, hvilket skal ses af, at danske børsnoterede koncerners overgang til de internationale regnskabsstandarder.

Der har efter ikrafttrædelse af IFRS 3 været fokus på opgørelsen og behandlingen af goodwill ved en virksomhedssammenslutning. Den 30. juni 2005 udsendte IASB et udkast til ændring af IFRS 3, nemlig Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3 – Business Combinations, og bidrog i den forbindelse væsentligt til diskussionen om opgørelse af goodwill. Dette udkast var anden fase af projektet "business combinations" og en af de væsentligst ændringer i forhold til IFRS 3 er, at der skal ske en opgørelse af goodwill for hele den overtagne virksomhed i forbindelse med en virksomhedssammenslutning også selvom der overtages mindre end 100 % af virksomheden. Dermed lægges der med udkastet op til, at goodwill ikke kun skal opgøres for den overtagende virksomhedsandel, men også for minoritetsinteressen i koncernen.

Vi finder det derfor interessant at undersøge, hvilke overvejelser IASB har haft i forbindelse med udarbejdelsen af udkastet og den ændrede metode til opgørelse af goodwill. Derfor vil vi i nærværende afhandling behandle de internationale regler for den regnskabsmæssige opgørelse af goodwill samt vurdere, om der i denne kontekst er sket ændringer i IASBs koncernopfattelse. Endvidere undersøge om ændringerne af opgørelsen

af goodwill er hensigtsmæssig set i forhold til koncernregnskabet's interessenter's informationsbehov.

2.2 Problemstilling

- Er der i forbindelse med IASB's udkast til ændringer af IFRS3 lagt op til ændringer i metoden til opgørelsen af goodwill i forbindelse med virksomhedssammenslutninger?
- Ændrer IASB i denne forbindelse koncernopfattelse, og hvorledes påvirker en eventuel ændring koncernregnskabet's informationsværdi i forhold til regnskabet's interessenter?

2.2.1 Arbejdsspørgsmål

For at kunne arbejde videre med problemstillingen har vi opstillet nogle spørgsmål, som skal hjælpe os med, at komme frem til en konklusion på ovenstående problemorienterede spørgsmål. De enkelte spørgsmål vil i analysen blive behandlet, og der vil være en delkonklusion, når et spørgsmål er blevet behandlet, da de enkelte svar er afgørende for, hvordan den videre analyse vil komme til at udforme sig. De enkelte delkonklusioner skulle så til sidst give os mulighed for at besvare problemstilling i den endelige konklusion.

Det første spørgsmål, som skal besvares, er, om der på nuværende tidspunkt sker ændringer af, hvorledes goodwill skal opgøres og indregnes. Vi vil i første del af analysen arbejde med dette, hvortil følgende spørgsmål er udarbejdet:

Sker der i forbindelse med IASB's udkast til ændringer af IFRS 3 en ændring af, hvordan goodwill skal opgøres og indregnes i koncernregnskabet?

Boks 1 - Arbejdsspørgsmål 1

Vi mener i forbindelse med opgørelsen af goodwill at det er relevant et foretage en diskussion af om goodwill opfylder IASB's definition på et aktiv, dette leder frem til følgende spørgsmål:

Er goodwill et aktiv

Boks 2 - Arbejdsspørgsmål 2

Såfremt det vurderes, at der i udkastet er lagt op til ændringer af opgørelsen og indregning af goodwill, finder vi det interessant at vurdere, hvorledes denne ændring stemmer overens med den koncernopfattelse, som IASB har på nuværende tidspunkt, og om denne har ændret sig i forhold til det udkast, der er udsendt. Dette giver anledning til følgende spørgsmål:

Hvordan stemmer IASB nuværende koncernopfattelse overens med de ændringer, som sker i forbindelse med udkastet til ændringer af IFRS 3, og er der lagt op til ændring af denne opfattelse?

Boks 3 - Arbejdsspørgsmål 2

Sker der en ændring af opgørelsen af goodwill og samtidig en ændring af IASBs koncernopfattelse, finder vi det interessant at vurdere, hvilken betydning dette får for informationsværdien af koncernregnskabet i forhold til regnskabsbrugernes informationsbehov, hvilket fører til følgende spørgsmål:

Hvorledes vil en ændring af opgørelsen af goodwill og en ændring af koncernopfattelsen komme til at påvirke informationsværdien af koncernregnskabet for regnskabsbrugere?

Boks 4 - Arbejdsspørgsmål 3

Så frem goodwill i den nuværende form opfylder definitionen og der efter udkastet til ændring af IFRS3 sker ændringer til opgørelsen af goodwill, mener vi det relevant at foretage en diskussion af om goodwill i den ændrede form stadig opfylder definitionen på et aktiv, hvilket giver anledning til følgende spørgsmål:

Er goodwill efter ændringerne af IFRS 3 et aktiv

Boks 5 - Arbejdsspørgsmål 5

Efter at have besvaret disse arbejdsspørgsmål i analysen vil det være muligt for os, at konkludere på den fremsatte problemstilling.

3 Metode

Formålet med denne afhandling er, at skabe en dybere forståelse af det valgte emne, hvilket gøres ved at behandle problemformuleringen og arbejdsspørgsmålene, for afslutningsvis at kunne konkludere på disse.

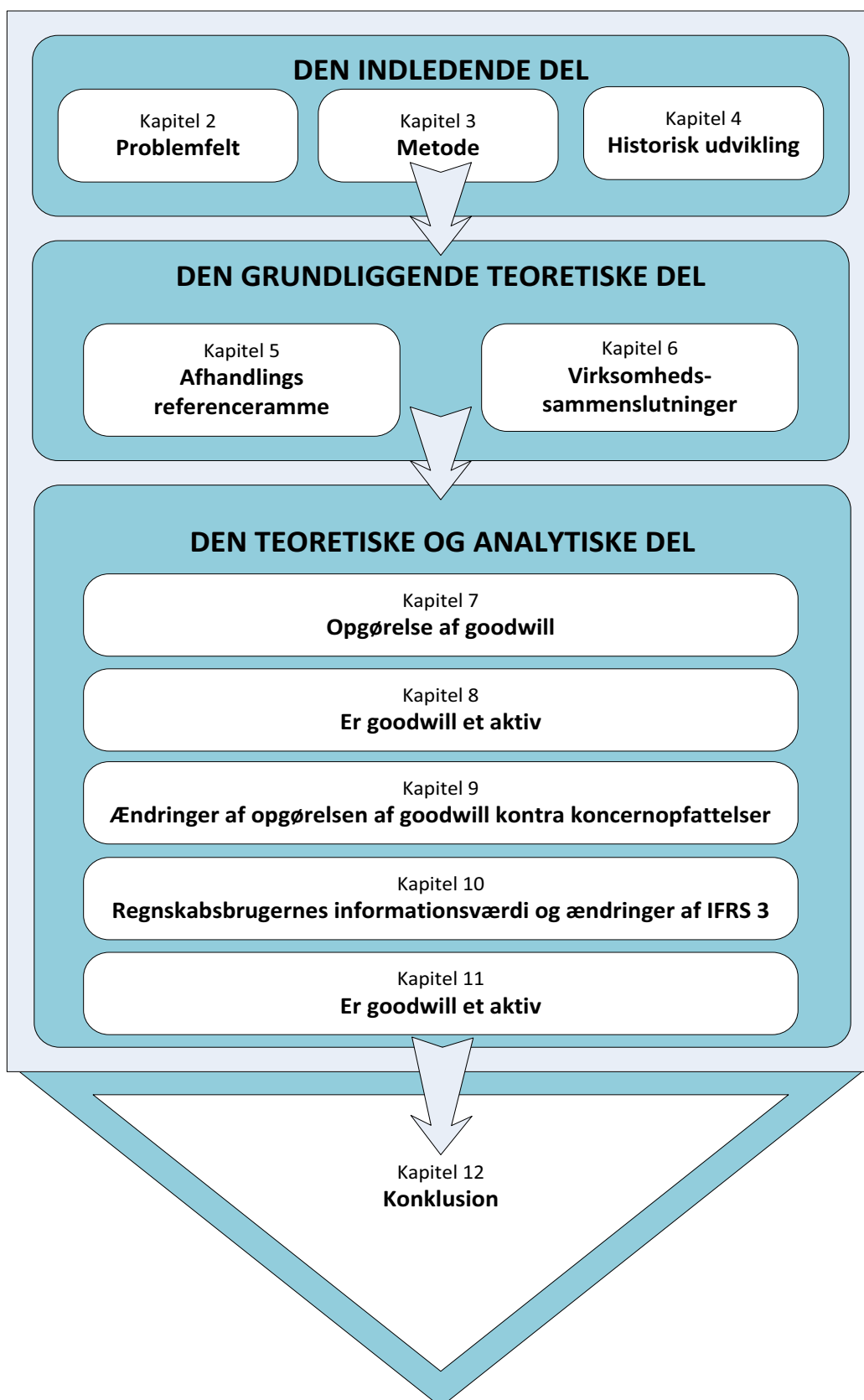
Som det fremgår af problemformuleringen vil grundlaget for fremstilling af afhandlingen, tage udgangspunkt i de gældende internationale regnskabsstandarder, herunder med hovedvægt på den nuværende IFRS 3 – Business Combinations samt de fra IASBs side foreslåede ændringer, som er udarbejdet og beskrevet i udkastet til ændringer af IFRS 3. Dette bevirker, at vi udelukkende beskæftiger os med børsnoterede virksomheder, hvorfor vi anser det som værende ikke relevant, at beskæftige os med den danske regulering af den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, da danske børsnoterede virksomheder skal følge de internationale standarder. Da udviklingen af IFRS 3 – Business Combinations Phase 2 er sket i tæt samarbejde med det amerikanske standardudstedende organ FASB, vil der i enkelte tilfælde forekomme inddragelse af FASBs bestemmelser omhandlende virksomhedssammenslutninger. Dette begrundes med, at IASB og FASB i oktober 2002 indgik en formel aftale om, at de to standardudstedende organer forpligtigede sig til, at få deres regnskabsstandarder til at konvergere og dermed eliminere de forskelle der måtte være. Grunden til samarbejdet mellem disse organer skyldes hovedsageligt de mange regnskabsmæssige skandaler som har været i USA, hvorfor man fra FASB's side havde et ønsket om, at blive mere princip-baseret, hvilket IASB er. Endvidere kunne begge organer se en fordel ved dette samarbejde da deres begrebsrammer bygger på stort set de samme forudsætninger. Det skal dog påpeges, at inddragelse af FASBs bestemmelser forekommer yderst sjældent og at regnskabsstandarder udstedt af IASB benyttes gennem hele opgaven.

Den teoretiske del af afhandlingen tager udgangspunkt i nuværende og fremtidige regnskabsstandarder, som understøttes af artikler og bøger, der måtte have relevans for den pågældende problemstilling. Hertil skal det dog påpeges, at en del af de anvendte artikler er præget af forfatterens subjektive overbevisning, hvorfor vi forholder os kritisk til

artiklernes argumentation. Der vil i afhandlingen blive anvendt en række forkortelser, og såfremt der måtte herske tvivl om deres betydning henvises der til Bilag 1.

3.1 Afhandlingens struktur

Dette afsnit har til formål at illustrere opbygningen af afhandlingen, herunder opbygningen af de enkelte afsnit og klarlægge formålet med disse. Til dette formål illustreres der efterfølgende en designfigur, hvorefter en beskrivelse af de medtagne afsnit vil forekomme.

Figur 1 - Afhandlingens struktur

3.2 Afhandlingsbeskrivelse

Kapitel 4 – Historisk udvikling

Afsnittet omkring den historiske udvikling, omhandler de ændringer der skete ved overgangen fra den daværende IAS 22 til den nuværende IFRS 3. Dette afsnit medtages for at give læseren indsigt i hvordan udviklingen af den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger har udviklet sig gennem tiden. Dette anser vi som værende relevant, da vi i den resterende del af afhandlingen vil behandle og diskutere de fra IASB's side foreslåede ændringer til IFRS 3 i forhold til den nuværende IFRS 3.

Kapitel 5 – Afhandlingens referenceramme

De grundlæggende teoretiske elementer er medtaget for, at danne et fundament for den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. Til brug for afhandlingens referenceramme anvendes IASBs begrebsramme, der foreskriver hvorledes årsregnskabet skal udarbejdes, således det tilfredsstillende regnskabsbrugernes informationsbehov. Der er i afsnittet endvidere medtaget et diskussionspapir omhandlede foreslåede ændringer af begrebsrammen, som tilpasses så der ikke er uoverensstemmelse mellem begrebsrammen og regnskabsstandarderne. Disse foreslåede ændringer er udarbejdet, da den nuværende begrebsramme fra 1989, trænger til at blive opdateret. Det skal dog påpeges, at selvom de foreslåede ændringer bliver vedtaget, kan der stadig forekomme uoverensstemmelser mellem denne og regnskabsstandarderne.

Herefter følger der et afsnit omhandlende det teoretiske fundament, hvor de to traditionelt herskende regnskabsteorier hhv. den præsentationsorienterede teori og værdibaserede teori, som danner fundamentet for regnskabsaflæggelsen, blive præsenteret.

Kapitel 6 - Virksomhedssammenslutninger

Dette afsnit vil behandle den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, da det er i forbindelse med disse opstår et goodwillbeløb, hvorfor opgørelsen af goodwill er væsentlig. Dette tager udgangspunkt i IFRS 3, eftersom denne regnskabsstandard danner grundlaget for den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. Endvidere vil der i forbindelse hermed også blive

præsenteret ændringer i forhold til den kommende IFRS 3 - Business Combinations Phase 2.

Afslutningsvis vil vi i dette afsnit inddrage de kommentarer, som IASB/FASB har modtaget efter, at have sendt udkast til ændringer af IFRS 3 i høring blandt brugerne af standarderne og andre interessenter. Dette element er medtaget for, at belyse hvilke meninger interessenterne og brugerne af regnskabsstandarderne måtte have til de foreslåede ændringer.

Kapitel 7 – Opgørelse af goodwill

Dette kapitel indeholder indledningsvis en diskussion af kostprisens påvirkning af goodwillbeløbet. Dernæst følger der et afsnit omhandlende indregning af identificerbare aktiver og forpligtigelser i overtagelsesbalancen, da denne indregning udelukkende kan foretages, hvis indregningskriterierne for de pågældende poster er opfyldt. Herefter behandles eventualforpligtigelser, da disse efter bestemmelserne i den nuværende IFRS 3 også udgør et væsentligt element ved opgørelse af goodwillbeløbet, og afslutningsvis behandles minoritetsinteresserne. Elementerne i dette kapitel behandles efter bestemmelserne i den nuværende IFRS 3 og sammenholdes med de foreslåede ændringer, da disse vil medføre væsentlige ændringer vedrørende opgørelsen af goodwill.

Kapitel 8 – Er goodwill et aktiv

I dette kapitel vil der indledningsvis forekomme en definition af begrebet goodwill. Herunder hvilke elementer IASB betragter som værende en del af goodwill. Dette er medtaget da der i praksis stadig eksistere en del usikkerhed om, hvorvidt goodwill bør indregnes som et aktiv, hvorfor indregningskriterierne efterfølgende diskuteres, hvor der vil blive fokuseret på, om goodwill opfylder definitionen på et aktiv. Dette ser vi som en relevant problemstilling, da det vil have meget store konsekvenser for regnskaber, hvis goodwill ikke indregnes som et aktiv. Hvis det ikke indregnes som værende et aktiv, får man ikke et udtryk for den værdi som den overtagende virksomhed har været villig til at betale mere for den overtagne virksomhed.

Det er i dette kapitel der også sker inddragelse af FASBs regnskabsstandard omhandlende virksomhedssammenslutninger, nemlig FAS 141, i vores diskussion.

Kapitel 9 – Ændringer af opgørelsen af goodwill kontra koncernopfattelser

I dette kapitel vil udviklingen af IASBs koncernopfattelser. Efterfølgende vil der være en diskussion af, om de ændringer, der er fremkommet i forbindelse med udkastet til ændring af IFRS 3, medfører en ændring af IASBs koncernopfattelse, og dermed af hvem koncernregnskabet udarbejdes for.

Kapitel 10 - Regnskabsbrugernes informationsværdi og ændringer af IFRS 3

I dette kapitel vil vi diskutere ændringerne af IFRS 3 i forhold til ændringernes indflydelse på regnskabsbrugernes informationsværdi. Der vil blive taget udgangspunkt i de kvalitative egenskaber, som er i den nuværende begrebsramme og diskutere ændringerne af IFRS 3 i forhold til disse. Vi vil i den forbindelse ydermere diskutere de ændringer omkring regnskabsbrugerne og de kvalitative egenskaber, som IASB ligger op til med diskussionspapiret til ændring af begrebsrammen.

Kapitel 11 – Er goodwill et aktiv

Her forekommer der en diskussion af om goodwill efter ændringerne af IFRS 3 stadig opfylder definitionen på et aktiv og dermed stadig kan indregnes i balancen.

Kapitel 12 – Konklusion

På baggrund af de behandlede kapitler vil der som afslutning på denne afhandling være en konklusion, hvor vi konkluderer på de fremkomne resultater, for derved at besvare vores problemformulering samt de arbejdsspørgsmål som vi har konstrueret.

3.3 Afgrænsning

I relation til problemstillingen har vi valgt at foretage følgende afgrænsninger i forhold til afhandlingen.

Der vil i afhandlingen udelukkende fokus på børsnoterede virksomheder, hvilket er ensbetydende med, at vi afgrænser os fra at arbejde med regnskabsklasserne A-C. Denne afgrænsning begrundes med, at det kun er de børsnoterede virksomheder, der har pligt til at følge de internationale regnskabsregler.

Da vi vil fokusere på goodwill i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, behandler vi dermed ikke alle områder af IFRS 3. Eftersom IFRS 3 ikke finder anvendelse på joint ventures, virksomheder under samme bestemmende indflydelse, gensidige virksomheder og sammenslutninger på baggrund af kontrakter uden overtagelse af ejerandele, behandles disse ikke. For at kunne anvende sammenlægningsmetoden er der en lang række betingelser, der skal være opfyldt. Da dette i praksis må anses som værende umuligt eller i hvert fald yderst sjældent, at kunne opfylde dem, vurderes metoden ikke at være relevant. Endvidere er metoden ikke tilladt at anvende af virksomheder, der følger IFRS standarderne, hvor kun overtagelsesmetoden er anvendelig.

Afhandlingen vil udelukkende berøre den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, hvilket betyder, at vi afgrænser os fra at behandle de skattemæssige og juridiske problemstillinger, der måtte opstå i forbindelse med virksomhedssammenslutninger.

Eftersom IFRS 3 i meget begrænset omfang behandler negativ goodwill, vil vi afgrænse os fra at behandle dette. Dette fravalg skyldtes hovedsageligt, at det er yderst sjældent, at dette begreb opstår i forbindelse med en virksomhedsovertagelse, idet der betales mindre for den overtagne virksomhed end værdien af dennes identificerbare nettoaktiver. Derudover er begrebet negativ goodwill afskaffet ifølge IFRS og kan derfor udelukkende benyttes af de virksomheder, der følger den danske lovgivning.

Vi afgrænser os endvidere fra at behandle overgangsreglerne til IFRS, da disse kun omfatter en begrænset tidsmæssige periode. Der vil i stedet blive lagt vægt på den kommende IFRS 3 Phase 2 – Business Combinations, der træder i kraft den 1. januar 2009.

I forhold til IFRS 3 Business Combinations - Phase 2 sker der nogle ændringer af den nuværende IFRS 3. Vi har i nærværende afhandling valgt, at fokusere på opgørelsen af goodwill og ændringernes påvirkning af informationsværdien for brugerne af årsrapporten. Endvidere har vi valgt, at afgrænse os fra at behandle de øvrige foreslåede ændringer til IFRS 3, som omhandler dagsværdi ved første indregning i regnskabet, opgørelse af dagsværdi af vederlaget ved en virksomhedssammenslutning, køb og salg af ikke kontrollerende interesser og aktiebaseret aflønning i virksomhedsovertagelser. Denne

afgrænsning er foretaget for, at kunne fokusere på opgørelsen af goodwill, som er afhandlingens hovedområde.

Med hensyn til dagsværdi ved første indregning i regnskabet, er vi opmærksomme på, at IASB har udsendt et diskussionspapir der omhandler disse ændringer. Dette forslag vil have væsentlige konsekvenser for regnskaber, hvis der sker vedtagelse. Til trods for, at dette diskussionspapir har stor tilknytning til IASBs nyeste udspil til et conceptual framework, har vi besluttet, at afgrænse os fra en diskussion af dette, da en sådan diskussion vil blive meget omfattende og vi vil i stedet fokusere på afhandlingens hovedområde.

IASB har i 2005 udsendt udkast til ændring af IFRS 3 til høring blandt brugerne af standarderne og brugerne af årsrapporten. Der er i alt indkommet over 200 kommentarer til udkastet. Vi vil i nærværende afhandling inddrage disse kommentarer, men da det ikke er muligt at inddrage over 200 kommentarer i afhandlingen, har vi valgt at afgrænse os til at behandle opsummeringen af kommentarerne og kommentarerne fra følgende; de fire store revisionsfirmaer (Deloitte, PWC, KPMG og Ernst & Young), Foreningen af statsautoriserede revisorer, Dansk Industri, Microsoft og London Investment Banking Association. Disse er valgt på baggrund af, at vi mener, det er væsentligt at inddrage holdningen til ændringerne fra de fire store revisionskontorer, da de er store spiller på den internationale scene i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporter. Desuden er det disse revisionsfirmaer som skal assistere virksomhederne i forbindelse med implementeringen af ændringerne. FSR og Dansk Industri er medtaget, da disse er de væsentlige på den danske scene og vil kunne give et billede af den danske holdning til ændringerne. De to sidste Microsoft og London Investment Banking Association er valgt for at give et billede af, hvordan de internationale virksomheder forholder sig til ændringerne.

4 Historisk udvikling

Den 31. marts 2004 offentliggjorde IASB den nye IFRS 3, som omhandler den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. I de efterfølgende afsnit vil der blive gennemgået, hvilke ændringer der er sket ved overgangen fra den daværende IAS 22 til den nuværende IFRS 3. Begrundelserne for ændringerne samt beskrivelser heraf forefindes i introduktionen til IFRS 3 samt i afsnittet Basis For Conclusions.

4.1 Metode for regnskabsmæssig behandling

Jævnfør den daværende IAS 22 var det tilladt både, at benytte overtagelsesmetoden samt sammenlægningsmetoden, hvor det i IFRS 3 derimod kun er tilladt, at anvende overtagelsesmetoden. IASB anfører i Basis For Conclusions, at tilladelsen af to regnskabsmæssige metoder til behandlingen af virksomhedsovertagelser beskadigede mulighederne for sammenligning på tværs af virksomheder. Endvidere kunne valgmuligheden mellem to regnskabsmæssige metoder også være medvirkende til, at virksomheder ville strukturere transaktioner på en sådan måde, at der opnås et bestemt regnskabsmæssigt resultat ved virksomhedssammenslutninger, idet de to metoder ikke giver samme resultat. Afskaffelsen af sammenlægningsmetoden skyldes sandsynligvis også, at metoden ikke er blevet anvendt i overensstemmelse med bestemmelserne. Erfaringer har vist, at sammenlægningsmetoden er blevet anvendt i tilfælde, hvor der i virkeligheden har været tale om en virksomhedsovertagelse¹. Det anføres endvidere, at idet aktiver og forpligtigelser indregnes til den bogførte værdi ifølge sammenlægningsmetoden, og ikke til dagsværdi som det sker i overtagelsesmetoden, forringes værdien af den regnskabsmæssige information, da det ikke udtrykker de sande værdier i den overtagne virksomhed².

Ovenstående argumenter sammenholdt med, at det i forvejen ikke var tilladt at benytte sammenlægningsmetoden bl.a. i USA, skabte også spørgsmålet om de ganske få virksomhedssammenslutninger, som blev gennemført efter sammenlægningsmetoden ville være fordelagtig for internationale standarder, hvor sammenligneligheden af regnskaber igen var et af de vigtigste elementer. Ovenstående overvejelser og argumenter medførte i

¹ Boelskift, - IFRS Implementeringsplan, side 59

² IFRS 3, Basis for Conclusion, punkt 37-53

sidste ende, at IASB afskaffede brugen af sammenlægningsmetoden.³ Afskaffelsen af metoden vil få konsekvenser for de ganske få tilfælde, hvor det er muligt at benytte sammenlægningsmetoden. Til gengæld vil det være en gevinst for regnskabsbrugerne, idet muligheden for misbrug af metoden bortfalder samtidig med, at det højner muligheden for sammenligning af regnskaber.

4.2 Indregning

Ved anvendelse af overtagelsesmetoden skal den overtagende virksomhed indregne alle identificerbare aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser i overtagelsesbalancen til dagsværdi⁴. Dette medfører, at en eventuel minoritetsinteresse i den overtagne virksomhed skal opgøres ud fra disses andel af nettoaktivernes dagsværdi⁵. Jævnfør bestemmelserne i IAS 22 var det kun, den forholdsmæssige andel af nettoaktiverne der skulle måles til dagsværdi, hvilket ikke længere er tilladt i henhold til IFRS 3. IASB ligger i deres begrundelse vægt på, at da samtlige aktiver og forpligtigelser i den overtagne virksomhed skal måles til dagsværdi, bør minoritetsinteresserne også blive indregnet i overtagelsesbalancen.

Ved indførelsen af IFRS 3 skete der en ændring med hensyn til indregning af omstruktureringshensættelser ved virksomhedssammenslutninger. Tidligere var der ifølge IAS 22 en begrænset mulighed for at indregne hensættelser til omstruktureringer, selvom disse ikke på overtagelsestidspunktet udgjorde en reel forpligtelse for den overtagne virksomhed. Der skulle dog være visse betingelser opfyldt, før der kunne ske indregning i henhold til IAS 22. Der skulle forinden eller på overtagelsestidspunktet være udarbejdet en overordnet plan over omstruktureringen samt gives besked til de ifølge planen berørte personer. Endvidere skulle virksomheden senest tre måneder efter overtagelsen udarbejde en detaljeret plan over omstruktureringen. Disse omstruktureringshensættelser skulle dog tilbageføres, såfremt planen ikke som forventet blev gennemført inden for den planlagte tidsramme, eller såfremt der opstod begrænsninger for gennemførelsen. En sådan tilbageførsel skulle indregnes i goodwillbeløbet⁶.

³ IFRS 3, Basis for Conclusion, punkt 37-53

⁴ IFRS 3, afsnit 36

⁵ IFRS 3, afsnit 40

⁶ IAS 22, afsnit 31

Med indførslen af IFRS 3 er det også blevet muligt at indregne eventualforpligtigelser i overtagelsesbalancen, hvis dagsværdien kan opgøres pålideligt, hvilket ikke tidligere var tilladt ifølge IAS 22, hvor eventualforpligtigelser i stedet indgik i opgørelsen af goodwill⁷.

Endvidere er det påkrævet efter IFRS 3, at den overtagende virksomhed indregner flere immaterielle aktiver som særskilte aktiver i overtagelsesbalancen. Dette var ifølge IAS 22 kun tilladt, hvis det var sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele ville tilflyde virksomheden. I henhold til bestemmelserne i IFRS 3 anses sandsynlighedskriteriet altid som værende opfyldt for immaterielle aktiver, der er erhvervet fra tredjemand. En af hovedårsagerne til at IASB kræver, at der indregnes flere immaterielle aktiver er, at dette er medvirkende til at højne den regnskabsmæssige nytteværdi for regnskabsbrugerne. Denne beslutning har været medvirkende til, at det også blev tilladt at indregne igangværende forsknings- og udviklingsprojekter som immaterielle aktiver under forudsætning af, at de opfylder indregningskriterierne, uanset om de tidligere har været indregnet⁸.

IFRS 3 kræver, at goodwill ved første indregning skal måles til kostprisen, der svarer til det beløb, hvormed den opgjorte kostpris for virksomhedsovertagelsen overstiger dagsværdien af de overtagne aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser. Det er ikke længere tilladt at afskrive goodwill systematisk, men derimod skal der testes for værdiforringelser minimum en gang årligt eller oftere, hvis det er indikationer på en værdiforringelse⁹.

4.3 Sammenfatning af ændringerne i IFRS 3

I forhold til den daværende IAS 22 indeholder IFRS 3 en række væsentlige ændringer, hvor nogle af de væsentligste er:

⁷ IFRS 3, afsnit 37

⁸ IFRS 3, Basis for Conclusion, afsnit 88-90

⁹ IFRS 3, Basis for Conclusion BC 51 - 54

IFRS 3	
Metode for regnskabsmæssig behandling	Overtagelsesmetoden skal altid anvendes
Indregning i overtagelsesbalancen	Hele værdien af den overtagne virksomhed indregnes. Flere immaterielle aktiver og eventualforpligtigelser indregnes i overtagelsesbalancen
Minoritetsinteresser	Minoritetens andel af nettoaktiverne opgøres på baggrund af nettoaktivernes dagsværdi
Omkostninger til omstrukturering af overtaget virksomhed	Kan alene indregnes, hvis der foreligger en forpligtigelse for overtagne virksomhed på overtagelsestidspunktet
Goodwill	Må ikke længere afskrives, men skal derimod testes for værdiforringelse.
Negativ goodwill	Skal indregnes direkte i resultatopgørelsen

Tabel 1 - Væsentlige ændringer i IFRS 3¹⁰

Med ikrafttrædelsen af IFRS 3 blev der således lagt op til radikale ændringer i den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, hvilket også fremgår af ovenstående tabel. Fra et historisk perspektiv har købsprisallokering været baseret på en overordnet gennemgang af balancen med henblik på identifikation af væsentlige merværdier, som blev indregnet som goodwill. I IFRS 3 blev det nødvendigt at foretage en mere dybdegående gennemgang af den overtagne virksomheds forhold med henblik på at identificere og indregne langt flere immaterielle aktiver i overtagelsesbalancen. Ved at indregne flere immaterielle aktiver vil den del af købesummen, der bliver allokeret til goodwill tillige blive reduceret.

¹⁰ Udarbejdet på baggrund af bestemmelserne i IFRS 3

5 Afhandlingens referenceramme

I dette kapitel vil vi præsentere den nuværende begrebsramme og dennes indhold omkring regnskabsbrugerne og årsrapportens kvalitative egenskaber. I den sidste del af kapitlet vil IASB diskussionspapir om forslag til en ny begrebsramme, blive præsenteret og ændringerne i forhold til den nuværende begrebsramme i forhold til regnskabsbrugerne og årsrapportens kvalitative egenskaber blive beskrevet.

5.1 Begrebsrammen

IASB indførte i 1989 begrebsrammen som vi kender i dag. Denne er meget inspireret af den begrebsramme som den amerikanske standardudsteder FASB havde udviklet, dog væsentligt mindre omfattende end den amerikanske. Begrebsrammen blev indført for at skabe et teoretisk fundament for de forskellige standarder¹¹.

Begrebsrammen fastsætter konceptet, som er underliggende for forberedelsen og præsentationen af årsrapporten. Dets formål er, at assistere IASB i udvikling af fremtidige internationale regnskabsstandarder samt med gennemgang af de eksisterende standarder. Derudover skal begrebsrammen hjælpe med til at sikre en harmonisering mellem de internationale regnskabsstandarder, bestemmelser og metoder for præsentation af årsrapporten, da denne begrænser antallet af de alternative regnskabsmæssige metoder. Desuden skal begrebsrammen være med til at hjælpe med, at udvikle nationale standarder og være til hjælp for regnskabsaflæggerne, revisorer og regnskabsbrugerne¹².

Den internationale begrebsramme har et brugerorienteret syn, hvorfor det er årsregnskabet's opgave at give størst mulig værdi for regnskabsbrugerne. Af denne årsag er det yderst detaljeret, hvem regnskabsbrugerne er og hvilke informationsbehov, de enkelte har.

I introduktionen til begrebsrammen specificeres det, at denne ikke er en regnskabsstandard, samt at kravene i de enkelte regnskabsstandarder går forud for begrebsrammen i de enkelte tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse mellem begrebsrammen og regnskabsstandardernes indhold¹³.

¹¹ Kiertzner – Håndbog i Årsrapport s. 38-39

¹² Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 1

¹³ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 2-3

Begrebsrammen behandler følgende fire niveauer:¹⁴

1. Målsætningen med årsrapporter.
2. De kvalitative egenskaber der bestemmer brugbarheden af informationerne i årsrapporter.
3. Definition, indregning og måling af de elementer, som udgør årsrapporten.
4. Kapitalbegreber og kapitalvedligeholdelsesbegreber.

5.1.1 Målsætningen med årsrapporter

Formålet med årsrapporten er at give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening og ændringer i den finansielle stilling, som er til gavn for en bred gruppe af regnskabsbrugere, når disse skal træffe økonomiske beslutninger. Udgangspunktet med årsrapporter er dermed, at regnskabsbrugerne på sådan vis bliver bedst muligt rustet til at træffe de mest hensigtsmæssige økonomiske beslutninger¹⁵.

5.1.2 Regnskabsbrugere og deres informationsbehov

Ifølge begrebsrammen er det en bred målgruppe, der er brugere af årsrapporten, hvoriblandt både nuværende og potentielle brugere er indbefattet. Grundet dette må årsrapporten udarbejdes således, at den tilgodeser så bred en brugerkreds som muligt. De forskellige regnskabsbrugere som begrebsrammen oplister, er følgende: Nuværende og potentielle investorer, medarbejder, långivere, leverandører, andre kreditorer, kunder, offentlige myndigheder og offentligheden¹⁶.

De forskellige regnskabsbrugere har et forskelligt informationsbehov, og det er årsrapportens opgave at dække disse forskellige behov for information. I det følgende vil vi præsentere de enkelte regnskabsbrugeres informationsbehov.

Investorer: Investorerne tager økonomiske beslutninger, som skal understøttes af årsrapporten. Investorerne indskyder risikovillig kapital i virksomheder og har dermed behov for at få informationer, der kan støtte dem i beslutningen om, hvorledes de økonomiske ressourcer kan allokeres, således de giver det mest gunstige afkast til

¹⁴ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 5

¹⁵ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 6-8

¹⁶ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 9

investoren. Det informationsbehov, som investorerne har til årsrapporten, er, at den kan give informationer om såvel fremtidige afkast og informationer om risiciene forbundet med deres investering. Dette har til formål at danne et solidt beslutningsgrundlag for om det enten er fordelagtigt at købe, sælge eller beholde aktier. Derudover antages det, at investorerne har behov for information, der kan belyse virksomhedens evne til at udbetale udbytte.

Ansatte: Ansatte og deres faglige organisationer er interesseret i information om deres arbejdsgivers stabilitet og lønsomhed. De er også interesseret i information, der gør det muligt for dem at vurdere virksomhedens evne til at betale lønninger, pensionsydelse og tilvejebringe beskæftigelses muligheder.

Långivere: Långivere er interesseret i information, som gør det muligt at vurdere, om virksomheden vil kunne betale lånet og de hertil forbundne renter til tiden.

Leverandører og andre kreditorer: Denne gruppe er interesseret i information der kan gøre det muligt at vurdere, om skyldige beløb vil blive betalt til tiden. Denne gruppes interesse for virksomheden vil sædvanlig have en kortere tidshorisont end långivernes, medmindre virksomheden er en vigtig kunde, som leverandøren er afhængig af for videreførelse.

Kunder: Kunder har en interesse i information om videreførelsen af virksomheden, især hvis de har en længerevarende engagement med eller er afhængig af virksomheden.

Offentlige myndigheder: Offentlige myndigheder er interesseret i allokering af ressourcer og derfor i virksomhedens aktiviteter. Derudover har de behov for information for at kunne lovgive om virksomhedens aktiviteter, fastsætte skattepolitikker og som grundlag for opgørelse af nationalindkomst og lignende statistikker.

Offentligheden: Virksomhederne øver indflydelse på samfundets medlemmer på forskellig måde. For eksempel kan virksomheder yde væsentlige bidrag til den lokale økonomi på mange måder. Blandt andet ved beskæftigelse af lokal befolkningen og ved at støtte lokale leverandører. Årsrapporten kan være til hjælp for offentligheden ved at give information om udviklingspotentialet og de seneste udviklingstendenser i virksomhedens velstand og omfanget af deres aktiviteter.

Det er efter ovenstående og ifølge begrebsrammen, investorerne som nævnes først, hvilket ikke er tilfældigt. Investorerne anses i begrebsrammen som værende den væsentligste brugergruppe, årsrapporten skal tage hensyn til. Denne bruger har det mest omfattende informationsbehov og da dennes økonomiske beslutninger i væsentlig grad berøres af virksomhedens økonomiske udvikling. Eftersom investorerne stiller risikovillig kapital til rådighed for virksomheden, vil årsrapporten, som udarbejdes med det formål at opfylde investorernes omfattende informationsbehov, også opfylde de fleste af behovene på tilfredsstillende måde hos de øvrige regnskabsbrugere¹⁷.

5.1.3 Årsrapportens kvalitative egenskaber

De kvalitative egenskaber er de egenskaber, som gør, at informationerne i årsrapporten får værdi for regnskabsbrugerne. Det er ikke nok for regnskabsbrugeren at være i besiddelse af en virksomheds årsrapport, hvis ikke ovenstående kvalitative egenskaber er opfyldt.

Oplysninger i årsrapporten, skal være nyttig for regnskabsbrugeren i forhold til at kunne træffe de mest hensigtsmæssige økonomiske beslutninger, hvorfor der er nogle kvalitative egenskaber, som årsrapporten skal opfylde, for at den giver værdi for regnskabsbrugeren¹⁸.

I begrebsrammen arbejdes der med fire primære kvalitative egenskaber, som vi vil behandle hver for sig i det følgende. De fire egenskaber er forståelighed, relevans, pålidelighed og sammenlignelighed. Begrebsrammen rangordner ikke disse fire primære kvalitative egenskaber, hvilket har ført til hyppig kritik af begrebsrammen. I praksis er der dog ingen tvivl om, at det ofte er nødvendigt at foretage en afvejning mellem de enkelte kvalitative egenskaber. I følge begrebsrammen er det i praksis nødvendigt at finde en passende balance mellem de kvalitative egenskaber, således at målet med årsrapporten kan nås. I forbindelse hermed skal der foretages et professionelt skøn i hvert enkelt tilfælde¹⁹.

5.1.3.1 Forståelighed

Den første primære kvalitative egenskab er forståelighed, som stiller krav til årsrapporten om, at informationerne skal være forståelige for regnskabsbrugeren. Dog er der enkelte informationer i årsrapporten der sætter større krav til regnskabsbrugers faglige indsigt i regnskabsvæsen. Begrebsrammen er trods det opmærksom på, at årsrapporten skal dække

¹⁷ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 10

¹⁸ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 24

¹⁹ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 45

et informationsbehov hos en bredgruppe af regnskabsbrugere, med vidt forskellige forudsætninger for at læse årsrapporten. Det forventes dog, at regnskabsbrugerne har en vis indsigt i virksomhedsøkonomi og regnskabsvæsen og er villige til at studere informationerne. Informationer af en hvis kompleksitet skal også indgå i årsrapporten, hvis de skaber værdi for visse grupper af regnskabsbrugere i forhold til deres økonomiske beslutningstagning, selvom disse informationer for andre regnskabsbrugere kan være vanskelige at forstå²⁰.

5.1.3.2 Relevans

For at informationerne i årsrapporten kan være nyttige for regnskabsbrugeren, skal de være relevante i forhold til de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugeren skal træffe. En information er relevant, når den påvirker regnskabsbrugeren økonomiske beslutninger ved at hjælpe regnskabsbrugeren med at vurdere tidligere, nuværende og fremtidige situationer samt bekræfter eller ændre tidligere vurderinger. Det er dermed afgørende, om det vil ændre på regnskabsbrugernes beslutninger, hvis en oplysning havde været udeladt af årsrapporten²¹.

5.1.3.3 Pålidelighed

For at information i årsrapporten skal være nyttige for regnskabsbrugeren, skal den være pålidelig. Pålidelig information er ifølge begrebsrammen, information som er fri for væsentlige fejl og uden subjektiv påvirkning. Desuden skal regnskabsbrugeren kunne have tillid til, at informationerne i årsrapporten reelt indeholder det, som de angiver at indeholde eller som kan forventes, at de indeholder²².

Pålidelighed relateres til følgende sekundære kvalitative egenskaber: troværdig repræsentation, indhold frem for formalia, neutralitet, forsigtighed og fuldstændighed. Ifølge begrebsrammen skal en information for at være pålidelig opfylde de sekundære kvalitetsegenskaber. De sekundære kvalitative egenskaber bliver kort præsenteret nedenfor.

²⁰ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 25

²¹ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 26

²² Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 31-32

Troværdig repræsentation: For at være pålidelig skal informationen troværdigt repræsentere de transaktioner og andre begivenheder, som det enten skal repræsentere eller der med rimelighed kan forventes at blive repræsenteret²³.

Indhold frem for formalia: For at information troværdigt kan repræsentere i forrige afsnit omtalte transaktioner og begivenheder, er det nødvendigt, at de er redegjort for og præsenteret i overensstemmelse med deres hovedindhold og de økonomiske realiteter og ikke kun deres juridiske form²⁴.

Neutralitet: Information, som årsrapporten indeholder, skal være neutral for at være pålidelig, hvilket betyder, at informationerne skal være fri for systematiske fejl. Informationer er ikke neutrale, hvis de er valgt eller præsenteret, så de har indflydelse på beslutningstagningen eller bedømmelsen for at opnå et forudbestemt resultat eller udfald²⁵.

Forsigtighed: I forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten er det vigtigt at være opmærksom på, de usikkerheder der uundgåelige er omkring mange begivenheder og omstændigheder. Forsigtighed er at sikre at aktiver og indtægter ikke er overvurderet og at forpligtigelser og omkostninger ikke er undervurderet. Dette er en svær og vigtig øvelse for at sikre den fornødne bedømmelse i forhold til at fortage de nødvendige beregninger under de usikre forhold²⁶.

Fuldstændighed: For at være pålidelig skal informationen i årsrapporten være fuldstændig indenfor grænser af væsentlighed og omkostninger. En udeladelse kan medfører, at informationerne er falske eller vildledende og derfor upålidelige og mangelfulde i forhold til relevans betingelsen²⁷.

5.1.3.4 Sammenlignelighed

Den sidste af de fire primære kvalitative egenskaber ved informationer i årsrapporten er sammenlignelighed. Sammenlignelighed betyder, at brugerne har mulighed for at sammenligne forskellige virksomheders årsrapporter samt at kunne sammenligne en eller flere regnskabsposter over tid. Det er vigtigt for regnskabsbrugerne, at den anvendte

²³ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 33

²⁴ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 35

²⁵ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 36

²⁶ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 37

²⁷ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 38

regnskabspraksis oplyses, og ændringer samt deres effekt oplyses for at øge sammenligneligheden²⁸.

5.1.4 Begrænsninger i relevante og pålidelige informationer

I følge begrebsrammen er rettidighed en begrænsning i forhold til kvalitetskravet pålidelighed. Hvis informationerne i årsrapporten ikke gives i rette tid, er der risiko for, at oplysningerne ikke længere er relevante for regnskabsbrugerne. Set ud fra et andet perspektiv kan det også skabe problemer, hvis informationerne gives rettidigt, da dette kan medføre en svækkelse af muligheden for at give pålidelige informationer, da der er risiko for, at der ikke er tilstrækkelig tid til at belyse de enkelte aspekter af en transaktion tilfredsstillende²⁹.

Grundet ovennævnte belysning vil den praktiske udførelse ofte kræve en opnåelse af balance mellem kravet om relevans og kravet om pålidelighed, hvilket ofte er en kompliceret proces. Informationer kan være relevante men samtidig upålidelige og dette kan være vildledende for regnskabsbrugeren, hvorfor informationerne vil være af ringe værdi for regnskabsbrugerne. Men informationer kan også være pålidelige men ikke relevante i forhold til regnskabsbrugerens behov. Det er derfor vigtigt at opnå en balance mellem relevans og pålidelighed. Begrebsrammen lægger vægt på regnskabsbrugerens behov for at træffe økonomiske beslutninger og det er hensynet til hvorledes dette behov opfyldes, hvorfor information som påvirker og forbedrer regnskabsbrugernes økonomiskbeslutningstagning, bør de medtages i årsrapporten³⁰.

5.1.5 Balance mellem nytteværdi og omkostninger

Der skal i følge begrebsrammen findes en balance mellem nytteværdien af informationerne og omkostningerne ved at fremskaffe disse informationer. Nytteværdien af informationerne skal overgå omkostningerne ved at fremskaffe dem. Det er derfor en væsentlig bedømmelsesproces, som skal gennemføres for derved at afgøre, om nytteværdien måler sig med omkostningerne³¹.

²⁸ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 39-40

²⁹ Framework for the Preparation and Presentaion of Financial Statements, afsnit 43

³⁰ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 45

³¹ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 44

5.1.6 Retvisende billede

Begreberne et retvisende billede og troværdig præsentation behandles ikke direkte i begrebsrammen, selvom det er begreber som ofte anvendes om årsrapporten. Selvom begrebsrammen ikke direkte behandler disse to begreber, så understreges det, at hvis de primære kvalitative egenskaber overholdes og de gældende regnskabsstandarder efterleves, resulterer det sædvanligvis i det som normalt forstås ved et retvisende billede eller en troværdig præsentation.³²

5.2 Diskussionspapir om ny begrebsramme

IASB har i juli 2006 udsendt et diskussionspapir om en ny konceptuel begrebsramme. Diskussionspapiret er et udkast til, hvordan de to første kapitler i en kommende begrebsramme forventes at komme til at se ud. Diskussionspapiret har været udsendt til høring blandt brugerne af årsrapporten. Ifølge udkastet er formålet med årsrapporten, at afgive *"oplysninger, som er nyttige for eksisterende og fremtidige investorer og kreditorer og andre ved beslutning om investeringer, lån og lignende fordeling af ressourcer"*. Der er i udkastet lagt op til, at formålet med årsrapporten ikke længere kun skal være at give oplysninger om ledelsens forvaltning af ejernes ressourcer og ledelsens strategi³³.

I diskussionspapiret er der nogle ændringer i forhold til opdelingen af regnskabsbrugerne. Regnskabsbrugerne vil i henhold til diskussionspapiret blive ændret, så det kommer til at se ud som følgende: Egenkapital investorer, kreditorer, leverandører, ansatte, kunder, offentlige myndigheder og offentligheden. I forhold til den nuværende begrebsramme forårsager dette, at der kommer ændring til definitionen af investorer, långiver og leverandører og andre kreditorer således, at de kommer til at hedde egenkapital investorer, kreditorer og leverandører. I det følgende vil den ny definition blive præsenteret³⁴.

Egenkapital investorer: Egenkapital investorerne er interesseret i virksomhedens evne til at genere cash flow, da disses beslutninger relatere sig til størrelsen, tidspunktet og usikkerheden ved virksomhedens cash flow. For egenkapital investorerne er virksomheden en kilde af kapital i form af udbytte og væksten i aktiekursen eller andre ejer interesser.

³² Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, afsnit 46

³³ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit S1

³⁴ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit OB6

Egenkapital investorerne er afhængig af virksomhedens evne til at frembringe netto cash flow og deres evne til at påvirke aktiekursen.

Kreditorer: Kreditorer stiller finansiel kapital til rådighed for en virksomhed ved at låne dem penge eller andre aktiver. Ligesom investorer er kreditorerne interesseret i størrelsen, tidspunktet og usikkerheden ved virksomhedens fremtidige cash flows. For kreditorerne er virksomheden en kilde til kapital i form af de lånerenter og stigningen i prisen på gældsbreve.

Leverandører: Leverandører stiller varer og tjenesteydelser til rådighed for virksomheden frem for kapital. Leverandørerne er interesseret i, om virksomheden kan betale sin gæld til tiden.

De primære kvalitative egenskaber: De primære kvalitative egenskaber er i diskussionspapiret de samme fire, som der også findes i den nuværende begrebsramme. Det er forståelighed, relevans, pålidelighed og sammenlignelighed, men det foreslås, at pålidelighed erstattes af troværdig repræsentation, som består af verificerbarhed, neutralitet og fuldstændighed³⁵.

Troværdig repræsentation: Troværdig repræsentation foreslås i udkastet at skulle erstatte pålidelighed. For at information kan være nyttig til beslutningstagning omkring investering, kreditgivning og anden lignende ressource fordeling, skal informationerne troværdigt repræsentere den virkelige verdens økonomiske fænomen, som det er meningen den skal repræsentere. Fænomenet, der repræsenteres i årsrapporten, er økonomiske ressourcer, forpligtigelser, de transaktioner, andre hændelser og forhold som ændrer den. For at information kan være en troværdig repræsentation af det økonomiske fænomen, skal den være verificerbar, neutral og fuldstændig. I det følgende vil de tre komponenter, som troværdig repræsentation består af, kort blive behandlet³⁶.

Verificerbarhed: Verificerbarhed betyder, at forskellige anerkendte uafhængige personer vil nå samme generelle konklusion, selvom de ikke nødvendigvis er helt enige om, at

³⁵ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afniste QC7

³⁶ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit QC16-18

1. informationen repræsenterer det økonomiske fænomen, som det er meningen, det skal uden materielle fejl (ved direkte verifikation)
2. den valgte identifikations eller målemetode har været anvendt uden materielle fejl eller mangler (ved indirekte verifikation)³⁷.

Neutralitet: Neutralitet er udeblivelsen af bevidste fejl, som er bevidst for at opnå et bestemt resultat eller for at fremkalde en bestemt handling. Neutralitet er et vigtigt aspekt af troværdig repræsentation, fordi bevidst fejl information i årsrapporten ikke troværdigt kan repræsentere økonomiske fænomener³⁸.

Fuldstændighed: Med fuldstændighed menes, at alle nødvendige informationer for en troværdig repræsentation af det økonomiske fænomen, som information skal repræsentere, indgår i årsrapporten³⁹.

5.3 Regnskabsteori

For at skabe et teoretisk fundament for den senere analyse af bestemmelserne i den nuværende IFRS 3 samt ændringerne der forekommer ved vedtagelse af den nye IFRS 3 Business Combinations – Phase 2, vil der i det efterfølgende blive redegjort for det teoretiske grundlag bag disse standarder. Der vil således blive redegjort for IASB's begrebsrammes hovedelementer, og dernæst vil der blive redegjort for de i praksis anvendte regnskabsteorier herunder den præsentationsorienterede regnskabsteori samt den værdibaserede regnskabsteori.

Regnskabsreguleringen har både nationalt og internationalt bevæget sig fra den præsentationsorienterede regnskabsteori til en mere værdibaseret regnskabsteori. Dette har betydet, at Årsregnskabsloven såvel som de internationale standarder har ændret deres sigte fra konsolidering/kreditorbeskyttelse til et mere generelt brugerperspektiv, hvor

³⁷ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit QC23

³⁸ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit QC27

³⁹ Discussion Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting, afsnit QC32

årsrapporten har til formål, at give neutral information til nytte for beslutningstagerne i virksomhedens omverden⁴⁰.

5.3.1 Præsentationsorienteret regnskabsteori

Den præsentationsorienterede regnskabsteori betegnes også som den transaktionsbaserede regnskabsteori, idet virksomheden opfattes som en kontinuerlig strøm af drifts-, investerings- og finansieringstransaktioner, som virksomheden gennemløber over dens levetid. Teoriens hovedformål er derfor at opsummere transaktioners økonomiske virkninger i periodevise resultatmålinger i resultatopgørelsen. Overskuddet opfattes som indikator på fremtidige pengestrømme og optræder derved som en indikator på indtjeningsvnen. Flere års overskud repræsenterer således et effektivitetsindeks over virksomhedens evne til at generere nettobetalingen via transformationsprocessen uden nærmere at præcisere i hvilke perioder, ind- og udbetalinger vil realiseres. Årsrapporten får dermed karakter af at være en bagudrettet historisk beskrivelse af den forløbne regnskabsperiode. Det er således at resultatopgørelsen, som har den primære rolle i den præsentationsorienterede regnskabsteori, tillægges størst informationsværdi for regnskabsbrugerne.

Denne teori lægger hovedvægten på definition, indregning og måling af indtægter samt omkostninger og overskud, hvilket bevirker, at balancens poster er afledt heraf. Balancen er sekundær i denne regnskabsteori og udtrykker kapitalfremskaffelse og kapitalbinding. Balancen bliver således et residual, der har til formål at opsummere uafsluttede transaktioner i den pågældende periode med henblik på indregning i forestående perioders resultatopgørelse.

Den præsentationsorienterede regnskabsteori måler aktiverne til historiske kostpriser, som er prisen, virksomhederne har betalt på tidspunktet for opnåelse af kontrollen over aktiverne og ved anskaffelse af aktiverne. Den præsentationsorienterede regnskabsteori er således bagudrettet og anser ikke fremtiden som værende væsentlig. Ved denne teori sondres der således mellem realiserede og urealiserede ændringer, da der sker måling med udgangspunkt i selve de realiserede pengestrømme i virksomhederne. Teorien har dermed en tæt tilknytning til virksomhedens pengestrømme. Såfremt dette konsekvent følges, vil

⁴⁰ Elling - Årsrapporten – teori og regulering, side 72

der ved denne regnskabsteori ikke ske indregning i hverken resultatopgørelse eller i balancen af poster, der ikke hidrører fra en transaktion. Dette betyder, at internt oparbejdede aktiver eller urealiserede gevinster eller tab ikke indregnes i regnskabet. På grund af forsigtighedsprincippet vil der ved denne regnskabsteori heller ikke ske indregning af urealiserede værdistigninger af aktiver og forpligtigelser i balancen⁴¹.

Årsregnskabet i den præsentationsorienterede regnskabsteori er baseret på periodisering, som udmøntes i matching-princippet. Formålet med dette princip er at måle en årsag-virkning sammenhæng, således omkostninger, der knytter sig til indtægter, indregnes i samme periode, så virksomheden opnår indtægten. Dette forudsætter, at det muligt at matche samtlige udgifter med indtægter, hvilket i praksis er yderst vanskeligt at gøre. Hvilket skyldes, at der vil forekomme omkostninger eksempelvis administrations- og salgsmkostninger, hvor det ikke er muligt at allokere disse ud på de enkelte produkter.

5.3.2 Værdibaseret regnskabsteori

Den værdibaserede regnskabsteori lægger hovedvægten på balancen og tillægger denne størst informationsværdi for regnskabsbrugerne, hvilket bevirker, at resultatopgørelsen derimod anses som værende sekundær. Det er ved hjælp af balancen, at definition, indregning og måling finder sted, hvorved aktiver, forpligtelser og egenkapitalen har førsteprioritet.

Overskuddet i virksomheden måles som fremgangen i værdien af nettoaktiverne eller egenkapitalen fra primo til ultimo. Virksomhedens overskud i resultatopgørelsen får således en residual karakter, som blot er et udtryk for, hvorledes overskuddet er fremkommet⁴².

Den værdibaserede regnskabsteori sonderer ikke mellem urealiserede ændringer i nettoaktivernes værdi og de ændringer, som er blevet realiseret gennem transaktioner i virksomheden, hvorved denne regnskabsteori ikke er knyttet til pengestrømme i samme grad som den præsentationsorienterede.

⁴¹ Elling - Årsrapporten – teori og regulering, side 83

⁴² Elling - Årsrapporten – teori og regulering, side 99 og 100

Den værdibaserede regnskabsteori er fremadrettet og anser således fortiden som uinteressant. Værdien af et aktiv bestemmes eksempelvis ud fra de fordele, som aktivet vil tilføre den pågældende virksomhed i fremtiden, hvor dagsværdien fratrukket salgsomkostninger er et eksempel på en værdibaseret måleattribut. Tilhængere af den værdibaserede regnskabsteori præfererer således aktuelle markedsværdier og anser det principielt som uvæsentligt, hvad virksomheden i sin tid har betalt for de erhvervede aktiver. Den værdibaserede regnskabsteori vil bevirke indregning af flere poster i balancen i forhold til den transaktionsbaserede regnskabsteori, eftersom aktiverne ved den værdibaserede teori skal medtages i balancen, når de opfylder definitionen på et aktiv og indregningskriterierne i øvrigt⁴³. Vi er af den overbevisning, at indregning til dagsværdier i overensstemmelse med den værdibaserede regnskabsteori er medvirkende til at give regnskabsbrugerne et mere retvisende billede af virksomhedens reelle værdier og af virksomhedens fremtidige vækstmuligheder. Der er ofte tale om store værdiforskelle mellem historiske kostpriser og dagsværdier, hvorved indregning til historiske priser ikke giver et billede af virksomhedens aktuelle værdier. Dette er naturligvis under forudsætning af, at det er muligt for virksomhederne at opgøre dagsværdierne på en tilfredsstillende og pålidelig måde. Der skal således ske en fornuftig afvejning af kvalitetskravene relevans og pålidelighed. En bagudrettet information kan være særdeles pålidelig men mindre relevant for regnskabsbrugernes informationsbehov og vice versa med hensyn til en mere fremadrettet information.

⁴³ Elling - Årsrapporten – teori og regulering, side 116

6 Virksomhedssammenslutninger

Opgørelsen og indregning af goodwill for en virksomhedssammenslutning afspejler virksomhedens reelle værdi, og denne bliver oftest først synlig i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, da det ikke er tilladt at indregne internt oparbejdet goodwill⁴⁴. Dette afsnit vil behandle den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, da det er i forbindelse med disse, at der opstår et goodwill beløb, hvorfor opgørelsen af goodwill er væsentlig. De danske børsnoterede virksomheder har pligt til at følge den internationale regnskabsstandard IFRS 3 Business Combinations. Derfor vil den teoretiske gennemgang af virksomhedssammenslutninger foregå med udgangspunkt i denne, og der vil også blive præsenteret ændringer i forhold til den kommende IFRS 3 - Business Combinations Phase 2, som er et fælles projekt mellem IASB og FASB. Disse har til formål at skabe ensartethed mellem de internationale regnskabsstandarder og derved mellem regnskaberne fra land til land.

Uddybende ønsker IASB med IFRS 3 at specificere en virksomheds regnskabsaflæggelse ved en virksomhedssammenslutning og skabe international harmonisering af den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger⁴⁵. Disse ændringer skal være medvirkende til, at skabe en overensstemmende behandling af aktiver, forpligtigelser, goodwill og immaterielle aktiver, uanset hvilket land virksomheden er hjemhørende i, og hvilken regnskabsregulering virksomheden er underlagt.

IASB ændrede med udsendelsen af IFRS 3 væsentligt på den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. En af de væsentligste ændringer var, at goodwill ikke længere skal afskrives, men i stedet minimum engang årligt skal testes for værdiforringelse i følge reglerne i IAS 36. Dette vil vi i nærværende afhandling ikke behandle. Vi vil i dette afsnit koncentrere os om den nugældende regulering og medtage de ændringer, som er lagt op til i udkastet til den kommende IFRS 3, hvor der forventes ændringer i forhold til opgørelsen af goodwill beløbet.

⁴⁴ Elling – Årsrapporten teori og regulering, side 195

⁴⁵ IFRS 3, afsnit 1

En virksomhedssammenslutning defineres af IASB som en transaktion eller anden handling, hvor der sker en sammenslutning af separate virksomheder, hvor en virksomhed overtager kontrollen med en eller flere virksomheder⁴⁶.

Ved en virksomhedssammenslutning kan overtageren overtage aktiemajoriteten, overtage alle virksomhedens aktiver, overtage nogle eller alle forpligtigelserne. Kontrollen kan overtages enten ved at overtageren betaler kontant eller med andre aktiver ved at udstede aktier eller ved at yde mere end en type af betaling⁴⁷.

6.1 Overtagelsesmetoden

Efter den gældende IFRS 3 er det nu kun tilladt at behandle en virksomhedssammenslutning efter overtagelsesmetoden, også kaldet købsmetoden (purchase-metoden). Med den kommende IFRS 3 er der lagt op til en ændring af navnet, således den skal betegnes som overtagelsesmetoden (acquisition-metoden)⁴⁸. Denne metode kræver, at der ved en virksomhedssammenslutning altid skal identificeres en overtagende part. Det er i meget få tilfælde ikke muligt at identificere en overtager, hvorfor det kun er i begrænset omfang at sammenlægningsmetoden, som var den anden metode der tidligere var tilladt, ville kun anvendes. Ydermere er der strenge krav til, hvornår denne metode kan anvendes, hvorfor standardudstederne har besluttet, at denne metode ikke længere er mulig i forbindelse med virksomhedssammenslutninger.

En virksomhedssammenslutning efter overtagelsesmetoden ansues fra den overtagende parts synsvinkel. En virksomhedssammenslutning efter overtagelsesmetoden foregår i fire trin, efter den nugældende IFRS 3 er det følgende⁴⁹.

- Identifikation af overtageren
- Måling af kostprisen
- Allokering af kostprisen for virksomhedssammenslutningen til de overtagne aktiver og forpligtigelser på overtagelsestidspunktet
- Goodwill

⁴⁶ Exposure draft of Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 4

⁴⁷ Exposure draft of Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 21-22

⁴⁸ Exposure draft of Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 8

⁴⁹ IFRS 3, afsnit 16

I forhold til den gældende IFRS 3 kommer der med den kommende IFRS 3 ændringer til behandlingen efter overtagelsesmetoden og de fire trin ændres til følgende.

- Identificere den overtagende part
- Fastsættelse af overtagelsesdatoen
- Måling af dagsværdien af det overtagende
- Måling og identifikation af de overtagende aktiver og forpligtigelser

Idet følgende behandles de ovennævnte trin. Indledningsvis behandles de nuværende regler for overtagelsesmetoden og efterfølgende behandles de fire trin efter udkastet til ændring af IFRS 3.

6.1.1 Identifikation af overetageren

Der skal altid identificeres en overtagende part efter IFRS 3. Den overtagende part er den af de sammensluttende virksomheder der opnår bestemmende indflydelse over de andre sammensluttede virksomheder. Overtagelsesmetoden betragter virksomhedssammenslutninger fra den overtagende parts synsvinkel, og det antages, at en af parterne kan identificeres som den overtagende.⁵⁰

Bestemmende indflydelse er muligheden for at styre de økonomiske og driftsmæssige beslutninger i en virksomhed og for at opnå fordele af dennes aktiviteter. Det antages, at en virksomhed har opnået bestemmende indflydelse, når den råder over mere end halvdelen af stemmerettighederne i de andre virksomheder, medmindre det kan bevises, at et sådan ejerskab ikke medfører bestemmende indflydelse. Selvom en af de sammensluttede virksomheder ikke overtager halvdelen af stemmerettighederne i en af de sammensluttede virksomheder, kan det stadig have opnået bestemmende indflydelse over en af de andre sammensluttede virksomheder. Ifølge IFRS 3 kan bestemmende indflydelse opnås som et resultat af en aftale med andre investorer, således den kommer til at råde over mere end halvdelen af stemmerne, via vedtægterne, efter aftale at have beføjelser til at styre de økonomiske og driftsmæssige beslutninger, beføjelse til at udpege eller afsætte

⁵⁰ IFRS 3, afsnit 17-18

hovedparten af bestyrelses eller andet ledende organ eller beføjelserne til at afgive flertallet af stemmerne ved bestyrelsesmøder. Det er dog tilstrækkeligt, for at opnå bestemmende indflydelse, og identifikation af en overtagende part, at et af ovenstående kriterier er opfyldt⁵¹.

6.1.2 Måling af kostprisen for en virksomhedssammenslutning

Den overtagende virksomhed skal ifølge IFRS 3 måle kostprisen for virksomhedssammenslutningen som summen af vederlaget, der er erlagt til gengæld for den bestemmende indflydelse over den overtagne virksomhed på transaktionstidspunktet, med tillæg af de omkostninger, som direkte kan henføres til virksomhedssammenslutningen⁵². Vederlaget er summen på transaktionstidspunktet af dagsværdien af de aktiver, som den overtagende virksomhed overdrager og de forpligtigelser, som den overtagende virksomhed afholder, påtager sig, eller egenkapitalinstrumenter den overtagende virksomhed udsteder. Transaktionstidspunktet er det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed indregner hver enkel investering i sit regnskab, hvorimod overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed reelt opnår bestemmende indflydelse.⁵³

Gennemføres virksomhedssammenslutningen via en enkelt transaktion, er transaktionstidspunktet og overtagelsestidspunktet sammenfaldende, da den overtagende virksomhed reelt opnår bestemmende indflydelse via denne ene transaktion, hvilket oftest er tilfældet. Sker virksomhedssammenslutningen derimod i flere faser, som det er tilfældet ved successive aktiekøb, er de to tidspunkter ikke sammenfaldende.

Transaktionstidspunktet er i dette tilfælde de enkelte tidspunkter, hvor hver enkelt investering indregnes i den overtagende virksomheds regnskab. Overtagelsestidspunktet er i dette tilfælde tidspunktet, hvor den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse over den overtagne virksomhed.⁵⁴

⁵¹ IFRS 3, afsnit 19

⁵² IFRS 3, afsnit 24

⁵³ IFRS 3, afsnit 25

⁵⁴ IFRS 3, afsnit 25 b

6.1.3 Allokering af kostprisen til de overtagne aktiver og forpligtigelser

I henhold til IFRS 3 skal den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet allokere kostprisen på de overtagne identificerbare aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser ved at indregne disse i balancen til dagsværdi, såfremt de opfylder indregningskriteriet.⁵⁵

De enkelte indregningskriterier fremgår af afsnit 37 i IFRS 3 og vil kort blive præsenteret. Der skal således kun ske indregning af de identificerbare aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser, hvis de på overtagelsestidspunktet opfylder nedenstående indregningskriterier. Aktiverne og forpligtigelserne skal hvis de opfylder indregningskriterierne indregnes i balancen uanset om de tidligere har været indregnet i den overtagne virksomheds balance⁵⁶.

Immaterielle aktiver skal indregnes i særskilt i balancen, hvis de opfylder følgende kriterier:

- Opfylder definitionen på immaterielle aktiver efter IAS 38
- Dagsværdien kan måles pålideligt

Øvrige aktiver skal indregnes i balancen, hvis de opfylder følgende kriterier:

- Det er sandsynligt, at fremtidige fordele tilknyttet aktivet vil tilgå den overtagende virksomhed
- Dagsværdien kan måles pålideligt
- Opfylder definitionen på et aktiv

Der skal udelukkende ske separat indregning af eventualforpligtigelser i balancen, hvis disse opfylder følgende kriterium:

- Dagsværdien kan måles på en pålidelig måde

I forhold til andre forpligtigelser end eventualforpligtigelser skal disse opfylde følgende kriterier:

⁵⁵ IFRS 3, afsnit 36

⁵⁶ IFRS 3, afsnit 37

- Det er sandsynligt, at der vil være et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, ved indfrielse af forpligtigelsen
- Dagsværdien kan måles pålideligt
- Definitionen på en forpligtigelse skal være opfyldt

6.1.4 Goodwill

I henhold til IFRS 3 skal den overtagende virksomhed indregne eventuel goodwill på overtagelsestidspunktet, der er erhvervet i forbindelse med en virksomhedsovertagelse som et aktiv i den overtagende virksomhedens balance. Den første indregning skal ske til kostprisen, der opgøres som forskelsbeløbet mellem den overtagende virksomheds kostpris for den overtagne virksomhed og dagsværdien for de identificerbare aktiver og forpligtigelser⁵⁷. Goodwill er dermed et residualt beløb, som først kan opgøres, efter at aktiver og forpligtigelser er identificeret og værdiansat. Samtlige aktiver og forpligtigelser i balancen påvirker derved opgørelsen af goodwillbeløbet.

Teoretisk set er goodwill udtryk for den overnormale indtjening, som virksomheder er i stand til at skabe som følge af synergier mellem aktiverne, ledelse ect.. I praksis er goodwill et udtryk for den kontrolpræmie, som den overtagende virksomhed har betalt for at opnå kontrol⁵⁸.

Med afskaffelsen af afskrivning på goodwill og med indførelsen af nedskrivningstest har IASB anerkendt, at synergierne mellem aktiverne, ledelse ect. ikke forsvinder ved en arbitrær fordeling over en forventet afskrivningsperiode, men derimod kan opretholdes i flere år. Således vurderes den nye praksis at give regnskabsbrugerne væsentlig bedre information om ledelsens forventninger til fremtiden og de synergier, som tidligere erhvervelser medfører. Virksomheder, som opkøber andre, forventer en del synergieffekter. Hvor store disse synergieffekter måtte være er individuelt, men er bestemmende for, hvor meget den overtagende virksomhed er villig til at betale i merpris og dermed goodwill⁵⁹.

⁵⁷ IFRS 3, afsnit 51.

⁵⁸ Baker – Advanced Financial Accounting, side 11

⁵⁹ IFRS 3, afsnit 52

Ved den efterfølgende behandling af goodwill skal målingen til stadighed ske til kostprisen. I henhold til IFRS 3 skal der ikke længere ske afskrivning af goodwill, men derimod skal der minimum én gang årligt testes for værdiforringelser i overensstemmelse med reglerne i IAS 36 – Værdiforringelse af aktiver. Goodwill, immaterielle aktiver med ubestemmelig brugstider og immaterielle aktiver under udførelse skal mindst en gang årligt testes for nedskrivning. Dette gælder uanset, om der er indikationer på værdiforringelser eller ej. Opstår der i løbet af regnskabsåret indikationer på, at der er sket værdiforringelser af goodwillen, skal der også testes for værdiforringelser. Såfremt der er tale om en værdiforringelse, skal goodwillbeløbet nedskrives til en lavere genindvindingsværdi⁶⁰.

6.1.4.1 Eksempel på en virksomhedssammenslutning

Ved den første indregning skal goodwill måles til kostprisen, hvilket er det beløb kostprisen for virksomhedssammenslutningen overstiger dagsværdien af den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtigelser. Den opgjorte goodwill skal herefter indregnes som et aktiv i overtagelsesbalancen. For at illustrere denne proces har vi udarbejdet et simplificeret eksempel på en virksomhedssammenslutning⁶¹:

⁶⁰ IAS 36 – Værdiforringelse af aktiver

⁶¹ Egen tilvirkning med inspiration fra IFRS 3, Illustrative Examples no 5 – Measuring goodwill

D. 1. september 2005 opkøber virksomhed K 100 % af virksomhed S for 2.4 mio. kr.

Balancer for virksomhed S og K umiddelbart før virksomhedssammenslutning:

	S	K
Materielle aktiver	750	1.050
Immaterielle aktiver	<u>1.950</u>	<u>4.500</u>
Aktiver i alt	<u><u>2.700</u></u>	<u><u>5.550</u></u>
Kortfristet gæld	450	900
Langfristet gæld	<u>600</u>	<u>1.650</u>
	<u>1.050</u>	<u>2.550</u>
Egenkapital	<u>1.100</u>	<u>2.000</u>

Figur 2 - Balancer før virksomhedsovertagelse

På overtagelsestidspunktet skal den overtagende allokere kostprisen ved at indregne den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtigelser til dagsværdien. En eventuel forskel mellem kostprisen for virksomhedssammenslutningen og dagsværdien af de identificerbare aktiver og forpligtigelser bliver derved goodwill. I eksemplet er der i nedenstående sket en omvurdering til dagsværdi af den overtagne virksomheds balance, hvilket betyder, at posten immaterielle aktiver nu udgør 2.250. I eksemplet opgøres goodwill således:

Kostpris for virksomhedssammenslutning		2.400
Dagsværdi af identificerbare aktiver og forpligtigelser:		
Materielle aktiver	750	
Immaterielle aktiver	2.250	
Kortfristede gældsforpligtigelser	-450	
Langfristede gældsforpligtigelser	<u>-600</u>	<u>1.950</u>
Goodwill		<u>450</u>

Figur 3 - Opgørelse af goodwill

Efter at have opgjort goodwill, skal den overtagende virksomhed indregne de overtagne aktiver og forpligtigelser i overtagelsesbalancen til dagsværdi:

Overtagelsesbalance:		
Materielle aktiver (750 + 1050)		1.800
Immaterielle aktiver (2.250 + 4.500)		6.750
Goodwill		<u>450</u>
Aktiver i alt		<u>9.000</u>
Kortfristede gældsforpligtigelser		1.350
Langfristede gældsforpligtigelser		<u>2.250</u>
		3.600
Egenkapital		<u>5.400</u>
Passiver i alt		<u>9.000</u>

Figur 4 - Overtagelsesbalance

6.2 IFRS 3 Business Combinations Phase 2

Som et led i Phase 2-projektet om virksomhedssammenslutninger har IASB udsendt udkast til ændringer af IFRS 3. Der er tale om et forslag, der vil medføre væsentlige ændringer på området, hvis der sker en vedtagelse af det pågældende forslag. Udkastet er blevet udarbejdet i tæt samarbejde med FASB. De har samtidig med IASB udsendt et udkast til ændringer af FAS 141 om virksomhedssammenslutninger. Da Phase-2 projektet er udarbejdet som et fælles projekt, er der lagt stor vægt på, at de forskellige standarder har en tilstrækkelig konvergens. De foreslåede ændringer bliver hovedsageligt baseret på, at koncernen skal ses som en enhed (enhedstankegangen) uden hensyntagen til, om der er minoritetsinteresser⁶².

I det følgende vil forslaget til ændringen af, hvordan overtagelsesmetoden skal anvendes efter udkastet til ændringer af IFRS 3 blive præsenteret. Der er sket ændringer således, at de fire punkter i udkastet bliver ændret til identifikation af overtageren, fastsættelse af overtagelsestidspunktet, måling af dagsværdien af det overtagne samt måling og identifikation af de overtagne aktiver og forpligtigelser. De følgende afsnit er udarbejdet på baggrund af udkastet til ændringer af IFRS 3 og er derfor ikke endelig vedtaget af IASB/FASB. Dette betyder at reglerne kan blive ændret efter denne afhandling er afsluttet, men på nuværende tidspunkt er det i denne form forslaget fremstår.

6.2.1 Identifikation af overtageren

Den overtagende virksomhed er den virksomhed, der opnår bestemmende indflydelse over de sammensluttede virksomheder. Efter udkastet til ændring af IFRS 3 vil der altid være en virksomhed, som kan identificeres som den overtagende part. Bestemmende indflydelse er som tidligere beskrevet karakteriseret ved, at der opnås beføjelse til at styre de driftsmæssige og økonomiske beslutninger i de sammensluttede virksomheder og derigennem skabe fordele af de sammensluttede virksomheders aktiviteter.⁶³

Bestemmende indflydelse opnås, når en virksomhed overtager mere end halvdelen af stemmerettighederne i en anden virksomhed. Den bestemmende indflydelse kan både opnås direkte ved, at denne ene virksomhed overtager over halvdelen af stemmerettighederne i virksomheden, men den kan også ske gennem aftale med andre, som

⁶² R&R nr.11 – 2005, side 22

⁶³ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 10-11

har stemmerettigheder ved, at den ene virksomhed kommer til at råde over stemmerettighederne, således at de via aftale står med over halvdelen af stemmerettighederne, og dermed opnår bestemmende indflydelse. Desforuden kan en virksomhed i følge vedtægterne, efter anden aftale har beføjelse til at styre økonomiske og driftsmæssige beslutninger, har beføjelse til at afgive flertallet af stemmerne ved bestyrelsesmødet eller udpege eller afsætte flertallet af bestyrelsen⁶⁴.

6.2.2 Fastsættelse af overtagelsestidspunktet

Overtagelsesdatoen er den dato, hvor overetageren opnår bestemmende indflydelse over den overtagende virksomhed. Overetageren opnår normalt bestemmende indflydelse på aftaledatoen, hvilken er den dag, hvor overetageren overfører vederlaget og overtager aktiverne samt forpligtigelserne fra den overtagende virksomhed⁶⁵.

6.2.3 Måling af dagsværdien af det overtagne

Ifølge udkastet til ændring af IFRS 3 skal overetageren måle dagsværdien af hele den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet. Virksomhedssammenslutninger er normalt på armslængde vilkår, hvorfor det betalte vederlag på overtagelsestidspunktet formodes at være det bedste bevis på dagsværdien på overtagelsestidspunktet af den overtagende virksomheds andel af den overtagne⁶⁶.

Dagsværdien af det erlagte vederlag for den overtagende virksomheds andel af den overtagne beregnes som summen af dagsværdien af de overførte aktiver, forpligtigelser og egenkapital andele udstedt af den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet og dagsværdien af alle ikke-kontrollerede egenkapital investeringer i den overtagne, som overetageren ejede lige før overtagelsestidspunktet⁶⁷.

Omkostninger, som knytter sig til overtagelsen som f.eks. rådgivnings- eller administrationsomkostninger, skal ikke indgå i dagsværdien af det overtagne. Den overtagende virksomhed skal ikke indregne disse som en del af

⁶⁴ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 12-16

⁶⁵ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 17-18

⁶⁶ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 19-20

⁶⁷ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 21

virksomhedssammenslutningen, men skal indregne dem separat i regnskabet ifølge de internationale regnskabsstandarder⁶⁸.

6.2.4 Måling og identifikation af de overtagne aktiver og forpligtigelser

Den overtagende virksomhed skal på overtagelsestidspunktet måle og identificere de overtagende aktiver og forpligtigelser. Alle identificerbare aktiver og forpligtigelser skal måles til dagsværdi og identificeres separat fra goodwill⁶⁹.

Den overtagende virksomhed skal indregne alle aktiver og forpligtigelser, der er i den overtagne virksomhed. Også dem som den overtagne virksomhed ikke tidligere har indregnet i balancen f.eks. internt oparbejdet immaterielle aktiver, som ikke opfyldte indregningskriteriet for den overtagne virksomhed, men som i forbindelse med en virksomhedsovertagelse kan identificeres⁷⁰.

6.3 Sammenfatning

Som beskrevet i de foregående afsnit, vil der med vedtagelsen af IFRS 3 Phase 2, ske en ændring til behandlingen af virksomhedsovertagelser efter overtagelsesmetoden. I den nuværende IFRS 3 foregår metoden i fire trin, hvilket også gør sig gældende IFRS 3 Phase 2. Forskellen skal findes i hvad de forskellige trin indeholder, og denne forskel bliver synlig ved at der sker en ændring af de 3 sidste punkter i metoden.

I forbindelse med opgørelsen af goodwill er det de 2 sidste punkter i den nuværende IFRS 3 samt det sidste punkt i udkastet til ændring af IFRS 3 der er relevant. Disse punkter vil blive behandlet mere dybdegående i kapitel 7 - Opgørelse af goodwill.

6.4 Koncernopfattelser ved overtagelsesmetoden

Som det fremgår af de foregående afsnit, er det overtagelsesmetoden, som ligger til grund for lovgivningen, der findes fire koncernopfattelser under denne metode. Disse metoder medfører betydelige forskelle i regnskabet i de tilfælde, hvor den overtagende virksomhed ikke ejer alle kapitalandele i den overtagne, hvilket vil sige, at der er en minoritetsinteresse i dattervirksomheden.

⁶⁸ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 27

⁶⁹ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 28

⁷⁰ Exposure draft of proposed amendments to IFRS 3 Business Combinations, afsnit 29

De fire forskellige koncernopfattelser skyldes, at der er forskellige opfattelse af, hvem koncernregnskabet udarbejdes for. I det følgende vil de fire opfattelser bliver præsenteret.

6.4.1 Den snævre ejeropfattelse

Efter denne opfattelse er det moderselskabets ejere, som koncernregnskabet udarbejdes for. Koncernregnskabet opgave er at give et billede af, hvad moderselskabets aktionærer ejer og hvad de har tjent. Koncernregnskabet skal efter denne opfattelse præsentere moderselskabets regnskabsposter tillagt moderselskabets andel af dattervirksomhedens regnskabsposter. Denne metode betegnes pro-rata konsolidering og er ikke tilladt ifølge lovgivningen, da en af konsekvenserne er, at minoritetsinteressens andel af egenkapitalen og resultatet i dattervirksomheden ikke kommer til at fremgå af koncernregnskabet⁷¹.

6.4.2 Moderselskabsopfattelsen

Denne opfattelse har samme udgangspunkt som den snævre ejeropfattelse, at koncernregnskabet primært udarbejdes for moderselskabets ejere. Den afviger i forhold til den snævre ejeropfattelse på et enkelt område. Alle aktiver og gældsposter i alle koncernselskaber skal være indeholdt i koncernregnskabet, da moderselskabet forvalter dattervirksomhedernes aktiver. Koncernregnskabet har udover at belyse moderselskabsaktionærernes ejerandel også det formål at vise den ledelsesmæssige enhed, som koncernen udgør, det vil sige hele koncernen og ikke bare den andel som moderselskabet ejer.

I og med at alle dattervirksomhedens aktiver mv. indgår i koncernregnskabet, er det nødvendigt med en modpost. Denne er minoritetsinteressen, som skal angive andelen af dattervirksomhedens egenkapital og resultat, der tilhører de øvrige ejerinteresser i dattervirksomheden.

I forbindelse med købsomvurderingen af de identificerbare aktiver og forpligtigelser i dattervirksomheden anlægges der alene en moderselskabsvurdering, som svarer til moderselskabets ejerandel. Dermed omvurderes kun moderselskabets andel af aktiverne, og der foretages kun eliminerings svarende til moderselskabets andel af de interne avancer

⁷¹ Fredslund Møller – Regnskabsloven, Appendiks 1, side 7-8

i dattervirksomhedens resultat. Dette medfører en blandet værdiansættelse i koncernregnskabet. Der bliver brugt delvist oprindelig anskaffelsespris, delvist købsomvurderet anskaffelsespris og der sker kun en delvist eliminerings af interne avancer⁷².

6.4.3 Modificeret moderselskabsopfattelse

Denne opfattelse er en mellemopfattelse af, hvad formålet med koncernregnskabet er. Det er en kompromisløsning mellem den snævre ejeropfattelse og enhedsopfattelsen. Der kan under denne opfattelse være andre forhold end ejer kontrol, som definerer, at der er et koncernforhold, men der vil sjældent blive set bort fra ejerandele i underliggende virksomheder, da den primære målgruppe for koncernregnskabet stadig er moderselskabets aktionærer.

Efter denne opfattelse tilstræbes det at opgøre ejergruppernes kapitalandele på en ensartet måde. Der foretages blandt andet fuld eliminering af interne avancer, og dermed opgøres minoritetsinteressens kapital- og resultatandele som majoritetens andel med fuldt fradrag af interne avancer. Denne opfattelse ligger vægt på, at moderselskabets aktionærer ikke er den eneste ejergruppe.

Denne opfattelse anlægger to synspunkter i forhold til købsomvurdering af aktiver og forpligtigelser. Det første synspunkt anlægger den betragtning, at ejerandelene skal vurderes ud fra hver enkelt ejergruppes anskaffelsespris. Dermed vil det kun være moderselskabets andel af de erhvervede aktiver, som skal omvurderes. Dette medfører samme konsekvens som moderselskabsopfattelsen, en blanding af værdiansættelser. Det andet synspunkt anlægger den betragtning, at alle aktiver skal omvurderes i deres helhed ud fra seneste konstaterede anskaffelsespris. Ud fra dette synspunkt opgøres minoritetsinteressen efter de omvurderede værdier. Der bliver ved denne opfattelse dog ikke indregnet goodwill for minoritetsinteressen, hvis der altså er indregnet goodwill for moderselskabet⁷³.

⁷² Fredslund Møller – Regnskabsloven, Appendiks 1, side 8

⁷³ Fredslund Møller - Regnskabsloven, Appendiks 1, side 9

6.4.4 Enhedsopfattelsen

Efter denne opfattelse udspringer behovet for koncernregnskabet af, at virksomhederne er under fælles kontrol, og at interessenterne og samfundet har behov for regnskabsinformation om den samlede koncern. Kriteriet for at der foreligger en koncern, er efter denne opfattelse, at de er under fælles kontrol, uanset om det er af ejerkontrol af aftale eller af fælles ledelse.

Alle ejergrupper søges efter denne opfattelse behandlet ens i koncernregnskabet. Ved eliminering af koncerninterne avancer elimineres disse fuldt ud i koncernregnskabet, og ved købsomvurderingen henføres der til minoriteten deres andel af de identificerbare aktiver og forpligtigelser. Der skal efter denne opfattelse også tilregnes en andel af den totale værdi af koncerngoodwill til minoritetsinteressenterne. Koncerngoodwill beregnes som en ekstrapolation af moderselskabets pris for sin andel af koncerngoodwill⁷⁴.

6.5 Kommentar til udkast til ændring af IFRS 3

I de følgende afsnit vil vi inddrage de kommentarer, som IASB/FASB har modtaget efter at have sendt udkast til ændringer af IFRS 3 i høring blandt brugerne af standarderne og andre interessenter. IASB har modtaget over 200 kommentarer, og vi har i det følgende udvalgt enkelte og taget disse i brug for at klarlægge holdningen til ændringerne af IFRS 3. For at klarlægge den danske holdning til ændringerne redegøres der for FSRs og Dansk Industris holdning ud fra disses indsendte kommentarer, da vi mener, at det er relevant at inddrage disse i nærværende afhandling. Ydermere mener vi, at det er relevant at få et indblik i den internationale holdning både i revision branchen, men også blandt virksomheder og banker. Grundet dette inddrages kommentarerne fra "The Big Four", Deloitte, PWC, KPMG og Ernst & Young samt London Investment Bankers Association og Microsoft. Derudover vil vi til sidst kort redegøre for det samlede billede ved at inddrage IASB/FASBs opsummering på kommentarerne.

6.5.1 Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer gør opmærksom på i deres kommentarbrev, at de er tilhænger af, at der på længere sigt skabes overensstemmelse på regnskabsstandard området, hvis dette medfører bedre regnskabsløsninger. De er derimod ikke tilhængere af

⁷⁴ Fredslund Møller – Regnskabsloven, Appendiks 1, side 10-11

de radikale ændringer til IFRS 3, som er blevet foreslået. De mener ikke, at IASB/FASB har foretaget nok research og foretaget nok analyser eller søgt den nødvendige debat med de interesserede parter. Der burde ifølge FSR have været udarbejdet diskussions papir, som skulle have lagt op til en international debat om de foreslåede ændringer.

FSR gør opmærksom på, at mange danske såvel som europæiske og ikke europæiske virksomheder er inde i en fase, hvor det er første gang, de skal anvende IFRS, og dermed sker der væsentlige ændringer til deres regnskabspraksis. Derfor mener FSR, at det ville være for tidligt og langsommeligt at lave så radikale ændringer, som der lægges op til med udkastet på nuværende tidspunkt.

Den nuværende IFRS 3, mener FSR ikke indeholder væsentlige fejl eller mangler og er af den opfattelse, at brugerne af årsrapporten ikke har rejst større kritik eller modsigelser mod den nuværende IFRS 3. Grundet dette opfordrer FSR IASB til en genovervejning af om udkastet skal udskifte den nuværende IFRS 3.

FSR mener ikke, at metoden for opgørelse af goodwill skal ændres således der også opgøres goodwill for minoritetsinteressen. Da FSR mener, at det er meget subjektivt at skulle måle den "kontrol-præmie", som ville være betalt for 100 % af virksomheden, og tilsvarende er der også store praktiske vanskeligheder ved at skulle måle den totale dagsværdi af den overtagne virksomhed. Derfor foreslår FSR, at den nuværende kostpris tilgang beholdes, i stedet for at introducere dagsværdi tilgange, som der er lagt op til i udkastet, da brugerne af årsrapporten heller ikke har bedt om denne radikale ændring⁷⁵.

6.5.1.1 Dansk Industri

Dansk Industri er en privat organisation, som er finansieret, ejet og drevet af medlemmer, som på nuværende tidspunkt består af 6.100 virksomheder indenfor den dansk produktions og service branche. Endvidere er Dansk Industri medlem af UNICE og støtter deres kommentarbrev.

Dansk Industri anerkender det store arbejde, som IASB/FASB udfører, og de kræfter som er lagt i at udarbejde udkastet. Specielt er de glade for de kræfter, som lægges i at skabe overensstemmelse med US GAAP. De er tilhængere af konvergensprojektet og mener, at

⁷⁵ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 258, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

det foreslåede udkast er et skridt i den rigtige retning, og et arbejde som ikke skal undervurderes. Dansk Industri er dog bekymret over den hastighed, som nye standarder bliver udstedt med. De danske virksomheder gør et signifikant forsøg på at følge de internationale regnskabsstandarder, men oplever allerede problemer med at holde trit med de implementerede ændringer. Derfor vil de danske virksomheder foretrække, at standarder indføres i grupper og i forudbestemte tidsrum, hvilket vil kunne reducere omkostningerne ved de fortsættende ændringer.

En opbremsning vil også være af interesse for brugerne af regnskaberne, da en fast platform er af større værdi end en platform, som er genstand for løbende ændringer. Dansk Industri finder det vigtigt, at der er kontinuitet i regnskabsreguleringen, og at virksomhederne har mulighed for at se, hvilken type information der er behov for i fremtiden og implementere det i deres rapporteringssystem i de enkelte implementeringsfaser.

I forhold til implementeringen af den fulde goodwill metode, mener Dansk Industri ikke, at det som der også er givet udtryk for i BC 134, at direkte måling er muligt, og at dette er tilfældet med den fulde goodwill metode. Dansk Industri mener, at det muligvis ikke er muligt at finde en sand dagsværdi⁷⁶.

6.5.1.2 London Investment Bankers Association

London Investment Bankers Association er Storbritanniens primære sammenslutning af 54 investeringsbanker og vekselererfirmaer. De støtter IASBs tilgang til at skabe overensstemmelse mellem de internationale regnskabsregler og følger med interesse med i udviklingen af diskussionen på området.

London Investment Bankers Associations medlemmer har væsentlige bekymringer i forhold til opgørelsen af goodwill for minoriteten med hensyn til de praktiske fordele af denne "økonomiske enheds tilgang". De er bekymrede for, hvordan denne tilgang skal anvendes i praksis. I forhold til den fulde goodwill metode er de usikre på, hvordan virksomhederne skal skelne mellem dagsværdien af virksomheden som en helhed og dagsværdien af det erlagte vederlag for den erhvervede andel. Specielt hvis den overtagendes aktier ikke er børsnoteret, hvorfor pålideligheden af værdien af goodwill vil

⁷⁶ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 125, Dansk Industri

kunne kompromitteres. Selvom værdien vil kunne måles pålideligt vil omkostningerne være væsentlige i forhold til den information, som den nye metode vil medføre⁷⁷.

6.5.1.3 Microsoft

Microsoft er imod ændringerne af IFRS 3 i forhold til indregning af goodwill for minoriteten. De er enige med IASB/FASB om, at de underliggende principper for standarderne skal reflektere de underliggende økonomiske transaktioner og begivenheder. Dog mener de ikke, at IASB/FASBs konklusion om at indregne hele den økonomiske værdi af den overtagende, lige meget hvad ejer interessen er i den overtagende på overtagelsestidspunktet reflektere den underliggende økonomi.

Et af de problemer, som Microsoft mener, der, i forhold til at anerkende goodwill for hele den overtagende virksomhed, er, at kravet om at fastsætte om en "kontrol-præmie" er til stede, når dagsværdien af den overtagende virksomhed som en helhed, når der overtages under 100 % af kapitalandelene, skal beregnes. Microsoft er af den opfattelse, at fastsættelse af om en kontrolpræmie eksistere, vil være meget vanskeligt i praksis⁷⁸.

6.5.1.4 Deloitte

Deloitte støtter IASB/FASBs anstrengelser i at udvikle standarder af høj kvalitet i forhold til den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, som kan bruges på tværs af landegrænser, men også i forhold til national regnskabsaflæggelse. Derudover støtter de IASBs ønske om at forbedre fuldstændigheden, relevansen og sammenligneligheden af regnskabsinformation om virksomhedssammenslutninger i årsrapporten.

I forhold til at måle 100 % af dagsværdien af de identificerbare aktiver og forpligtigelser i forbindelse med en virksomhedssammenslutning er Deloitte enig i, at det giver en mere meningsfuld og relevant regnskabsinformation. De er dog sikre på at omkostningerne og de praktiske vanskeligheder med at måle dagsværdien af det overtagende som en helhed, deri blandt at opgøre goodwill for minoriteten, ikke kan retfærdiggøres af de fordele, som denne information medfører. Forslaget vil blive meget svært at implementere, hvis der ikke yderligere udvikles på værdiansættelses teknikker, og der ikke gives yderligere oplysninger

⁷⁷ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 225, London Investment Banking Association

⁷⁸ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 21, Microsoft

om at estimere dagsværdien af en virksomhed, hvilket vil medføre, at de informationer, som fremkommer, ikke er brugbare for regnskabsbrugerne. Deloitte mener derfor, at de yderligere omkostninger, som ændringerne vil medføre, klart overskygger de fordele, som ændringerne af den nuværende model vil medføre.

Deloitte mener ydermere, at modellen i den nuværende IFRS 3 giver tilstrækkelig relevant og pålidelig information og mener, at US GAAP skal ændres således, den bliver i overensstemmelse med modellen i IFRS 3⁷⁹.

6.5.1.5 PricewaterhouseCoopers

PricewaterhouseCoopers anerkender vigtigheden af en fælles global regnskabsstandard af høj kvalitet og roser IASB/FASB for deres engagement i dette projekt. De er enige i, at visse af forslagene er forbedringer af den nuværende regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. Men de støtter dog ikke mange af de mere væsentlige ændringer såsom at ændre fra moderselskabsopfattelsen til enhedsopfattelsen. PWC mener ikke, at disse ændringer vil forbedre kvaliteten og brugbarheden af de økonomiske informationer, som gives til de primære brugere af koncernregnskabet, dvs. moderselskabets aktionærer og kreditorer. Der er også bekymringer fra PWC side om, at forslagene har været genstand for meget begrænsede analyser. Endvidere at brugere udenfor USA ikke blev hørt for at komme med input, inden udkastet var udsendt. På baggrund af væsentligheden af udkastet, foreslår PWC at IASB/FASB foretager dybdegående analyser både i og udenfor USA for at identificere problemstillinger og sikre bedre anvendelse i praksis.

I forhold til den fulde goodwill metode mener PWC at minoriteten andel af aktiverne og forpligtigelserne også skal måles til dagsværdi og dermed opgøre goodwill for minoriteten. PWC mener, at hvis minoriteten måles til dagsværdi, vil det forbedre den nuværende praksis under IFRS og US GAAP, da goodwill skal opgøres for minoriteten. Dette vil dermed resultere i en mere fuldstændig præsentation af den sammensluttede virksomhed⁸⁰.

⁷⁹ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 22, Deloitte

⁸⁰ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 66, PricewaterhouseCoopers

6.5.1.6 Ernst & Young

Ernst & Young er stærke tilhænger af det langsigtede mål om at skabe overensstemmelse mellem de internationale og amerikanske regnskabsstandarder. For at kunne opnå denne overensstemmelse mener Ernst & Young, at IASB/FASB skal bevise, at forslag, som involverer væsentlige ændringer i regnskabspraksis, vil forbedre kvaliteten af informationer i årsrapporten markant.

IASB/FASB er i forbindelse med udkastet til ændring af IFRS 3 ifølge Ernst & Young ikke kommet med en overbevisende begrundelse for de fundamentale ændringer i den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, som de foreslår. Grundet dette mener Ernst & Young ikke, at det er meningsfuldt for dem at besvare de detaljerede spørgsmål, som IASB har stillet. De har i stedet beskrevet deres underliggende bekymringer for udkastet, som de mener, at denne må forbedres før en meningsfuld dialog, om de mere specifikke emner kan finde sted.

Ernst & Young mener, at der i praksis vil være store problemer med at anvende den fulde goodwill metode. En af deres mere betydningsfulde bekymringer er, at det i praksis vil være problematisk at fastsætte dagsværdien af den overtagne virksomhed. Dagsværdien er den pris som en anerkendt, urelateret tredjemand vil betale, og problemet i denne forbindelse er, at der kan være stor forskel på, hvad tredjemand vil betale for hele virksomheden. Denne forskel ville således blive afspejlet i den goodwill, som henføres til minoriteten. Da den goodwill der henføres til minoriteten vil være residualet efter at goodwill er henført til majoriteten, dermed vil usikkerhederne omkring fastsættelse af dagsværdien blive afspejlet i beløbet, som henføres til minoriteten. Som et resultat af dette, mener Ernst og Young, at det er meningsløst at henføre goodwill til minoriteten. Ernst & Young forstår ikke, hvordan IASB/FASB kan vurdere dette som værende relevant såvel som pålideligt til at skulle oplyses i årsrapporten. De gør ydermere opmærksom på, at lande, hvor de er vant til enhedsopfattelsen, ikke generelt har introduceret den fulde goodwill metode, hvilket måske skyldes de usikkerheder, som er ved pålideligheden i forbindelse med målingen af dagsværdien⁸¹.

⁸¹ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 123, Ernst & Young

6.5.1.7 KPMG

KPMG er også tilhænger af IASB/FASBs anstrengelser for at skabe en ens løsning på den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger og minoritetsinteresser. De mener dog ikke, at de fundamentale ændringer af den nuværende model, der ligges op til i udkastet, er løsningen. KPMG foreslår, at IASB/FASB anvender en tilpasset model baseret i hovedtræk på den nuværende IFRS 3 med forbedringer af specifikke eksisterende praktiske problemstillinger. De mener dermed, at det med denne tilgang er muligt at imødekomme hovedmålsætningen fra IASB/FASBs side, der blandt andet er forbedret regnskabsmæssige informationer om virksomhedssammenslutninger og at skabe international sammenlignelighed af årsrapporter. Ud fra deres erfaring med den nuværende IFRS 3 har implementeringen af denne ikke ført til problemer, som nødvendiggør væsentligt modifikationer af denne.

KPMG er ikke blevet opmærksomme på, at brugerne af årsrapporten har givet udtryk for væsentlige bekymringer om moderselskabsopfattelsen, som anvendes ved den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger og forberedelsen af årsrapporten. Derudover har KPMG ikke set nogen forskning, som understøtter brugbarheden af beslutninger truffet ud fra enhedsopfattelsen. Derfor stiller de spørgsmålstegn ved IASB/FASBs beslutning om at forlade moderselskabsopfattelsen til fordel for enhedsopfattelsen uden at have foretaget de fornødne analyser, som kan støtte deres konklusion om, at enhedsopfattelsen giver mere brugbar information til regnskabsbrugernes beslutningstagning.

KPMG mener, at moderselskabsopfattelsen tilfører regnskabsbrugerne af koncernregnskabet mere relevant information end enhedsopfattelsen, da moderselskabsopfattelsen hjælper regnskabsbrugerne til at forstå moderens investering i den overtagende virksomhed. I overensstemmelse med moderselskabsopfattelsen mener KPMG, at det er upassende at oppuste goodwill og minoritetsinteresser i virksomhedssammenslutninger, hvor der overtages mindre end 100 % af den overtagende. Goodwill skal derfor fortsat defineres og måles som et residual aktiv i en virksomhedssammenslutning, mener KPMG⁸².

⁸² Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Business Combinations, Letter of Comment No: 88, KPMG

6.5.1.8 Opsummering på kommentarbreve

IASB/FASB modtog til sammen 282 kommentarbreve fra interessegrupper, virksomheder, revisionskontorer og universiteter. I forhold til den fulde goodwill metode kan respondenterne deles op i tre grupper.

1. Uenig med at både identificerbare aktiver og goodwill skal opgøres til 100 % af deres fulde værdi
2. Enig i at identificerbare aktiver skal måles til den fulde dagsværdi men uenig i, at goodwill skal måles til den fulde værdi
3. Enig i at både identificerbare aktiver og goodwill skal opgøres til 100 % af deres fulde værdi

Respondenterne i den første gruppe var generelt tilhængere af en kostpris fordelingsmodel og mente, at siden minoritetsinteresserne ikke deltager i transaktionen, skal der heller ikke ske en omvurdering af de aktiver og forpligtigelser, som kan henføres til disse, når en anden virksomhed overtager kontrollen med den overtagne virksomhed.

Hovedparten af respondenterne tilhører gruppe nummer to. Generelt mente disse respondenter, at goodwill er en anderledes type aktiv, som kræver en anden behandling, da det ikke direkte kan måles, og at dagsværdien af den overtagende virksomhed ikke kan måles pålideligt medmindre 100 % af den overtagende købes. Enkelte af disse respondenter mente, at FASB specifikt skulle ændre deres nuværende metode, således at den blev i overensstemmelse med den eksisterende IFRS 3.

I den sidste gruppe, som er helt enig i de ændringer, der er lagt op til i udkastet, er der kun meget få af respondenterne, men det skal dog bemærkes, at de bruger af årsrapporten, som har kommenteret på udkastet, befinder sig i denne gruppe. Denne gruppe er tilhænger af den fulde goodwill metode og med principperne om, at når den overtagne virksomhed overtager kontrollen over den overtagende virksomhed, så overtager den også kontrollen over de underliggende aktiver og modtager fordelingen fra anvendelsen af disse aktiver⁸³.

⁸³ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af Exposure Draft, Business Combinations Comment Letter Summary

7 Opgørelse af goodwill

Dette kapitel indeholder indledningsvis en diskussion af kostprisens påvirkning af goodwillbeløbet. Dernæst følger der et afsnit omhandlende indregning af identificerbare aktiver og forpligtigelser i overtagelsesbalancen, da denne indregning udelukkende kan foretages, hvis indregningskriterierne for de pågældende poster er opfyldt. Herefter behandles eventualforpligtigelser og omstruktureringshensættelser, da disse efter bestemmelserne i den nuværende IFRS 3 også udgør en væsentlig element ved opgørelse af goodwillbeløbet, og afslutningsvis behandles minoritetsinteresserne. Elementerne i dette kapitel behandles efter bestemmelserne i den nuværende IFRS 3 og sammenholdes med de foreslåede ændringer, da disse vil medføre væsentlige ændringer vedrørende opgørelsen af goodwill. Dette er grundlaget for, at vi ønsker at belyse disse ændringer og diskutere disse ændringer.

Ved en virksomhedssammenslutning opgøres goodwill som et residual mellem kostprisen og nettoværdien af den overtagende virksomheds andel af dagsværdien af de identificerbare aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser. Samtlige aktiver og forpligtigelser i den overtagne virksomhed påvirker således opgørelsen af goodwillbeløbet. Det fremhæves i IFRS 3 at immaterielle aktiver og eventualforpligtigelser er væsentlige poster i forbindelse med opgørelsen af goodwill. Dette skyldes at IASB med IFRS 3 ønsker, at goodwillbeløbet bliver opgjørt så lille som muligt, hvilket er ensbetydende med, at man er meget ivrige efter at få indregnet så mange immaterielle aktiver og eventualforpligtigelser som muligt. Der vil i de efterfølgende afsnit blive fokuseret på disse poster, med henblik på opgørelse af et givent goodwillbeløb.

7.1 Kostprisen for en virksomhedssammenslutning

Opgørelse af goodwillbeløbet påvirkes som nævnt af kostprisen for den overtagne virksomhed. Efterfølgende kan der ske midlertidige ændringer af kostprisen for en overtaget virksomhed, hvilket kan forekomme, hvis der foreligger en aftale mellem de involverede parter om, at kostprisen for den overtagne virksomhed er betinget af fremtidige begivenheder, hvilket påvirker opgørelse af goodwillbeløbet. Reguleringen af kostprisen kan eksempelvis være betinget af, at et datterselskab opnår en specifik indtjening i de efterfølgende perioder, idet den overtagende virksomhed sædvanligvis vil

have foretaget beregninger over den påregnelige effekt heraf. Den betingede betaling måles til nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger og indregnes typisk som en hensat forpligtigelse. Bliver den faktiske betaling anderledes end den forventede, reguleres dette i kostprisen og påvirker således størrelsen af goodwillbeløbet⁸⁴. En sådan regulering skal medtages i opgørelse af kostprisen for den overtagne virksomhed på overtagelsestidspunktet under hensyntagen til, at det er sandsynligt, at betalingen af vederlaget vil blive foretaget, og at dette kan måles pålideligt⁸⁵. IFRS 3 antager, at det under normale omstændigheder er muligt at opgøre reguleringen af kostprisen pålideligt, selvom vurderingen heraf indeholder skønnede værdier. Det præciseres i bestemmelserne, at hvis de fremtidige begivenheder ikke indtræffer, eller det bliver nødvendigt at tilpasse det pågældende skøn, skal kostprisen for virksomhedssammenslutningen reguleres tilsvarende⁸⁶.

Såfremt betingelserne for indregning ikke er opfyldt for reguleringen af kostprisen på tidspunktet for den første regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutningen, skal det betingede vederlag ikke medtages som en del af kostprisen. Er der tale om, at betaling af vederlaget efterfølgende bliver sandsynligt og kan måles pålideligt, skal det betingede vederlag behandles som en regulering til kostprisen, hvilket ligeledes medfører en regulering af goodwillbeløbet⁸⁷.

7.2 Indregning i overtagelsesbalancen

Alle aktiver og forpligtigelser, der eksisterer i den overtagne virksomhed på overtagelsestidspunktet, skal identificeres, uanset om de er indregnet i balancen i den overtagne virksomhed. Endvidere skal eventualforpligtigelser indregnes⁸⁸. Det er dog kun de aktiver og forpligtigelser, der eksisterer på overtagelsestidspunktet, som kan indregnes. Dette betyder, at aktiver og forpligtigelser skal indregnes, hvis det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil til- eller fragå den overtagende virksomhed, samt at værdien af aktiver og forpligtigelser kan opgøres pålideligt⁸⁹. Hvis der er tale om immaterielle aktiver eller eventualforpligtigelser gælder sandsynlighedskriteriet imidlertid

⁸⁴ Fedders – Årsrapport – side 132

⁸⁵ IFRS 3, afsnit 32

⁸⁶ IFRS 3, afsnit 33

⁸⁷ IFRS 3, afsnit 34

⁸⁸ IFRS 3, afsnit 36

⁸⁹ Fedders – Årsrapport – side 133

ikke. Disse skal derimod opfylde indregningskriterierne i henholdsvis IAS 38 – Immaterielle aktiver og IAS 37 – Hensatte forpligtigelser, eventualforpligtigelser og eventualaktiver. Nedenfor er det illustreret, hvilke indregningskriterier der skal være opfyldt, før der kan ske indregning i overtagelsesbalancen:

Indregning i overtagelsesbalancen	
Aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser skal indregnes i overtagelsesbalancen hvis de opfylder følgende kriterier:	
Aktiver	Hvis det er sandsynligt, at aktivet vil frembringe økonomiske fordele, samt at dagsværdien kan måles pålideligt
Immaterielle aktiver	Opfylde definitionen på immaterielle aktiver i IAS 38: <ul style="list-style-type: none"> • Særskilt identificerbare • Under virksomhedens kontrol • Fremtidige økonomiske fordele tilfalder virksomheden • Dagsværdien skal kunne måles pålideligt
Forpligtigelser	Hvis det er sandsynligt, at afregning af forpligtigelsen vil medføre, at virksomheden afstår økonomiske fordele, samt at dagsværdien kan opgøres pålideligt
Eventualforpligtigelser	Hvis dagsværdien kan opgøres pålideligt

Tabel 2 - Kriterier for indregning i overtagelsesbalancen efter IFRS 3

7.2.1 IFRS 3 Phase 2

Efter den gældende IFRS 3 må identificerbare aktiver og forpligtigelser, bortset fra immaterielle aktiver og eventualforpligtigelser, kun indregnes separat, hvis det er

sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde eller fragå den overtagende virksomhed samt, at det er muligt at måle disse pålideligt⁹⁰. Med de foreslåede ændringer udgår betingelserne omkring pålidelig måling og fremtidige økonomiske fordele⁹¹. På baggrund af denne foreslåede ændring kan der således godt eksistere en ubetinget ret eller pligt, selv om denne ikke er forbundet med sandsynlige fremtidige økonomiske fordele eller afgivelse heraf. Som en konsekvens heraf skal ubetingede aktiver og forpligtigelser, hvor en fremtidig økonomisk fordel ikke er sandsynlig indregnes i overtagelsesbalancen⁹². Med hensyn til afskaffelsen af de fremtidige økonomiske fordele lagde IASB til grund, at sandsynlighedskriteriet altid anses som værende opfyldt, hvad enten de immaterielle aktiver er erhvervet separat eller i forbindelse med en virksomhedssammenslutning. IASB anførte, at en virksomhed gennem erhvervelse af immaterielle aktiver altid have adkomst til de fremtidige økonomiske fordele, det eneste der hersker usikkerhed om er tidspunktet for hvornår de økonomiske fordele vil tilfalde virksomheden samt hvilken beløbsmæssig værdi disse fordele måtte have⁹³.

7.2.2 Sammenfatning

De fra IASBs side foreslåede ændringer vil medføre, at der sker indregning af langt flere immaterielle aktiver og forpligtigelser i forhold til den nuværende regulering. Der vil således blive indregnet immaterielle aktiver, som det i visse tilfælde ikke tidligere var muligt at indregne, hvilket vil medføre en reduktion af goodwillbeløbet. Omvendt vil det også være medvirkende til, at det er muligt, at indregne eventualforpligtigelser som ikke tidligere ville være indregnet. Dette kan være medvirkende til at påvirke goodwillbeløbet i en negativ retning, da overtagende virksomheder kan indregne eventualforpligtigelser til en højere værdi end de burde, som derved vil medføre et højere goodwillbeløb. Hvis regnskabsbrugerne anser et stort goodwillbeløb som en indikation på, at den overtagende virksomhed har meget positive forventninger til fremtiden, grundet eventuelle synergieffekter der måtte opstå i forbindelse med en virksomhedsovertagelse, kan dette få regnskabsbrugerne til, at træffe fejlagtige beslutninger.

⁹⁰ IFRS 3, afsnit 37

⁹¹ Basis for Conclusion on Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3, BC92

⁹² R&R nr. 11 2005, side 26

⁹³ Basis for Conclusions Exposure draft of proposed Amendments to IFRS 3, BC 97

7.3 Aktivdefinition

I henhold til IAS 38 defineres et aktiv som:

Ressourcer der er under virksomhedens kontrol og et resultat af tidligere begivenheder, samt hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Boks 6 - Aktivdefinition

En virksomhed besidder kontrollen over et aktiv, hvis den har indflydelse på og adkomst til de fremtidige økonomiske fordele, og hvis virksomheden kan begrænse andres adgang til fordelene tilknyttet aktivet. Ved vurdering af kontrollen fokuseres der ofte på, om der eksisterer en juridisk rettighed. Dette er dog ikke et krav, da det er tilstrækkeligt, at der er en reel råderet over de økonomiske fordele, som følger af aktivet i en periode. I forbindelse med en virksomhedssammenslutning er det ikke muligt at indregne udgifter til træning af medarbejdere eller udgifter til opbygning til fornuftige kunderelationer som immaterielle aktiver, medmindre der eksisterer en juridisk rettighed, der sikrer kontrollen over aktivet i fremtiden. Kontrolkriteriet anses ikke for opfyldt i de nævnte tilfælde, og værdien herfor skal således indgå i goodwillbeløbet.

De fremtidige økonomiske fordele ved immaterielle aktiver kan fremtræde på flere forskellige måder. Et immaterielt aktiv kan således bidrage positivt til pengestrømmene direkte i form af et salg eller indirekte gennem brugen af det immaterielle aktiv i virksomhedens egne produktion, som derved kan være medvirkende til at skabe værditilvækst eller en omkostningsreduktion. For at kunne indregne et immaterielt aktiv i balancen er det nødvendigt for virksomheden at sandsynliggøre, at de fremtidige økonomiske fordele, som kan henføres til aktivet, også vil tilfalde virksomheden, hvilket involverer skøn. I henhold til IASBs begrebsramme er det påkrævet, at disse skøn baseres på rimelige og dokumenterbare forudsætninger, som afspejler ledelsens mest fyldestgørende skøn over de økonomiske forhold, der foreligger i det pågældende aktivs levetid. Virksomheden skal basere disse skøn på oplysninger, der er tilgængelige ved den første indregning⁹⁴.

⁹⁴ Kiertzner - Håndbog i Årsrapport, side 145

7.4 Immaterielle aktiver

Måden, hvorpå der skelnes mellem goodwill og andre immaterielle aktiver, er ved at definere egentlige immaterielle aktiver som dem, der kan identificeres. Immaterielle aktiver bliver i henhold til IAS 38 defineret som⁹⁵:

”et identificerbart, ikke monetært aktiv uden fysik substans”

Boks 7 - Definition på immaterielt aktiv

Et immaterielt aktiv adskiller sig således fra materielle aktiver ved at være uden fysisk substans og fra finansielle aktiver ved at være ikke-monetært.

Det er fra IASBs side påkrævet, at immaterielle aktiver skal være identificerbare, hvilket anses for at være tilfældet, når det er muligt at adskille det pågældende aktiv fra virksomheden som helhed, eller at det immaterielle aktiv hviler på en kontraktmæssig eller anden juridisk rettighed. Aktivets anses for adskilleligt, hvis virksomheden kan sælge, udleje eller bytte det pågældende aktiv selvstændigt eller sammen med andre aktiver, tilknyttede forpligtelser eller tilknyttede kontrakter. Selvom det ikke umiddelbart er muligt at udskille det immaterielle aktiv, kan dette aktiv stadig anses som værende identificerbart, dog kræves det, at det immaterielle aktiv hviler på en kontraktlig eller anden juridisk rettighed. Dette kan eksempelvis være tilfældet, når en franchisetager ofte ikke har beføjelse til at sælge eller udleje franchiseretten. Den pågældende franchiseret er dermed ikke adskillelig fra virksomheden, men ikke desto mindre betyder erhvervelsen af de juridiske rettigheder, at franchiseretten er et immaterielt aktiv for virksomheden, da denne bidrager til at generere positive pengestrømme. Ved virksomhedssammenslutninger kan det dog være yderst vanskeligt at identificere immaterielle aktiver, da disse erhverves sammen med en række andre aktiver og forpligtelser, og den overtagende virksomhed har betalt en samlet købspris for samtlige nettoaktiver⁹⁶.

⁹⁵ IAS 38, afsnit 8

⁹⁶ Kiertzner - Håndbog i årsrapport, side 147

7.4.1 Indregning

I henhold til bestemmelserne i IAS 38 kræves det for at kunne indregne et immaterielt gode som et immaterielt aktiv, at virksomheden kan dokumentere, at posten opfylder definitionen på et immaterielt aktiv samt indregningskriterierne i IAS 38⁹⁷:

- Det er sandsynligt, at de forventede fremtidige økonomiske fordele, som kan henføres til aktivet, vil tilgå virksomheden.
- Aktivets kostpris kan måles pålideligt.

Boks 8 - Indregningskriterier for immaterielle aktiver

Indledningsvis skal der således fokuseres på, om de identificerbare immaterielle goder opfylder den generelle definition på et aktiv. Det skal undersøges, om betingelserne om kontrol samt om eksistensen af fremtidige økonomiske fordele er opfyldt⁹⁸. Dette medvirker til, at det ikke er muligt at indregne en virksomheds medarbejderstab, da virksomheden ikke har tilstrækkelig kontrol over sine medarbejdere og dermed heller ikke til de økonomiske fordele, som medarbejderne er med til at generere. Det er således heller ikke tilladt at indregne omkostninger til uddannelse og oplæring som et immaterielt aktiv, da virksomheden ikke har kontrol over de fremtidige økonomiske fordele, som uddannelse måtte medføre. Derimod er det tilladt for den overtagende virksomhed at indregne igangværende forsknings- og udviklingsprojekter uanset om:

- De afholdte omkostninger skulle have været omkostningsført i resultatopgørelsen, hvis de havde været afholdt af den overtagende virksomhed.
- Projekter ikke tidligere var indregnet i balancen hos den overtagne virksomhed.

Boks 9 - Indregning af forsknings- og udviklingsprojekter

⁹⁷ IAS 38 – afsnit 21

⁹⁸ Kiertzner - Håndbog i årsrapport, side 144

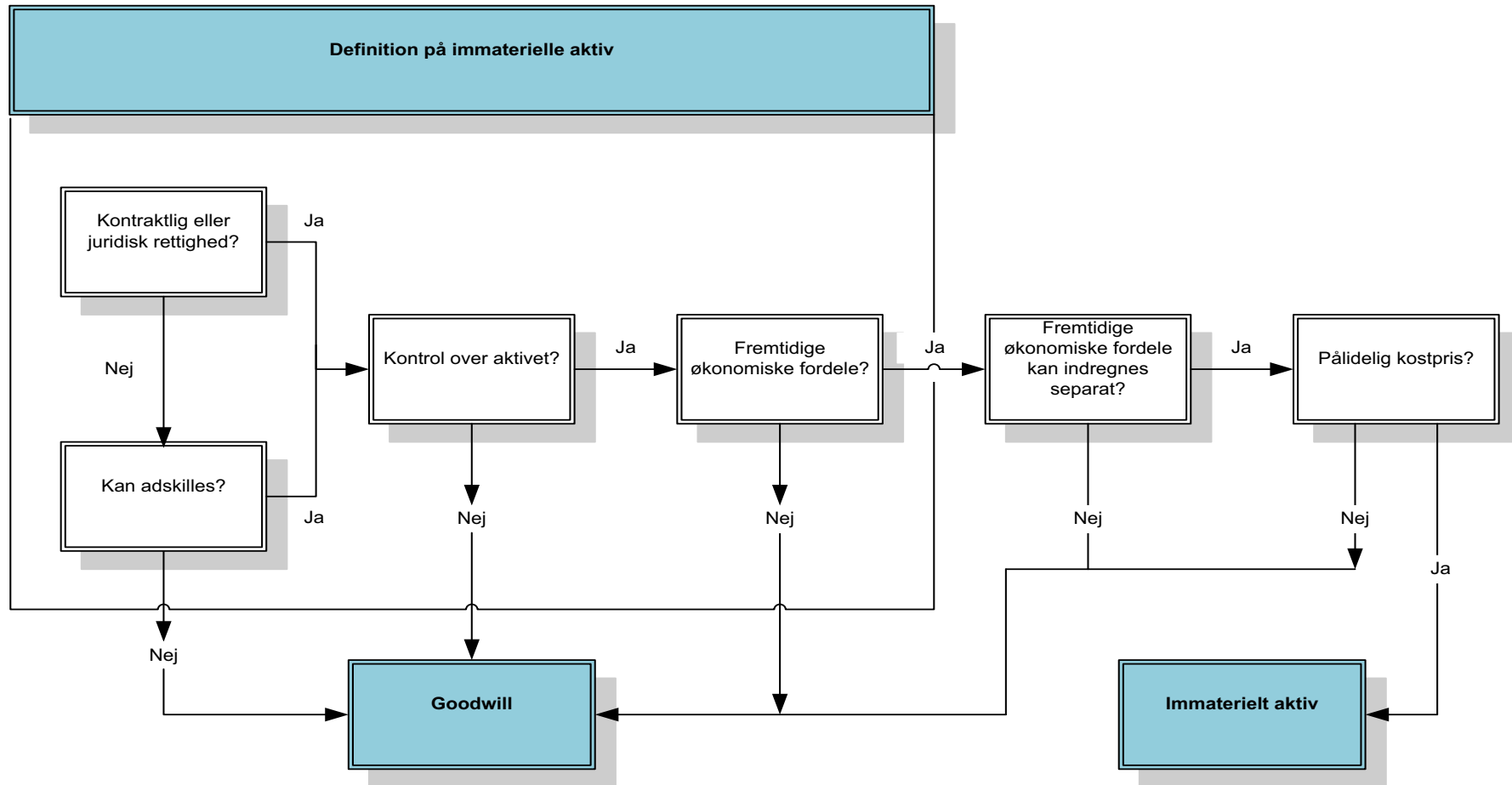
For at blive indregnet som et separat immaterielt aktiv skal forsknings- og udviklingsprojekter opfylde definitionen på et immaterielt aktiv, og det skal være muligt at måle dagsværdien pålideligt.

Når det er fastslået, at det immaterielle gode opfylder kriterierne på et aktiv, skal virksomheden dernæst påvise, at det pågældende gode tilmed opfylder indregningskriterierne i IAS 38.

Ved en virksomhedssammenslutning anses sandsynlighedskriteriet altid som værende opfyldt, hvilket begrundes med, at der i værdiansættelsen af immaterielle aktiver er taget højde for, at de forventede fremtidige økonomiske fordele tilknyttet det immaterielle aktiv vil tilgå virksomheden. Kostprisen for det immaterielle aktiv afspejler således markedets forventninger til værdien af det pågældende immaterielle aktiv.⁹⁹ At sandsynlighedskravet altid er opfyldt ved virksomhedssammenslutninger indebærer endvidere, at immaterielle aktiver, hvor sandsynligheden for, at der opnås fremtidige økonomiske fordele, er mindre en 50 % også skal indregnes. Sandsynligheden afspejler sig blot i selve værdiansættelsen. Kun i tilfælde, hvor den overtagende virksomhed ikke besidder kontrollen over det pågældende immaterielle aktiv, skal indregning undlades¹⁰⁰.

⁹⁹ IAS 38, afsnit 33

¹⁰⁰ IAS 38, afsnit 13

Figur 5 - Illustration af indregning af immaterielle aktiver¹⁰¹

¹⁰¹ Egen tilvirkning

Såfremt det ikke er muligt at indregne et immaterielt aktiv, er det påkrævet at den overtagende virksomhed giver oplysninger om årsagen hertil samt den værdi, der i stedet tillægges goodwillbeløbet. Dette er medvirkende til, at regnskabsbrugere får nemmere ved at vurdere arten og den økonomiske virkning af en virksomhedssammenslutning.

7.4.2 Måling

Immaterielle aktiver, der er erhvervet i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, skal måles til kostpris ved den første indregning, hvor kostprisen er defineret som dagsværdien på overtagelsestidspunktet¹⁰². Såfremt det ikke er muligt at måle dagsværdien pålideligt for enkelte aktiver, er det tilladt at indregne en gruppe af aktiver. Det forekommer sjældent, at det ikke er muligt at måle dagsværdien pålideligt, men det kan hænde, når det pågældende aktiv er baseret på kontraktlige rettigheder, som ikke kan udskilles fra virksomhed, eller hvor det ikke er muligt at etablere et grundlag for opgørelse af dagsværdi¹⁰³. Dette kan skyldes, at de fremtidige pengestrømme knyttet til det immaterielle aktiv er yderst usikre. I forbindelse med virksomhedssammenslutninger er der fra IASBs side meget stor interesse i at få indregnet flest mulige immaterielle aktiver, da dette er medvirkende til, at goodwillbeløbet formindskes. Dette gælder til trods for, at målingen af dagsværdien af immaterielle aktiver ofte beror på skøn. Disse er dog baseret på en lang række forudsætninger, som skal afspejles ved målingen af dagsværdien af de immaterielle aktiver. Det er dog IASBs holdning, at det er bedre indregne de skønnede værdier i stedet for slet ikke at indregne¹⁰⁴. Den overtagende virksomhed skal værdiansætte dagsværdien for de immaterielle aktiver under henvisning til priser på aktive markeder, hvor der kan opnås det mest pålidelige skøn over et immaterielt aktivs dagsværdi. Eksisterer der ikke et aktivt marked, er dagsværdien for det immaterielle aktiv det beløb, som den overtagende virksomhed ville skulle betale i en handel mellem kvalificerede, indbyrdes uafhængige parter baseret på den bedste til rådighed værende information herom. Når der ikke er tale om et aktivt marked, så skal virksomheden ved estimering af dagsværdien medtage, hvad resultatet af nylige transaktioner for tilsvarende immaterielle aktiver har været i deres betragtning.¹⁰⁵

¹⁰² IAS 38, afsnit 33

¹⁰³ IAS 38, afsnit 38

¹⁰⁴ Kiertzner - Håndbog i Årsrapport, side 148

¹⁰⁵ IAS 38, afsnit 37

7.4.3 IFRS 3 Phase 2

Den overtagende virksomhed skal i henhold til udkastet til ændring af IFRS 3, indregne immaterielle aktiver separat fra goodwill, hvis blot definitionen på immaterielle aktiver i IAS 38 er opfyldt, og det er som tidligere nævnt ikke længere et krav, at der kan ske pålidelig måling og at det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele, som aktivet repræsenterer, vil tilflyde virksomheden. Det skal dog også påpeges, at indregning kun kan forekomme hvis det pågældende element opfylder definitionen på et aktiv, hvorfor der eksempelvis stadig ikke kan ske indregning af en medarbejderstab.

7.4.4 Sammenfatning

Vores holdning er i overensstemmelse med IASBs om, at det hensigtsmæssigt at få indregnet immaterielle aktiver separat samt, at der er fordelagtigt at indregne så mange som muligt, da dette vil være medvirkende til, at formindske goodwill. Ved indregning af immaterielle aktiver bliver det mere synligt for regnskabsbrugerne, hvad kostprisen for den overtagne virksomhed egentlig indeholder. Med de foreslåede ændringer, vil endnu flere immaterielle aktiver blive indregnet, og det er efter vores overbevisning også hensigtsmæssigt, da der således ikke henføres så meget til goodwill, og dette vil medføre, at regnskabsbrugerne har bedre forudsætninger for, at træffe økonomiske beslutninger vedrørende den pågældende virksomhed.

7.5 Forpligtigelser

I forbindelse med opgørelse af goodwillbeløbet er der ved overgangen til IFRS 3 sket en ændring i forhold til den tidligere behandling af eventualforpligtigelser. Efter IFRS 3 skal overtagne eventualforpligtigelser nu værdiansættes særskilt og indregnes i den overtagende virksomheds balance, såfremt dagsværdien kan måles pålideligt. Denne indregning har ikke tidligere været tilladt.

En eventualforpligtigelse bliver jævnfør IFRS 3 appendiks A defineret som:

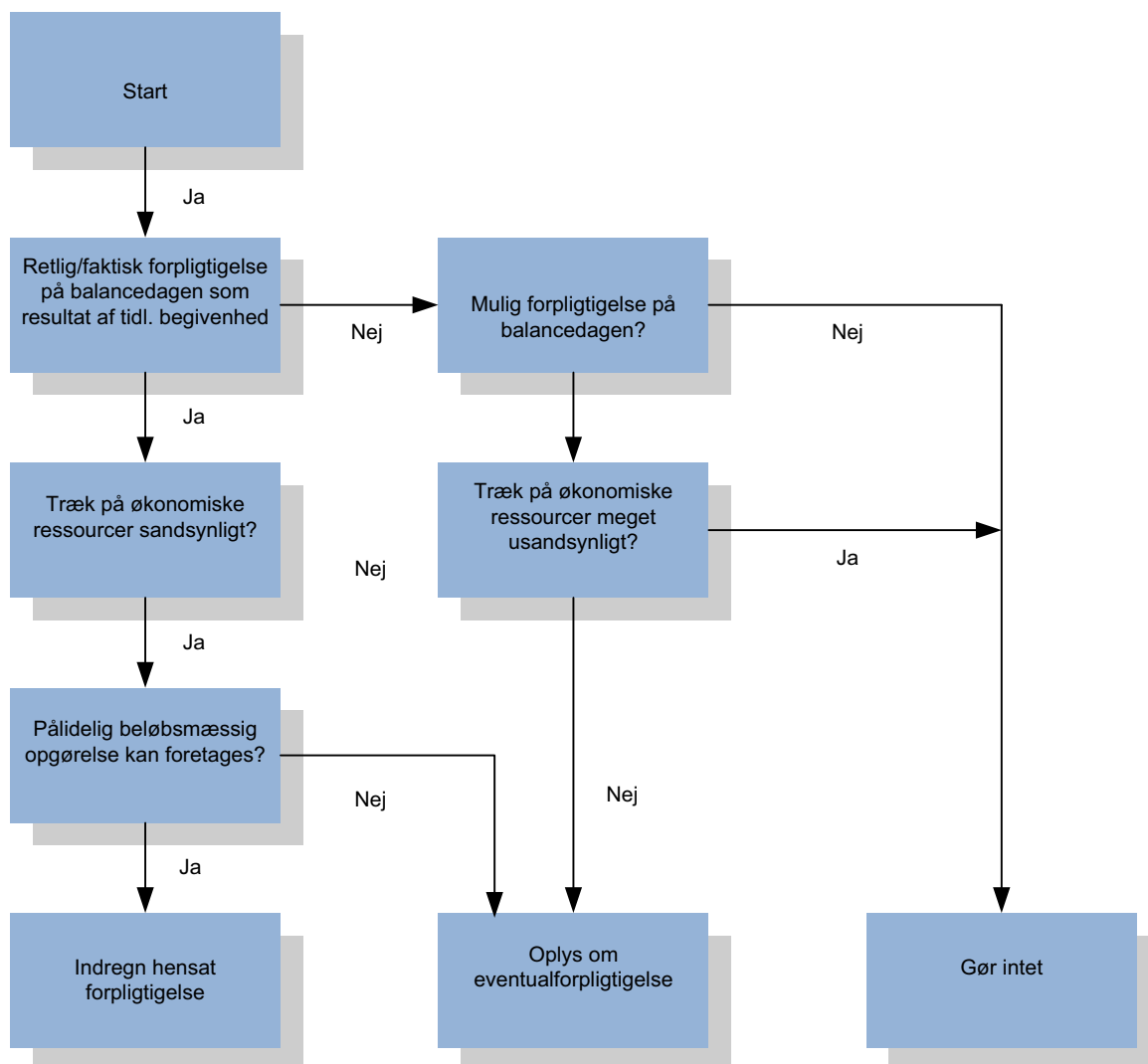
- a) En mulig forpligtigelse der hidrører fra tidligere begivenheder, hvis eksistens kun kan bekræftes ved, at der indtræffer eller ikke indtræffer en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som ikke er under virksomhedens fulde kontrol, eller

- b) En aktuel forpligtigelse der hidrører fra tidligere begivenheder, men som ikke er indregnet, da
- c) Det er ikke sandsynligt, at indfrielse af forpligtigelse vil kræve et træk på virksomhedens ressourcer, eller
- d) Forpligtigelsens størrelse ikke kan måles med tilstrækkelig pålidelighed.

En eventualforpligtigelse bliver defineret som en mulig forpligtigelse, der knytter sig til en historisk begivenhed, der kan medføre afståelse af økonomiske ressourcer, men hvor der hersker tvivl om forpligtigelsens størrelse, samt hvor stor sandsynligheden er for afståelse af økonomiske ressourcer. En eventualforpligtigelse kan eksempelvis omfatte et potentielt erstatningsbetaling som følge af en retssag, som den overtagne virksomhed var involveret i inden virksomhedsovertagelsen, som dermed kan blive en forpligtigelse for den overtagende virksomhed. Eventualforpligtigelser kan også være aktuelle forpligtigelser, hvis størrelsen af den pågældende forpligtigelse ikke kan opgøres med tilstrækkelig pålidelighed.

7.6 Indregning af eventualforpligtigelser

IAS 37 – Provisions, Contingent Liabilities og Contingent Assets omhandler den regnskabsmæssige behandling af hensatte forpligtigelser. Endvidere omhandles krav til oplysninger om eventualforpligtigelser og eventualaktiver. I henhold til IAS 37 præsenteres nedenstående beslutningsdiagram til bestemmelse af, om der er tale om en aktuel forpligtigelse, en hensat forpligtigelse eller en eventualforpligtigelse.

Figur 6 - Indregning af forpligtigelser

IFRS 3 kræver, at eventualforpligtigelser indregnes i overtagelsesbalancen, hvis dagsværdien kan måles pålideligt. Ved indregning af eventualforpligtigelser, som opfylder kriterierne herfor, skal den overtagende virksomhed indregne det beløb, som en tredjepart ville kræve som vederlag for at påtage sig forpligtigelsen¹⁰⁶. Hvis det ikke er muligt at opgøre dagsværdien pålideligt, påvirkes i stedet goodwillbeløbet, og det kræves i et sådant tilfælde, at den overtagende virksomhed giver oplysninger herom i henhold til IAS 37¹⁰⁷. De eventualforpligtigelser, der bliver indregnet separat som en del af allokeringen af kostprisen for virksomhedssammenslutningen, er ikke længere omfattet af IAS 37, men i henhold til IFRS 3 skal den overtagende virksomhed give de i IAS 37 afsnit 84 og 85

¹⁰⁶ IFRS 3, appendiks B, afsnit B 16(1)

¹⁰⁷ IFRS 3, afsnit 47

krævede oplysninger for hver kategori af eventualforpligtigelserne¹⁰⁸. Der stilles ikke krav om, at sandsynlighedskriteriet skal være opfyldt, førend der kan foretages indregning af overtagne eventualforpligtelser i balancen. Dette betyder, at det for indregning af eventualforpligtelser ikke nødvendigvis skal være sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden. I stedet skal der ved opgørelsen af værdien af en eventualforpligtelse tages hensyn til samtlige forventninger til mulige udfald af forpligtelsen, og opgørelsen skal ikke kun baseres på den mest sandsynlige pengestrøm eller den forventede maksimale eller minimale pengestrøm. Det vil med andre ord sige, at den overtagende virksomhed kun må indregne det beløb, der svarer til graden af sandsynligheden for, at forpligtelsen opstår. Eksempelvis må den overtagende virksomhed udelukkende indregne 20 % af eventualforpligtelsen, såfremt det er 20 % sandsynligt, at forpligtelsen vil opstå.

7.6.1 IFRS 3 Phase 2

Som omtalt tidligere må identificerbare aktiver og forpligtigelser bortset fra immaterielle aktiver og eventualforpligtigelser kun indregnes separat, hvis det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde eller fragå den overtagende virksomhed, samt at det er muligt at måle disse pålideligt¹⁰⁹. Med de foreslåede ændringer udgår betingelserne omkring pålidelig måling og fremtidige økonomiske fordele¹¹⁰, hvilket vil få betydelige konsekvenser ved opgørelsen af goodwill, da det nu bliver muligt at indregne flere eventualforpligtigelser end hvad der er tilfældet med den nuværende regulering. Det er dog stadig påkrævet, at eventualforpligtigelser skal opfylde kravene omkring indregning i henhold til IAS 37.

7.6.2 Sammenfatning

Indregning af eventualforpligtigelser er medvirkende til, at øge regnskabsbrugernes informationsværdi, da disse fremgår af overtagelsesbalancen og derved giver regnskabsbrugere indsigt i eventuelle fremtidige omkostninger virksomhed måtte afholde. Ud fra denne betragtning er det vores holdning, at det er fordelagtigt at der sker indregning af eventualforpligtigelser. Vi er dog ikke begejstrede for, at kravet om pålidelighed og troværdig repræsentation tilsidesættes ved, at bortskaffe bestemmelserne om, at en eventualforpligtigelse skal måles pålideligt samt bestemmelsen omhandlende fremtidige

¹⁰⁸ IFRS 3, afsnit 50

¹⁰⁹ IFRS 3, afsnit 37

¹¹⁰ Basis for Conclusion on Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3, BC92

økonomiske fordele vil fragå virksomheden tillige bortfalder. Dette vil efter vores mening gøre det muligt, at indregne langt flere eventualforpligtigelser, hvilket har væsentlig indflydelse på goodwill.

7.7 Omstruktureringshensættelser

Indregning af omstruktureringshensættelser påvirker goodwillbeløbets størrelse, eftersom indregning af disse forøger de samlede forpligtelser, og dermed reducerer nettoaktiverne, hvilket bevirker, at det samlede goodwillbeløb stiger. En omstrukturering defineres som en fra ledelsens side kontrolleret og planlagt proces, der væsentligt ændrer omfanget af virksomhedens forretningsområde eller måden, hvorpå forretningsområdet drives. Et eksempel på en omstruktureringshensættelse kan bl.a. være nedlukning af forretningssteder og gennemgribende omstruktureringer, som har væsentlig indflydelse på arten af virksomhedens aktiviteter eller dens fokusområder¹¹¹.

Som udgangspunkt kan der ifølge IFRS 3 ikke indregnes omstruktureringshensættelser, som den overtagende virksomhed planlægger at foretage i fremtiden for de sammensluttede virksomheder. Som undtagelse til denne hovedregel gælder, at der skal indregnes omstruktureringshensættelser i den overtagende virksomhed, såfremt disse forud for overtagelsen er indregnet som en eksisterende omstruktureringshensættelse i den overtagne virksomhed i overensstemmelse med reglerne i IAS 37.

I henhold til bestemmelserne kan der udelukkende ske indregning af omstruktureringshensættelser i den overtagne virksomhed, såfremt der er tale om en aktuel forpligtelse som følge af en tidligere begivenhed, hvor det er sandsynligt, at indfrielsen af denne forpligtelse vil bevirke et træk på de økonomiske ressourcer, og at størrelsen af forpligtelsen kan skønnes pålideligt¹¹². Derudover kræves der, at der udarbejdes en detaljeret plan for omstruktureringen, som giver de berørte personer en berettiget forventning om gennemførelse af planen.

Er omstruktureringsplanens gennemførelse betinget af, at der sker en overtagelse, må den potentielle omstrukturering ikke betragtes som en forpligtelse for den overtagne virksomhed, eftersom denne ikke har kontrollen over den fremtidige begivenhed. Tilsvarende må

¹¹¹ IAS 37, afsnit 70

¹¹² IAS 37, afsnit 14

omstruktureringen på baggrund heraf heller ikke indregnes som en forpligtelse for den overtagende virksomhed i forbindelse med allokering af kostprisen for virksomhedssammenslutningen¹¹³.

På baggrund af denne ændring af indregning af omstrukturingshensættelser er der bragt overensstemmelse mellem den regnskabsmæssige behandling af omkostninger til omstruktureringer, uanset om omstruktureringen sker som følge af en virksomhedsovertagelse eller gennem en virksomheds løbende drift.

I modsætning til det foregående kan det fremhæves, at de skærpede krav til indregning af omstrukturingshensættelser i dag bevirker, at goodwillbeløbet bliver mindre, da der alt andet lige indregnes færre omstrukturingshensættelser end under de tidligere mere lempelige krav.

7.7.1 IFRS 3 Phase 2

Som omtalt i afsnit 7.6 omhandlende indregning af eventualforpligtigelser, gælder det også her, at kravet om pålidelighed og fremtidige økonomiske bortfalder, og vil således ikke blive uddybet yderligere.

7.7.2 Sammenfatning

Efter vores overbevisning er det mest fordelagtigt for regnskabsbrugerne, at den aktuelle værdi bliver afspejlet, således at der kun sker indregning af omstrukturingshensættelser der kan opgøres pålideligt og at det kan dokumenteres at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, hvilket ikke er tilfældet hvis de foreslåede ændringer bliver vedtaget. En vedtagelse af disse ændringer vil medføre at det er muligt, at indregne flere omstrukturingshensættelser og dette vil i sidste ende have en væsentlig indflydelse på regnskabet, da dette efter vores mening vil tilsidesætte kravet om pålidelighed og troværdig repræsentation i regnskabet. Det vil således være muligt at indregne omstrukturingshensættelser til en højere værdi, hvilket vil medføre, at goodwillbeløbet bliver større end det burde være. Dette kan give regnskabsbrugerne et forkert indtryk af virksomhedens fremtidsudsigter, hvis de forventer, at goodwillbeløbet udtrykker de forventninger ledelsen i den overtagende virksomhed har til fremtiden som følge af de synergieffekter, der måtte opstå ved en virksomhedssammenslutning.

¹¹³ IFRS 3, afsnit 43, samt Basis for Conclusion to IFRS 3, BC 149

7.8 Minoritetsinteresser

Ved en koncernetablering skal der i overtagelsesbalancen indregnes alle identificerbare aktiver og forpligtigelser, hvilket i henhold til IFRS 3 afsnit 36 skal opgøres til den fulde dagsværdi, hvilket er gældende, uanset om virksomheden overtager mindre end 100 %¹¹⁴. Dette betyder samtidig, at minoritetsinteresserne skal opgøres på grundlag af andelen af denne dagsværdi. Efter de nuværende bestemmelser indregnes der udelukkende goodwill for majoritetens andel. Ved gennemførelsen af IFRS 3 Business Combinations – Phase 2 vil denne bestemmelse bortfalde, således at der i overtagelsesbalancen også skal indregnes goodwill, som kan henføres til minoriteten¹¹⁵.

7.8.1 IFRS 3 Phase 2

Som tidligere nævnt vil en af de væsentligste ændringer i IFRS 3 - Business Combinations Phase 2 være, at en virksomhedsovertagelse skal opgøres til den fulde dagsværdi, også selvom der ikke er tale om en 100 % overtagelse, hvilket også benævnes som den "fulde goodwill metode". I forbindelse med denne beslutning overvejede IASB tre alternativer til, hvordan goodwill skulle allokeres mellem den overtagende virksomhed og minoriteterne¹¹⁶:

- a) Allokering af andelen af goodwill til den overtagende virksomhed på baggrund af differencen mellem dagsværdien af den overtagende virksomheds andel af kapitalandele og dagsværdien af andelen af nettoaktiverne. Efterfølgende bliver goodwill allokeret ud til minoriteten.
- b) Allokering af goodwill til den overtagende virksomhed og minoriteten på baggrund af deres relative andel af dagsværdien for den overtagne virksomhed.
- c) Allokering af en del af goodwill til den første enhed der forventes at drage nytte af de synergier, der opstår som følge af virksomhedsovertagelsen, og derefter allokere den resterende del af goodwill til den overtagende virksomhed og minoriteten på baggrund af deres relative andel af dagsværdien for den overtagne virksomhed.

¹¹⁴ Fedders - Årsrapport, side 140

¹¹⁵ Exposure Draft of proposed amendments to IFRS 3, afsnit 49

¹¹⁶ Basis for Conclusion on Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations BC 149

Efter IASBs mening indeholdte samtlige alternativer gode egenskaber. Det første alternativ illustrerer formodningen om at en given kontrolpræmie, der er betalt af den overtagende virksomhed, som er inkluderet i det fulde goodwillbeløb, burde allokeres til den overtagende virksomhed og ikke til minoriteter. Det andet alternativ ville være mere simple at anvende, men ville sandsynligvis resultere i, at den del af goodwill, som stammer fra en kontrolpræmie, ville henføres til minoriteten. Det tredje alternativ ville allokere goodwill ud på enheder, på baggrund af de formodede fordele, dette ville skabe. Dette alternativ blev dog forkastet, da det ville være yderst vanskeligt og omkostningsfuldt at anvende. IASB besluttede efterfølgende, at goodwill skal allokeres efter det første af de tre opstillede alternativer. Det vil sige, at den goodwill, der allokeres til den overtagende virksomhed, skal opgøres som differencen mellem dagsværdien af de kapitalandele, som er erhvervet, og dagsværdien af den tilsvarende andel for den overtagnes virksomheds identificerbare aktiver og forpligtigelser. Det resterende skal derefter allokeres ud til minoriteterne¹¹⁷.

Dette resulterer i, at 100 % goodwill bliver opgjort af den overtagende virksomhed. Goodwill bliver efterfølgende allokeret til den overtagende virksomheds andel, hvilket opgøres på baggrund af differencen mellem dagsværdien af andelen af kapitalandele og dagsværdien af den overtagende virksomheds andel af nettoaktiverne. Denne ændring er illustreret i det efterfølgende eksempel:

¹¹⁷ Basis for Conclusion on Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3 BC 150

Tal eksempel

D. 1. september 2005 opkøber virksomhed K 75 % (750.000 aktier) af virksomhed S for 7.5 mio. kr. (10 kr. pr. aktie). I perioden omkring overtagelsestidspunktet bliver virksomheden S's aktier handlet til 8 kr. pr. aktie. K betaler en pris, der ligger over markedets vurdering grundet de synergieffekter, de forventer at opnå. Det er derfor fornuftigt at konkludere, at dagsværdien af S som en helhed ikke udgør 10 mio. kr. En valuar vurdering viser, at værdien af S i stedet udgør 9,7 mio. kr. forudsat af, at dagsværdien af nettoaktiverne udgør 8 mio. kr.. Da vil goodwill blive opgjort således:

	Mio. kr.
Dagsværdi af S	9.7
Dagsværdi af de overtagne nettoaktiver	8
Goodwill	1.7

Værdien af goodwill som er allokeret til K's andel bliver beregnet således:

	Mio. kr.
Vederlaget K har betalt for 75 % interesse i S	7.5
Dagsværdien af K's andel af nettoaktiverne (75 % x 8 mio. kr.)	6
Goodwill allokeret til K	1.5
Goodwill allokeret til minoritetsinteresser (1.7 mio. kr. - 1.5 mio. kr.)	0.2

Illustration af allokering af goodwill og nettoaktiver under den nuværende og fremtidige regulering:

Nuværende regulering		Fremtidig regulering	
Goodwill	1.5 mio. kr.	Goodwill	1.7 mio. kr.
Netto aktiver	8 mio. kr.	Nettoaktiver	8 mio. kr.
Minoritetsinteresse	2 mio. kr.	Minoritetsinteresse	2.2 mio. kr.

Tabel 3 - Opgørelse af goodwill samt minoritetsinteresser¹¹⁸

¹¹⁸ Egen tilvirkning, inspiration fra Exposure Draft of Proposed Amendments to IFRS 3, A63

Det alternativ, IASB valgte med hensyn til allokering af goodwill til den overtagende virksomhed og minoritetsinteresserne, er også i overensstemmelse med vores holdning. Dette alternativ vil være medvirkende til at give et mere fyldestgørende billede for regnskabsbrugerne, da samtlige ejergrupper præsenteres på en ensartet måde. Der kan dog opstå visse problemer med denne metode i praksis, da det kan være vanskeligt at afgøre, om der er betalt en kontrolpræmie. Ved en virksomhedssammenslutning, hvor der er erhvervet børsnoterede aktier, er kontrolpræmien naturligvis synlig. Ved erhvervelse af ikke børsnoterede aktier bør der være en egentlig dokumentation for, at der er betalt en kontrolpræmie. Hvis det ikke er muligt at identificere en kontrolpræmie, vil dette medføre, at der bliver henført et større beløb til goodwill, og derved vil minoritetsinteresserne også stige¹¹⁹. Men til trods for de problemstillinger der måtte være i praksis vedrørende identifikation af kontrolpræmier, er det vores overbevisning, at dette alternativ er det mest fordelagtige.

7.8.2 Sammenfatning

Baggrunden for de foreslåede ændringer bliver fra IASB's side begrundet med, at regnskabsbrugerne får en øget informationsværdi ved den fulde goodwill metode, når virksomheden ses som en fuldstændig enhed¹²⁰. Et andet argument er, at da IASB allerede ved udarbejdelsen IFRS 3 konkluderede at goodwill opfylder kriterierne for at være et aktiv, bør al goodwill indregnes som et aktiv, og ikke kun den overtagende virksomheds andel¹²¹. Selvom dette forslag skabte en del diskussion IASB, da fem medlemmer ikke var enige da de ikke mener, at virksomheden har kontrollen over minoritetens andel, er vi af den overbevisning at denne ændring vil være medvirkende til at give regnskabsbrugerne en øget informationsværdi, end hvad tilfældet er ved den nuværende metode. Dette begrunder vi med, at denne metode giver regnskabsbrugerne et bedre økonomisk grundlag til at træffe økonomiske beslutninger, da værdien af koncernen efter vores opfattelse afspejles bedre med den fulde goodwill metode. Endvidere bevirker denne metode også, at en

¹¹⁹ R&R, nr. 11 november 2005, side 23

¹²⁰ Basis for Conclusion on Exposure Draft – Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations BC 136

¹²¹ Basis for Conclusion on Exposure Draft – Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations BC 137

kontrolpræmie bliver allokeret retmæssigt til den overtagende virksomhed, og således ikke til minoriteten, hvilket giver regnskabet et mere fyldestgørende billede.

7.9 Delkonklusion

På baggrund af de ovenstående afsnit kan vi konkludere, at samtlige aktiver og forpligtigelser således har indflydelse på opgørelse af goodwill. De fra IASBs side foreslåede ændringer vil medføre, at der sker indregning af langt flere immaterielle aktiver og forpligtigelser i forhold til den nuværende regulering. Der vil således blive indregnet immaterielle aktiver, som det i visse tilfælde ikke tidligere var muligt at indregne, hvilket vil medføre en reduktion af goodwillbeløbet. Omvendt vil det også være medvirkende til, at det er muligt, at indregne eventualforpligtigelser som ikke tidligere ville være indregnet. Dette kan som tidligere nævnt være medvirkende til, at påvirke goodwillbeløbet i en negativ retning, da overtagende virksomheder kan indregne eventualforpligtigelser til en højere værdi end de burde, som derved vil medføre et højere goodwillbeløb. Hvis regnskabsbrugerne ser et stort goodwillbeløb som en indikation på, at den overtagende virksomhed har meget positive forventninger til fremtiden, grundet eventuelle synergieffekter der måtte opstå i forbindelse med en virksomhedsovertagelse, kan dette få regnskabsbrugerne til, at træffe fejlagtige beslutninger.

Vores holdning er i overensstemmelse med IASBs om, at det er hensigtsmæssigt at få indregnet immaterielle aktiver separat samt, det er fordelagtigt at indregne så mange som muligt, da dette vil være medvirkende til, at formindske goodwill. Ved indregning af immaterielle aktiver bliver det mere synligt for regnskabsbrugerne, hvad kostprisen for den overtagne virksomhed egentlig indeholder.

Indregning af eventualforpligtigelser er medvirkende til, at øge regnskabsbrugernes informationsværdi, da disse fremgår af overtagelsesbalancen og derved giver regnskabsbrugerne indsigt i eventuelle fremtidige omkostninger virksomheden måtte afholde. Ud fra denne betragtning er det vores holdning, at det er fordelagtigt at der sker indregning af eventualforpligtigelser.

Med hensyn til indregning af omstrukturingshensættelser, er det efter vores overbevisning mest fordelagtigt for regnskabsbrugerne, at den aktuelle værdi bliver afspejlet, således at der kun sker indregning af omstrukturingshensættelser der kan

opgøres pålideligt og at det kan dokumenteres at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, hvilket ikke er tilfældet, hvis de foreslåede ændringer bliver vedtaget.

Med hensyn til minoritetsinteresser er vi enige i, at den fulde goodwill metode vil være medvirkende til at give regnskabsbrugerne en øget informationsværdi, end hvad tilfældet er, ved den nuværende metode. Dette begrunder vi med, at denne metode giver regnskabsbrugerne et bedre økonomisk grundlag til at træffe økonomiske beslutninger, da værdien af koncernen efter vores opfattelse afspejles bedre med den fulde goodwill metode. Endvidere bevirker denne metode også, at en kontrolpræmie bliver allokeret retmæssigt til den overtagende virksomhed, og således ikke til minoriteten, hvilket giver regnskabet et mere fyldestgørende billede.

8 Er goodwill et aktiv

I dette kapitel vil der indledningsvis forekommer en definition af begrebet goodwill. Herunder hvilke elementer IASB betragter som værende en del af goodwill. Der eksisterer i praksis stadig en del usikkerhed om, hvorvidt goodwill bør indregnes som et aktiv, hvorfor indregningskriterierne efterfølgende diskuteres, hvor der vil blive fokuseret på, om goodwill opfylder definitionen på et aktiv.

8.1 Goodwill

Jævnfør IFRS 3 bliver goodwill defineret som tilgangen af fremtidige økonomiske fordele, som tilgår virksomheden, men som ikke kan identificeres separat hos den overtagende virksomhed¹²². Goodwill opstår som et residual mellem det erlagte beløb, dvs. kostprisen for den overtagne virksomhed og dagsværdien for den overtagne virksomheds identificerbare nettoaktiver. Dette medvirker til, at goodwill er en ubestemmelig størrelse, idet goodwill påvirkes af både selve kostprisen for den overtagne virksomhed samt dagsværdien af aktiver og forpligtigelser og ikke mindst de identificerede eventualforpligtigelser¹²³.

Goodwill kan blandt andet bestå af:

- Fordelagtig markedsposition
- Et stærkt brand
- Fremtidigt vækspotentiale
- Kvalificeret medarbejderstab

Ovenstående punkter er langt fra udtømmende, og generelt omfatter goodwill samtlige uidentificerbare faktorer, som er medvirkende til at skabe en bedre indtjeningsevne samt alle aktiver og forpligtigelser, som ikke opfylder indregningskriterierne. IASB er af den opfattelse, at goodwill ydermere indeholder synergieffekter, hvor der ved en virksomhedsovertagelse er en formodning om, at goodwill i samspil med de øvrige aktiver

¹²² IFRS 3, Appendix A – defined terms

¹²³ IFRS 3 Basis for Conclusion, BC 129

vil skabe yderligere økonomiske fordele, end tilfældet var inden virksomhedssammenslutningen.

8.1.1 Kernegoodwill

I dette afsnit vil der ske en behandling af, hvilke værdier goodwillbeløbet indeholder, hvilket IASB i øvrigt betegner som kernegoodwill. Under udarbejdelsen af både den nuværende IFRS 3 og den kommende IFRS 3 - Phase 2 blev det fastslået, at når goodwill måles som et residualt beløb, kan goodwill ifølge IASB opdeles i følgende fire komponenter:

1. Dagsværdien af den overtagne virksomheds værdi som 'going concern'. Going concern-elementet repræsenterer muligheden for den overtagne virksomheds evne til at tjene overnormal profit ved at anvende nettoaktiverne samlet i stedet for separat. Denne værdi stammer fra muligheden for at tjene overnormal profit ved synergier mellem de overtagne nettoaktiver samt ved andre faktorer som monopollignende tilstande eller væsentlige barrierer for indtræden på markedet.
2. Dagsværdien af de forventede synergier og andre fortjenester ved at kombinere den overtagne virksomheds aktiver med den overtagende virksomheds.
3. Overbetaling fra den overtagende virksomhed.
4. Fejl i måling af dagsværdien for omkostningerne ved virksomhedsovertagelsen eller fejl i måling af den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser. Eller hvis det i andre regnskabsstandarder accepteres, at måling af identificerbare termer sker til en anden værdi end dagsværdi¹²⁴.

IASB beskriver komponent 1 og 2 som kernegoodwill, men betragter derimod ikke komponent 3 og 4 som en del af goodwill og heller ikke udgørende et aktiv¹²⁵. I overensstemmelse med IASBs holdning er vi enige i betragtningen om, at komponent 1 og 2 er kernegoodwill, da disse repræsenterer elementer der kan være medvirkende til at skabe økonomiske fordele i fremtiden. Med hensyn til komponent 3 og 4 opfatter vi heller ikke disse som værende en del af kernegoodwill, da fejl samt overbetaling fra den overtagende

¹²⁴ IFRS 3 Basis for Conclusion, BC 130

¹²⁵ IFRS 3 Basis for Conclusion, BC 131

virksomhed ikke har relation til den reelle goodwill. Komponent 3 kan skyldes adskillige forhold herunder fejlskøn af virksomhedens indtjeningspotentiale, flere interesserede købere, hvorved prisen bliver presset op, personlige motiver hos køber osv. Den sidste komponent udtrykker en fejl i målingen, og endvidere tages der forbehold for, at der måles til andre værdier end dagsværdien¹²⁶.

8.2 Indregning af goodwill

Da goodwill i forbindelse med en virksomhedssammenslutning skal indregnes i overtagelsesbalancen som et aktiv, afhænger dette i væsentlig grad af, hvorvidt goodwill kan betegnes som værende et aktiv¹²⁷. I de efterfølgende afsnit vil vi diskutere og vurdere, hvorvidt goodwill opfylder definitionen på et aktiv.

I forbindelse med en virksomhedssammenslutning er det påkrævet, at den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet skal:

- Indregne goodwill, som er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, som et aktiv, og
- første gang måle denne goodwill til kostpris, hvilket er det beløb, hvormed kostprisen for virksomhedssammenslutningen overstiger den overtagende virksomheds andel af nettodagsværdien af de identificerbare aktiver, forpligtigelser og eventualforpligtigelser

Boks 10 - Indregning af goodwill

8.2.1 Opfylder goodwill definitionen på et aktiv

¹²⁶ FAS 141, B103

¹²⁷ IFRS 3, afsnit 51

- Et aktiv er en ressource, som er under virksomhedens kontrol som følge af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Boks 11 - Aktivdefinition

Idet goodwill opstår som en residualpost, er det interessant at undersøge, hvorvidt goodwill opfylder definitionen, som et aktiv i regnskabsmæssig forstand skal opfylde for at kunne indregnes. I IASBs begrebsramme er et aktiv defineret således:

Den regnskabsmæssige behandling af goodwill har været genstand for mange diskussioner i de seneste årtier, hvor virksomhedssammenslutninger sker oftere og oftere. IASB og FASB er nået frem til den konklusion, at goodwill opfylder definitionen på et aktiv, mens andre er af en anden mening. I deres argumentation lagde de vægt på, at selvom goodwill fremstår mere usikkert ved klassifikationen af et aktiv i forhold til andre aktiver, er der stadig fremtidige økonomiske fordele tilknyttet goodwill og bør derfor blive betragtet som værende et aktiv. Herunder er det et væsentligt element, at definitionen på et aktiv ikke udelukker synergieffekten mellem indregnede aktiver¹²⁸.

Der vil i de efterfølgende afsnit forekomme en diskussion af, om goodwill opfylder definitionen på et aktiv, hvilket bearbejdes ved at gennemgå de enkelte elementer i definitionen, herunder ressource, kontrol, resultat af tidligere begivenheder samt fremtidige økonomiske fordele.

8.2.2 Er goodwill en ressource

For at et element kan betragtes som en ressource for en virksomhed, skal dette være medvirkende til at skabe økonomiske værdier for en virksomhed. Det er imidlertid ikke tilladt at indregne elementer, der er medvirkende til at skabe økonomiske værdier for en virksomhed, hvis disse elementer ikke er under virksomhedens kontrol. Det bliver fra IASBs side fastslået, at kernegoodwill skal betragtes som en ressource for virksomheden, hvorfra fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden¹²⁹. Dette emne har været genstand for adskillige diskussioner af bl.a. John Andersen og Peder Fredslund Møller i Revision og Regnskabsvæsen fra november 1997. I denne artikel fremsatte John Andersen

¹²⁸ Elling - Årsrapporten – teori og regulering, side 205

¹²⁹ IFRS 3 Basis for Conclusions, BC 132

sit synspunkt om, at goodwill ikke kan betegnes som en ressource for en virksomhed, da det i modsætning til andre aktiver ikke er muligt afstå goodwill særskilt¹³⁰. Dette blev modargumenteret af Peder Fredslund Møller, som bl.a. fremførte, at IASBs aktivdefinition ikke stiller krav om uskellighed. IASB vælger i stedet at fokusere på en going-concern forudsætning, hvilket bl.a. indebærer, at aktiverne værdiansættes ud fra den formodning, at de ikke bliver udskilt fra virksomheden, men i fremtiden vil blive benyttet¹³¹.

Ved en virksomhedssammenslutning har køberen formodentlig baseret sin købspris på, at det vil være muligt at opnå et højere afkast, end der kunne forventes fra enkeltaktiverne grundet synergieffekterne mellem disse. Synergieffekten vil være medvirkende til at skabe økonomisk værdi for den overtagende virksomhed, hvorfor vores mening er i overensstemmelse med IASBs om, at goodwill repræsenterer en ressource for den overtagende virksomhed.

8.2.3 Under virksomhedens kontrol

Hovedelementet ved opfyldelse af kontrolkriteriet er, om virksomheden besidder dispositionsretten over det pågældende aktiv, samt om virksomheden løber de økonomiske risici. Endvidere om de økonomiske fordele der er tilknyttet aktivet vil tilfalde virksomheden. Som tidligere beskrevet er goodwill et residual og indeholder dermed ikke identificerbare aktiver. Da goodwill ikke kan indregnes særskilt, må der grundet dette fokuseres på, om den overtagende virksomhed besidder kontrollen over goodwill. Det er IASBs holdning, at kontrolkriteriet ved kernegoodwill må betragtes som værende opfyldt grundet den overtagende virksomheds evne til at angive retningslinjer for ledelsen af den overtagne virksomhed¹³². Endvidere bliver der fra IASBs side lagt vægt på, at udskillelighed ikke er krævet, da kontrol efter deres overbevisning ikke forudsætter udskillelighed. Deres påstand bliver yderligere begrundet med, at virksomhederne ved erhvervelse af kapitalandele opnår kontrol over disse, hvorfor kontrollen også må anses som værende opfyldt ved erhvervet goodwill, da goodwill bliver betegnet som en del af kapitalandelene¹³³.

¹³⁰ R&R nr. 10 1997, Goodwill – en kommentar, side 30

¹³¹ R&R nr. 10 1997, Goodwill en kommentar, side 27-28

¹³² IFRS 3 Basis for Conclusion, BC 132

¹³³ R&R nr. 10 1997, Goodwill en kommentar, side 28

Modstandere af, at goodwill opfylder kontrolkriteriet, mener derimod, at der bør fokuseres på kontrollens styrke, da det efter deres overbevisning ikke er muligt at kontrollere goodwill i samme grad som andre aktiver, hvorved de ikke anser kontrollen over goodwill som værende tilstrækkeligt for at kunne opfylde dette kriterium.

Vores holdning er i overensstemmelse med IASBs antagelser, og vi mener dermed, at goodwill opfylder kriteriet for at være under virksomhedens kontrol. Dette begrundes med, at det efter vores mening er den overtagende virksomhed, der besidder kontrollen, og dermed også har adkomst til de økonomiske fordele, der er forbundet med goodwill.

8.2.4 Resultat af tidligere begivenheder

Det, at et aktiv skal være et resultat af en tidligere begivenhed, betyder, at virksomheden kun må indregne økonomiske ressourcer, som den har råderetten over og kontrollen med på balancedagen og derfor ikke aktiver, som forventes anskaffet i fremtiden¹³⁴. Der argumenteres for, at selve købstransaktionen medfører, at der er tale om et resultat af en tidligere begivenhed. Dette argument har også vundet indpas i praksis, hvor der er enighed om, at goodwill opstår som et resultat af tidligere begivenheder.

Når goodwill erhverves i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, må den transaktion, som foregår på overtagelsestidspunktet også betragtes som en tidligere begivenhed, og dermed er dette kriterium efter vores overbevisning opfyldt.

8.2.5 Fremtidige økonomiske fordele

FASB gør opmærksom på, at selvom goodwill ikke særskilt skaber værdi, ikke bruges til at betale gæld, og ikke kan byttes til andre værdier, er goodwill stadig i samspil med andre aktiver i stand til at skabe et cash flow¹³⁵. I forbindelse med dette er der en hvis usikkerhed i forhold til sådanne fremtidige økonomiske fordele tilknyttet goodwill i modsætning til fremtidige økonomiske fordele tilknyttet andre aktiver. Der er en generel mening om, at det der købes og sælges må have en fremtidig økonomisk værdi, hvilket dermed også må gælde for erhvervet goodwill¹³⁶. Ifølge IASB repræsenterer goodwill i forbindelse med en virksomhedssammenslutning en betaling af en merpris, der betales af erhververen med en formodning om, at goodwill vil skabe fremtidige økonomiske fordele i samspil med de

¹³⁴ Elling – Årsrapport, teori og regulering side 190-191

¹³⁵ FAS 141, B111

¹³⁶ FAS 141, B112-113

øvrige aktiver i virksomhederne¹³⁷. Der er både fra IASB og FASBs side en generel holdning til, at goodwill er og kan være medvirkende til at skabe økonomiske fordele for virksomheden i fremtiden, hvorfor denne del af definitionen må være opfyldt.

8.2.6 Kan goodwill måles pålideligt

Goodwill skal ved første indregning måles til kostpris, der opgøres som forskelsbeløbet mellem den overtagende virksomheds kostpris for den overtagne virksomhed og dagsværdien for de identificerbare aktiver og forpligtigelser¹³⁸. På baggrund af dette er det vores overbevisning, at målingen af goodwill kan betegnes som værende pålidelig på overtagelsestidspunktet, da det er muligt at måle den merværdi, som er betalt. Denne merværdi opstår som en handel mellem to uafhængige parter, hvilket også styrker den pålidelige måling af goodwill. Både i teorien og praksis er der enighed om, at goodwill på overtagelsestidspunktet kan måles pålideligt.

8.3 Delkonklusion

På baggrund af den foretagne diskussion af, om goodwill er aktiv, kan vi konkludere at såvel som efter IASBs overbevisning er det også vores holdning, at goodwill opfylder definitionen på et aktiv og dermed kan indregnes i overtagelsesbalancen. Dette begrundes med, at goodwill opstår som følge af en virksomhedssammenslutning på baggrund af en handel mellem to uafhængige parter, hvorfor goodwill opfylder kravet om, at være en ressource for den overtagende virksomhed. Endvidere råder den overtagende virksomhed over goodwill, og dermed anses kontrolkriteriet også for, at være opfyldt. Dette begrundes med, at det efter vores mening er den overtagende virksomhed, der har adkomst til de økonomiske fordele, der er forbundet med goodwill.

Eftersom der ved virksomhedssammenslutning er tale om en handel medfører dette, at der er tale om et resultat af en tidligere begivenhed, hvorfor dette kriterium også anses som værende opfyldt.

Med hensyn til kriteriet omhandlende fremtidige økonomiske fordele er vi også enige i IASB holdning om, at disse er opfyldt. Dette begrundes med, at erhvervet goodwill indeholder synergieffekter, hvor der ved en virksomhedsovertagelse er en formodning om,

¹³⁷ IFRS 3, afsnit 52

¹³⁸ IFRS 3, afsnit 51.

at goodwill i samspil med de øvrige aktiver vil skabe yderligere økonomiske fordele, end tilfældet var inden virksomhedssammenslutningen. Det næste kriterium der skal opfyldes, er kravet om pålidelighed, hvilket anses som værende opfyldt, da goodwill bliver opgjort som forskellen mellem den overtagende virksomheds kostpris for den overtagne virksomhed og dagsværdien for de identificerbare aktiver og forpligtigelser.

Vi er lige som IASB enige i, at det er mest fordelagtigt for regnskabsbrugerne, at goodwill bliver indregnet som et aktiv, da dette kan give regnskabsbrugerne en indsigt i, hvilke forventninger den overtagende virksomhed har til fremtiden, som følge af virksomhedssammenslutningen.

9 Ændringer af opgørelsen af goodwill kontra koncernopfattelser

Som det fremgår af kapitel 6 og 7, er der i forhold til overtagelsesmetoden og opgørelsen af goodwill sket ændringer af den regnskabsmæssige behandling af dette. På baggrund heraf vil vi i det følgende diskutere, hvilken koncernopfattelse som den nuværende regulering af virksomhedssammenslutninger udspringer af. Efterfølgende vil vi diskutere, om de ændringer, som vi kom frem til i kapitel 6 og 7, medfører, at der i forbindelse med udkastet til ændring af IFRS 3 sker en ændring af IASBs koncernopfattelse, og dermed af hvem koncernregnskabet udarbejdes for. Derudover vil vi diskutere, hvordan udviklingen af IASBs koncernopfattelse har været.

9.1 Nuværende regulering og koncernopfattelse

Ifølge IFRS 3 skal en virksomhedssammenslutning som tidligere nævnt foregå efter overtagelsesmetoden. I henhold til denne metode fire opfattelser af, hvem koncernregnskabet udarbejdes for. De fire opfattelser er som tidligere beskrevet; den snævre ejeropfattelse, moderselskabsopfattelsen, den modificerede moderselskabsopfattelse og enhedsopfattelsen. Vi vil i det følgende forholde os til de enkelte opfattelser i forhold til den nuværende regulering og vurdere, hvilken der passer bedst til denne regulering.

Den snævre ejeropfattelse er ikke tilladt ifølge lovgivningen og er derfor heller ikke mulig som grundlag for den koncernopfattelse, som ligger til grund for den nuværende regulering. En af grundene til, at denne metode ikke må anvendes i praksis er, at minoritetsinteressens andel af egenkapital og resultat ikke fremgår af koncernregnskabet efter denne opfattelse. Reguleringen ligger op til, at der i koncernregnskabet skal indgå minoritetsinteressen andel af egenkapital og resultat, hvorfor det kan konkluderes, da denne opfattelse ikke er tilladt i praksis og ydermere ikke indregner minoriteten i koncernregnskabet, at denne ikke er grundlag for den nuværende opfattelse af koncernregnskabet.

Den næste opfattelse, som er moderselskabsopfattelsen, har som tidligere nævnt samme udgangspunkt som den snævre ejeropfattelse, hvilket er at koncernregnskabet udarbejdes for moderselskabets aktionærer. I modsætning til den snævre ejeropfattelse, skal alle

aktiver og forpligtigelser i alle koncernselskaberne, indregnes i koncernregnskabet, således at dette repræsenterer den ledelsesmæssige enhed, som koncernen udgør. Ifølge denne opfattelse skal der ved købsomvurderingen af aktiverne og forpligtigelserne kun ske en moderselskabsvurdering, som svarer til moderselskabets ejerandel, hvorfor der ikke sker en omvurdering af minoritetens andel. I forhold til reguleringen i IFRS 3 skal der ske en omvurdering af både moderselskabets og minoritetsinteressens andel, således begge på overtagelsestidspunktet opgøres til dagsværdi. Grundet dette er der efter vores vurdering en væsentlig forskel på den måde, som moderselskabsopfattelsen opfatter koncernregnskabet på, såvel som den måde der er lagt op til i reguleringen. Vi kan derfor konkludere, at moderselskabsopfattelsen ikke er den opfattelse, som IASB har lagt til grund for IFRS 3s behandling af virksomhedssammenslutninger, men at denne er et skridt i den rigtige retning i forhold til den snævre ejeropfattelse.

Ved den modificerede moderselskabsopfattelse er der en stræben efter at opgøre ejergruppernes kapitalandele på en ensartet måde, hvilket betyder, at der skal foretages fuld eliminering af interneavancer, således at minoritetens kapital- og resultatandele opgøres efter samme princip som majoritetens andel. Koncernregnskabet udarbejdes efter denne opfattelse ikke kun for moderselskabet, men er også opmærksom på, at der er andre ejergrupper. I forhold til købsomvurdering kan der efter denne opfattelse anlægges to synspunkter. Enten skal vurdering ske ud fra ejergruppernes anskaffelsespris, hvorfor det kun vil være moderselskabets andel, der vil blive omvurderet eller ud fra det synspunkt, at alle aktiver skal omvurderes i deres helhed efter den seneste konstaterede anskaffelsespris, hvormed minoritetsinteressen opgøres efter de omvurderede værdier. Der sker dog ikke en opgørelse af goodwill for minoriteten efter denne opfattelse. I forbindelse med virksomhedssammenslutninger kræver IFRS 3, at der skal ske en omvurdering af alle aktiver til dagsværdi, således at der sker en omvurdering af både majoriteten og minoriteten. Samtidig skal der opgøres en goodwill for majoriteten, hvis der er erlagt et større vederlag, end dagsværdien af majoritetens andel af de omvurderede aktiver. Den nuværende regulering er efter vores opfattelse dermed i overensstemmelse med den modificerede moderselskabsopfattelse, og vi mener, at det er det andet synspunkt, der har lagt i forhold til omvurdering af aktiverne. Det kan ud fra ovenstående konkluderes, at IASB i forbindelse med IFRS 3 har lagt den modificerede moderselskabsopfattelse til grund for, hvordan en virksomhedssammenslutning skal behandles regnskabsmæssigt.

Da vi i det foregående har konkluderet, at den nuværende regulering er udarbejdet efter grundlag af den modificerede moderselskabsopfattelse, kan det således ikke være enhedsopfattelsen, som ligger til grund for udarbejdelsen af IFRS 3. Ifølge enhedsopfattelsen er behovet for koncernregnskabet en følge af, at virksomhederne er under fælles kontrol og interessenterne samt samfundet har behov for information om den samlede koncern. Derfor skal alle ejergrupperne efter denne opfattelse behandles ens både i forhold til omvurderingen såvel som opgørelsen af goodwill. Det er på området omkring opgørelsen af goodwill, at der er forskel på enhedsopfattelsen og den opfattelse, som IASB har lagt i forhold til IFRS 3. Med enhedsopfattelsen tages det sidst skridt og en andel af koncerngoodwillen henføres til minoriteten, hvilket ikke er tilladt ifølge IFRS 3. Vi mener derfor ud fra ovenstående at kunne konkludere, at IASB ikke har lagt enhedsopfattelsen som grundlag for behandlingen af virksomhedssammenslutninger efter IFRS 3.

9.2 Fremtidig regulering og koncernopfattelse

Vi kom i foregående afsnit frem til, at den koncernopfattelse, som ligger til grund for den nuværende regulering af virksomhedssammenslutninger, er den modificerede moderselskabsopfattelse. I det følgende vil vi diskutere den kommende regulering af virksomhedssammenslutninger i forhold til de fire koncernopfattelser og vurdere, hvilken opfattelse der ligger bag denne ændrede regulering.

Da vi i det foregående kom frem til, at koncernopfattelsen, som ligger bag ved den nuværende regulering, var moderselskabsopfattelsen, mener vi ikke, at det er relevant at gennemgå de to mere snævre koncernopfattelser. Dette vil vi argumentere for, da kravene i forbindelse med virksomhedssammenslutninger ikke er gået et skridt tilbage i udviklingen, men vi derimod har en formodning om, at man har taget skridt videre i den fremtidige regulering. Derfor vil vi i det følgende se på den fremtidige regulering i forhold til de to sidste koncernopfattelser, som er den modificerede moderselskabsopfattelse og enhedsopfattelsen.

I forbindelse med ændringerne af IFRS 3 er der fra IASBs side lagt op til, at der skal ske en ændring af, hvorledes goodwill skal opgøres i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. Denne ændring mener vi er væsentlig i forhold til den koncernopfattelse, som IASB har lagt til grund for den nuværende IFRS 3, da ændringen betyder, at goodwill for minoriteten dermed skal opgøres. Den modificerede

moderselskabsopfattelse er som tidligere nævnt af den opfattelse, at der skal ske en omvurdering af hele den overtagne virksomhed og ikke kun af den andel, som majoriteten overtager. Dog skal der efter denne opfattelse kun opgøres goodwill for majoriteten som den residual værdi, som fremkommer med forskellen af det erlagte vederlag for kapitalandelene og dagsværdien af majoritetens andel af aktiverne og forpligtigelserne. Da IASB i udkastet ligger op til, at den fulde goodwill metode skal indføres i praksis, mener vi, at der er sket en ændring af, hvorledes IASB ser koncernregnskabet, og hvem koncernregnskabets primære brugere er. Vi mener derfor, at IASB er gået væk fra den modificerede moderselskabsopfattelse i udkastet til ændringer af IFRS 3.

Den koncernopfattelse, som er i overensstemmelse med den fulde goodwill metode, er enhedsopfattelsen. Efter denne opfattelse skal der i forbindelse med en virksomhedssammenslutning ske en omvurdering af hele det overtagende, og der skal opgøres goodwill for både majoriteten og minoriteten. Som tidligere beskrevet foregår der en beregning ud fra en vurderet kostpris i forhold til det, majoriteten har betalt. Derudfra beregnes goodwill for majoriteten, hvorefter den resterende goodwill skal henføres som minoritetens andel se eksempel i Tabel 3 - Opgørelse af goodwill samt minoritetsinteresser i afsnit 7.8.1. Dette svarer til den fulde goodwill metode, som IASB ønsker skal indføres i praksis. På baggrund af dette mener vi desuden, at IASB er gået et skridt videre fra den modificerede moderselskabsopfattelse og taget springet fuldt ud i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, således at alle ejergrupper behandles fuldstændig ens i koncernregnskabet, hvilket er enhedsopfattelsen fundament. Koncernregnskabets opgave er efter enhedsopfattelsens synspunkt at præsentere alle ejergrupperne i koncernen på en ens måde, da koncernregnskabet efter denne opfattelse ikke kun udarbejdes for moderselskabets aktionærer men også for øvrige ejergrupper og samfundet generelt.

9.3 Udvikling af koncernopfattelser

Den udvikling, som IASB har været inde i med hensyn til koncernopfattelser, er ikke noget, som er opstået med udkastet til ændring af IFRS 3. Det har været en tendens de sidste 5 år, hvor IASB påbegyndte projektet omkring virksomhedssammenslutninger i år 2002. Dette projekt førte til den nugældende IFRS 3 og medførte som tidligere nævnt en afløsning af IAS 22. I denne forbindelse tog IASB et skridt i mod enhedsopfattelsen. IASB var dog ikke på det tidspunkt, hvor IFRS 3 trådte i kraft, klar til at tage hele springet og

ændre fuldt ud til enhedsopfattelsen. De gik i stedet efter vores opfattelse fra moderselskabsopfattelsen til den modificerede moderselskabsopfattelse. I forbindelse med ændringerne fra IAS22 til IFRS3 kom der krav om, at der ved en virksomhedssammenslutning skal ske en omvurdering af alle aktiver til dagsværdi - også minoritetensandel, hvorimod kravet i IAS22 kun var, at det var moderselskabets andel som skulle omvurderes. Dette mener vi også skyldes, at IASB gik fra at anlægge moderselskabsopfattelsen til at følge den modificerede moderselskabsopfattelse.

Vi er af den opfattelse, at IASB i første fase af projektet ikke ønskede at tage skridtet og indfører den fulde goodwill metode samtidig med, at virksomhederne også skulle ændre praksis i forbindelse med opgørelsen af dagsværdi for hele den overtagende virksomhed, da de anså det for at være for omfattende at skulle lave to så markante ændringer. Efter tilbakemeldingerne i kommentarbrevene med henblik på udkastet til ændringerne af IFRS 3 er der yderligere en generel kritik af projektet, da der sker for væsentlige og store ændringer med alt for kort mellemrum. Kritikken går på, at virksomhederne ikke kan nå at tilpasse og indføre de ændringer, som IASB udsender, før der kommer nye og væsentlige ændringer til. Disse kræver så igen, at virksomhederne skal tilpasse sig og dermed kommer de endnu mere bagefter i forhold til at følge de internationale regnskabsstandarder.

Denne kritik formoder vi, at IASB ved opstarten af projektet om virksomhedssammenslutninger var opmærksom på, hvilket kan anskues ud fra, at de valgte at projektet skulle foregå i to faser for dermed at sørge for en fordeling af ændringerne, således de ikke kom på en gang. I forbindelse med den nuværende IFRS 3 blev udsendt, var der to af medlemmerne fra IASB, som ikke var enige med resten af IASB på enkelte områder. Geoffrey Whittington var den af de to, som var af en anden opfattelse på flere områder. Han er blandt andet af den opfattelse, at "nyenhedsmetoden" skal tillades sammen med overtagelsesmetoden, da han formoder, at det i nogle tilfælde stadig er svært at identificere en overtager, og at der på baggrund af dette skal være en anden metode end overtagelsesmetoden. Han er enig i, at sammenlægningsmetoden ikke skal være denne mulighed, da der ved denne metode vil være alt for stor forskel på den regnskabsmæssige behandling efter de to metoder.

Whittington mener derimod, at "nyenhedsmetoden" vil være et godt supplement til overtagelsesmetoden i de tilfælde, hvor der ikke kan identificeres en overtager, da denne

metode er en videre udvikling af overtagelsesmetoden. Den regnskabsmæssige behandling vil dermed blive mere ensartet, da begge metoder kræver, at der skal ske en omvurdering af aktiver og forpligtigelser. Den opfattelse, som ligger bag "nyenhedsmetoden", foreskriver at der i forbindelse med virksomhedssammenslutninger i enkelte tilfælde skabes en helt ny enhed og der derfor skal ske en omvurdering af begge virksomheder. Efter denne opfattelse opstår der en hel ny regnskabsenhed, hvor de to virksomheder lægges sammen til en som ved sammenlægningsmetoden, men der skal så ske omvurderinger til dagsværdi. Vi antager derfor også, at Whittington vil kritisere udkastet til ændringerne af IFRS 3 og mene, at "nyenhedsmetoden" skal være en mulighed.

I forhold til koncernopfattelsen mener vi, at der er væsentligt forskel på den opfattelse, som der er lagt op til i udkastet til ændringer af IFRS 3 og den opfattelse der ligger bag "nyenhedsmetoden". Efter enhedsopfattelsen er koncernregnskabs opgave at give et billede af de enkelte ejergruppers kapitalandele og vise den samlede koncerns økonomiske stilling og resultat. I forhold til opfattelsen bag "nyenhedsmetoden" skal der ved en virksomhedssammenslutning skabes en helt ny regnskabsmæssig enhed, hvilket, vi betragter som værende væsentlig og giver koncernregnskabet en helt ny betydning, hvorfor, vi mener, IASB også har valgt ikke at tillade denne metode i forbindelse med virksomhedssammenslutninger.

9.4 Delkonklusion

Efter i overstående afsnit at have behandlet koncernopfattelserne i forhold til den nuværende og fremtidige regulering af virksomhedssammenslutninger samt udviklingen i koncernopfattelserne, mener vi nu at kunne konkludere på det andet arbejdsspørgsmål. Det er efter vores opfattelse den modificerede moderselskabsopfattelse, som er underliggende for den nuværende regulering af virksomhedssammenslutninger. Den fremtidige regulering er efter vores opfattelse udarbejdet ud fra enhedsopfattelsen, og udviklingen de seneste år er gået fra moderselskabsopfattelsen, som var grundlag for IAS 22, til enhedsopfattelsen. Denne ser vi som grundlag for den fremtidige regulering, men IASB har endnu ikke valgt at tage skridtet videre og tillade "nyenhedsmetoden" som et supplement til overtagelsesmetoden, og dermed heller ikke en anderledes koncernopfattelse. Vi mener derfor at kunne konkludere, at der fra IASBs side er lagt op til en ændring af opfattelsen af

koncernregnskabet, og at denne ændring er en del af den udvikling som startede, da projektet omkring virksomhedssammenslutninger blev påbegyndt tilbage i år 2002.

10 Regnskabsbrugernes informationsværdi og ændringerne af IFRS 3 og koncernopfattelsen

Vi har i de foregående afsnit diskuteret ændringerne af IFRS 3 og ændringen af koncernopfattelsen. I det følgende vil vi diskutere disse ændringer i forhold til ændringernes indflydelse på regnskabsbrugernes informationsværdi. Vi vil i den forbindelse ydermere diskutere de ændringer omkring regnskabsbrugerne og de kvalitative egenskaber, som IASB ligger op til med diskussionspapiret til ændring af begrebsrammen. Er der en sammenhæng mellem de ændringer der sker i IFRS 3 og de ændringer, der foreslås i diskussionspapiret. Vi vil tage udgangspunkt i de kvalitative egenskaber, som er i den nuværende begrebsramme og diskutere ændringerne af IFRS 3 i forhold til disse. I de tilfælde, hvor IASB i diskussionspapiret foreslår ændringer af de kvalitative egenskaber, vil vi ydermere diskutere ændringerne i forhold til ændringerne til IFRS 3. Efterfølgende vil vi foretage en vurdering af, hvordan ændringerne påvirker årsrapportens informationsværdi for regnskabsbrugerne.

10.1 Forståelighed

Kravet om, at regnskabsinformationen skal være forståelig for regnskabsbrugeren ændre sig ikke i diskussionspapiret til en ny begrebsramme, hvorfor de informationer, der oplyses i regnskabet skal være forståelige for regnskabsbrugeren. I forhold til de ændringer, som vi kom frem til, der sker med udkastet til ændring af IFRS 3, ser vi ikke nogle af disse, som kan medføre at de informationer som gives i årsrapporten bliver uforståelige for regnskabsbrugerne. Den ændring, som sker i forhold til opgørelsen af goodwill, medfører efter vores opfattelse ikke væsentlige ændringer i forståelsen af årsrapporten for regnskabsbrugerne. At goodwill nu skal opgøres for minoriteten, mener vi ikke giver nogle forståelsesmæssige problemer for regnskabsbrugeren, men at det derimod giver et bedre billede af virksomhedens reelle værdi. Der er dog måden, hvorpå goodwill beregnes for minoriteten, som kan medføre nogle problemer i forhold til forståeligheden, hvis aktierne ikke handles på et aktivt kapitalmarked. Det er den tidligere omtalte kontrolpræmie, der kan give problemer og medføre at der er forskel på det goodwill beløb, der henføres til minoriteten og dermed efter vores mening også kan give problemer for regnskabsbrugerens forståelighed af koncernregnskabet.

10.2 Relevans

I diskussionspapiret til en ny begrebsramme sker der en diskussion af relevans og pålidelighed. Der skal ifølge begrebsrammen ske en afvejning imellem ovennævnte to kvalitative egenskaber, og dermed sker der en ligestilling, som gør, at der skal foretages et professionelt skøn og afveje, om informationen er både pålidelig og relevant. I nogle tilfælde kan det dog yderligere være nødvendigt at medtage en information, som er relevant, selvom den ikke er pålidelig. I forhold til relevans spørgsmålet i forbindelse med ændringerne af opgørelsen af goodwill og regnskabsbrugernes værdi af dette, mener vi at det er yderst relevant for regnskabsbrugere, at der også opgøres en goodwill for minoriteten. Dette grundet at regnskabsbrugere ikke kun er moderselskabets aktionærer og derfor henvender sig til en bredere brugergruppe, som det også fremgår af ændringen af koncernopfattelsen til enhedsopfattelsen, der opfatter koncernregnskabet som et redskab for en bredere ejergruppe end moderselskabets aktionærer. Vi mener, at det er yderst relevant, at goodwill bliver opgjort for alle ejergrupperne i koncernen, så det afspejler den reelle værdi af den overtagende virksomhed, således at værdien kommer til udtryk på samme måde, som hvis moderselskabet overtog 100 % af den overtagende virksomhed.

For at sikre én hvis brugbarhed af informationerne i årsrapport for regnskabsbrugere, er det vigtigt, at disse informationer er relevante for regnskabsbrugeren, således de kan træffe økonomiske beslutninger ud fra disse. En information, som minoritetens andel af goodwill, vil være brugbar og relevant for regnskabsbrugere, således de får et bedre billede af virksomhedens værdi.

10.3 Pålidelighed/Troværdig repræsentation

IASB har i diskussionspapiret til en ny begrebsramme foreslået at ændre kravet om pålidelighed til et krav om, at informationen troværdigt skal repræsentere de økonomiske fænomener, de er en del af. Dette er muligvis en følge af at der sker en ændring af metoden for opgørelse af goodwill til også at skulle opgøre goodwill for minoriteten, da kritikkerne af goodwill som et aktiv, med den nuværende opgørelse ikke mener den opfylder definitionen på et aktiv, blandt andet på grund af at de ikke mener at værdien af goodwill kan måles pålideligt. I forhold til den foreslåede metode vil der i endnu højere grad stilles spørgsmålstegn ved den pålidelige måling, og derfor vil begrebet troværdig repræsentation

medføre en bredere og mere åben indregningsmulighed, da kravet om pålidelighed er mere snævert end et krav om troværdig repræsentation.

At et aktiv troværdigt skal repræsentere de økonomiske fænomener som de er en del af, mener vi også, at goodwill kan opfylde. Goodwill lever mere op til dette med den foreslåede måde end efter den nuværende opgørelsesmetode, da der kan argumenteres for, at når der også opgøres goodwill for minoriteten, er dette med til at informationerne i årsrapporten i endnu højere grad troværdigt repræsentere de økonomiske fænomener som de er en del af. Dette skyldes at der i forbindelse med opgørelsen af goodwill for både majoriteten og minoriteten, kommer et bedre udtryk for den værdi som den overtagende virksomhed har som en helhed på overtagelsestidspunkt, såfremt aktierne handles på et aktivt kapitalmarked og der kan fastsættes en forventet salgsværdi på overtagelsestidspunktet.

10.4 Sammenlignelighed

IASB har i diskussionspapiret ikke foreslået, at kravet om sammenlignelighed skal udelades eller ændres. Dette betyder at kravet om, at informationerne i årsrapporten skal kunne sammenlignes med informationer af liggende karakter i andre årsrapporter og det skal være muligt at sammenligne regnskabstal over en længere årrække, skal følges. Sammenlignelighedskravet er en af de underliggende grunde til, at IASB har påbegyndt projektet med Business Combinations, i tæt samarbejde med FASB for at skabe konvergens mellem de amerikanske og internationale regnskabsstandarder. De foreslåede ændringer til IFRS 3, omkring opgørelsen af goodwill skal ses som en følge af, at FASB i FAS 141 kræver, at virksomhederne ved en virksomhedssammenslutning skal anvende den fulde goodwill metode. Denne metode har IASB valgt at implementere i den ændrede IFRS 3, således der kommer konvergens mellem FAS 141 og IFRS 3 på området omhandlende opgørelse af goodwill. Dette vil medføre en bedre mulighed for at sammenligne amerikanske børsnoterede virksomheders koncernregnskaber med børsnoterede virksomheders koncernregnskaber fra lande, hvor det er et krav at følge IFRS 3, deri blandt danske børsnoterede virksomheder.

Der er fra interessenternes side en kritik af den fulde goodwill metode, og hovedparten af dem mener ikke at metoden skal ændres. En enkelt af dem forslår derfor, at FASB i stedet for i FAS 141 skal ændre metoden, således at de følger IASBs metode for opgørelse af

goodwill i IFRS 3, så der stadig skabes konvergens mellem FAS 141 og IFRS 3. I forhold til sammenligneligheden af regnskabstallene er det i denne forbindelse ikke relevant, da koncernregnskabet udarbejdes, når virksomhedssammenslutningen sker, og der er derfor ikke tidligere udarbejdet et regnskab for den samlede koncern.

Vi mener i forhold til kravet om sammenlignelighed, at der skal være ens opgørelsesmetode af goodwill i de to standarder. Efter vores opfattelse skal IASB i IFRS 3 implementere den fulde goodwill metode, således IFRS 3 på det område bliver i overensstemmelse med FAS141. Der vil dog efter vores opfattelse blive et mindre problem i forhold til sammenligneligheden af koncernregnskabet mellem virksomheder, hvor virksomhedssammenslutningen sker før de nye regler træder i kraft. Problemet, mener vi, er, at det ikke er muligt at måle goodwill for minoriteten i de virksomhedssammenslutninger, der sker inden de nye regler træder i kraft. Hvis det skulle gøres ville, det være ved at oppuste goodwill i forhold til det, som er henført til majoriteten, hvorfor vi mener, at det ikke er muligt i praksis. Efter vores mening skal der i koncernregnskabet oplyses, hvilken metode der på overtagelsestidspunktet blev anvendt til opgørelse af goodwill. Dette, mener vi, er vigtigt, at der oplyses om, så regnskabsbrugerne har en mulighed for at tage dette med i deres betragtning og sammenligning af koncernregnskaber.

10.5 Regnskabsbrugerne og årsrapportens informationsværdi

Ifølge den nuværende begrebsramme er de primære regnskabsbrugere virksomhedens investorer og kreditorer, da IASB er af den opfattelse, at det er disse regnskabsbrugere, der har det største informationsbehov og dermed vil deres behov også dække de øvrige regnskabsbrugeres behov. I diskussionspapiret om en ny begrebsramme ændrer IASB lidt på regnskabsbrugerne. Investorer ændres i diskussionspapiret til egenkapital investorer, långiver og leverandører og andre kreditorer, ændres til kreditorer og leverandører. Informationsbehovet hos de enkelte regnskabsbrugere ændrer sig ikke væsentligt fra den nuværende begrebsramme til diskussionspapiret.

Informationsværdien af årsrapporten for regnskabsbrugerne mener vi ændrer sig ved, at der skal ske en opgørelse af goodwill for minoriteten. Årsrapportens information bliver dermed mere brugbar for andre end aktionærene i moderselskabet, hvilket, vi også mener, er meningen med ændringerne, da der fra IASBs side er lagt op til en ændring af

koncernopfattelsen fra den modificerede moderselskabsopfattelse til enhedsopfattelsen, hvis fokus som tidligere nævnt er, at alle ejergrupper skal opgøres ensartet.

Vi mener, at informationsværdien af årsrapporten, hvis goodwill opgøres for minoriteten, har betydning for flere af årsrapportens brugere. I forhold til investorerne har det betydning både for majoriteten og for minoriteten. Majoriteten opnår et bedre billede af den økonomiske værdi af den ledelsesmæssige enhed, som de har kontrollen over og dermed bedre mulighed for at træffe økonomiske beslutninger på koncernens vegne. Minoritetens informationsværdi forbedres efter vores mening også ved, at der opgøres goodwill for denne ejergruppe. De får dermed en mere konkret værdi af, hvad deres andel af den samlede koncern er værd, hvilket endvidere giver denne ejergruppe mulighed for et bedre økonomisk beslutningsgrundlag. En af de andre regnskabsbrugere som ændringerne også medfører et bedre beslutningsgrundlag for, er kreditorerne. Grunden til, at vi antager dette, er, at goodwillbeløbet er en forventning om det cash flow, som den gruppe af aktiver, som koncernen repræsenterer, kan generer i fremtiden. For kreditorerne har dette den betydning at det giver et klarere billede af den økonomiske enhed, som de finansierer. Vi mener derfor, at opgørelsen af goodwill i udkastet til ændringerne af IFRS 3 medfører en øget værdi for de primære grupper af regnskabsbrugere og giver dem et bedre fundament til at foretage økonomiske beslutninger i forhold til deres interesser i koncernen.

10.6 Delkonklusion

Vi mener nu, at det er muligt at konkludere på, hvordan udkastet til ændring af IFRS 3 og af koncernopfattelsen påvirker årsrapportens primære kvalitative egenskaber og informationsværdien af årsrapporten for regnskabsbrugere. Det kan, efter at vi i det forestående har behandlet de primære kvalitative egenskaber, konkluderes, at der i forhold til forståelighed i enkelte tilfælde kan være problemer, hvis den overtagne virksomhed ikke er børsnoteret, og deres aktier dermed ikke handles på et aktivt kapitalmarked, hvorfor opgørelsesmetoden kan give forståelsesmæssige problemer, men hvis aktierne handles på et aktivt kapitalmarked skulle opgørelsen ikke give forståelsesmæssige problemer for regnskabsbrugere. Det kan ydermere konkluderes, at ændringerne af opgørelsen af goodwill giver en mere relevant information for regnskabsbrugere end den nuværende opgørelsesmetode, da den reelle værdi af koncernen fremkommer mere konkret efter vores opfattelse. I forhold til pålidelighed er der i diskussionspapiret lagt op til en ændring,

således det ændres til troværdig repræsentation. Vi mener, at denne ændring blandt andet skyldes de foreslåede ændringer til IFRS 3 omhandlende opgørelse af goodwill. Vi kan i forhold til troværdig repræsentation konkludere, at den foreslåede metode til opgørelse af goodwill efter vores opfattelse opfylder kravet om troværdig repræsentation bedre end den nuværende metode. Dette antager vi på baggrund af, at goodwillbeløbet efter vores opfattelse mere troværdigt repræsenterer det økonomiske fænomen, som det er en del af, når goodwill også opgøres for minoriteten.

Det kan desuden konkluderes, at sammenligneligheden af årsrapporter påvirkes af ændringerne af metoden for opgørelse af goodwill, og vi mener, det er nødvendigt at der i årsrapporten gøres opmærksom på hvilken metode som er anvendt ved opgørelsen af goodwill, da der vil være forskel, alt efter, om overtagelsestidspunktet ligger før eller efter den foreslåede regulering træder i kraft. Vi mener, at det kan konkluderes, at de foreslåede ændringer af IFRS 3 medfører at informationsværdien af årsrapport for regnskabsbrugere forbedres, da den reelle værdi af koncernen afspejles bedre, når der også opgøres goodwill for minoriteten. Dermed skabes et bedre beslutningsgrundlag for årsrapportens primære brugere.

11 Er goodwill et aktiv?

I kapitel 8 diskuterede vi, om goodwill var et aktiv, og om det levede op til definitionen af et aktiv. Vi kom i den forbindelse frem til, at goodwill opstået ved en virksomhedssammenslutning opfylder definitionen på et aktiv, hvorfor det skal indregnes i balancen. IASB ligger med udkastet til ændringerne af IFRS 3 op til, at goodwill for minoriteten også skal opgøres. Dette mener vi medfører, at der sker en ændring af, hvorledes goodwill skal opgøres, hvorfor spørgsmålet, om goodwill i den nye form stadig opfylder definitionen på et aktiv og dermed stadig kan indregnes i balancen, opstår. I det følgende vil vi diskutere, om goodwill er et aktiv. Vi vil tage udgangspunkt i definitionen af et aktiv, som vi gjorde det i kapitel 8, og herudfra vurdere, om goodwill i den nye form stadig er et aktiv. En af de faktorer, som vi ser som værende problematisk i forbindelse med ændringerne af opgørelsen af goodwill, er, om der stadig kan ske en pålidelig måling af goodwill beløbet. Der er dog sket det, at IASB i diskussionspapiret til ændring af begrebsrammen har lagt op til, at pålidelig måling skal erstattes af troværdig repræsentation, hvorfor vi til slut i dette afsnit vil diskutere betydningen af denne ændring i forhold til goodwill og aktiv definitionen.

11.1 Er goodwill en ressource

I kapitel 8 fastslog vi, at IASB anerkendte kernegoodwill som en ressource, og at goodwill var en ressource ud fra en "going-concern" betragtning, hvor aktiver værdiansættes ud fra en vurdering af, at de ikke udskilles fra virksomheden men i fremtiden benyttes. Goodwill er et udtryk for en betaling, hvor køberen ud fra en vurdering betaler ekstra i forventning om at få et højere afkast fra en større gruppe af aktiver end fra det enkelte aktiv grundet synergieffekter. Vi kom dermed frem til i kapitel 8, at goodwill repræsenterede en ressource for virksomheden.

Er goodwill så stadig en ressource i den nye form? Dette kan diskuteres, men som vi ser det, vil goodwill som opgøres for minoriteten stadig være en ressource for virksomheden, og ud fra "going-concern" betragtningen vil goodwillbeløbet være et udtryk for den forventede økonomiske værdi af synergieffekterne, som opstår af samspillet mellem aktiverne i en virksomhedssammenslutning.

11.2 Under virksomhedens kontrol

Goodwill er ifølge IASB under virksomhedens kontrol og denne kontrol udspringer af, at moderselskabet har kontrollen over de ledelsesmæssige dispositioner i den overtagne virksomhed. Men er kontrolkriteriet så opfyldt, når det drejer sig om minoritetens andel af goodwill? Kritikkerne ville helt klart sige nej, da de i forvejen ikke mener, at goodwill er under virksomhedens kontrol.

I forhold til IASBs argumentation omkring goodwill som et aktiv, mener vi endvidere, at goodwill, som opgøres for minoriteten, kan karakteriseres som værende under virksomhedens kontrol. Argumentet i denne forbindelse er det samme som tidligere, at moderselskabet overtager aktiemajoriteten samt over halvdelen af stemmerettighederne. Dermed har de kontrol over de ledelsesmæssige dispositioner samt minoritetens andel af aktiverne, hvorfor goodwill opgjort for minoriteten også er under virksomhedens kontrol og dermed opfylder den kontrolkriteriet i aktiv definitionen.

11.3 Resultat af tidligere begivenhed

Goodwill opstår i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, hvilket er, som vi kom frem til tidligere, et resultat af en tidligere begivenhed - nemlig selve virksomhedssammenslutningen. Det faktum, at goodwill er et resultat af en tidligere begivenhed, ændrer sig ikke ved, at goodwill også skal opgøres for minoriteten. Denne goodwill er også et resultat, som fremkommer ved, at der sker en virksomhedssammenslutning.

11.4 Fremtidige økonomiske fordele

Både ifølge FASB og IASB er goodwill en fremtidig økonomisk fordel for virksomheden, hvilket vi også kom frem til i diskussionen af, om goodwill er et aktiv. Dette ud fra en formodning om, at goodwill i samspil med andre aktiver vil genere cash flow til virksomheden og dermed give fremtidige økonomiske fordele.

Denne del af definitionen er af IASB blevet udeladt i forslaget til ændring af IFRS 3, hvorfor det ikke længere er noget krav, at et aktiv skal tilføre virksomheden fremtidige

økonomiske fordele for at opfylde definitionen på et aktiv¹³⁹. Det, at IASB vælger at fjerne dette krav i definitionen, er en klar fordel i forhold til, at goodwill skal opfylde definitionen på et aktiv, da både FASB og IASB giver udtryk for, at de økonomiske fordele ved goodwill ikke er så sikker at fastslå som ved andre aktiver. IASB har valgt at udelade dette krav i forslaget til ændring af IFRS 3, da de mener, at det er unødvendigt i og med, at en ubetinget rettighed eller forpligtigelse i alle tilfælde tilfredsstillt kravet¹⁴⁰. Vi mener dermed som tidligere, at goodwill stadig er et aktiv, selvom der skal ske en opgørelse for både minoriteten og majoriteten.

11.5 Kan goodwill måles pålideligt

Vi kom i vores diskussion, af om goodwill var et aktiv, frem til, at goodwill opstået i forbindelse med en virksomhedssammenslutning på overtagelsestidspunktet kan måles pålideligt, da der sker en handel mellem to uafhængige parter, og dermed kan værdien af goodwill karakteriseres som værende pålidelig. Ligesom med kravet om fremtidige økonomiske fordele, har IASB i forslaget til ændring af IFRS 3 valgt at udelade kravet om pålidelig måling, hvor goodwill ikke, hvis forslaget bliver vedtaget, skal opfylde denne del af definitionen. IASB begrundelse for at fjerne pålidelighedskravet for immaterielle aktiver er, at FASB i FAS 141 ikke har et lignende krav¹⁴¹. IASB er enige med FASB om, at nyttigheden af årsrapporten vil forbedres, hvis immaterielle aktiver overtaget ved en virksomhedssammenslutning udskilles fra goodwill. IASBs konklusion blev en estimering af dagsværdi og separat identifikation af immaterielle aktiver i stedet for at lade dem indgå i goodwill, da dette formodes at give den bedste information til regnskabsbrugere¹⁴².

I forhold til den nye måde, der er lagt op til, goodwill skal opgøres på, kan der ligeledes opstå problemer i henblik på den pålidelige måling. Dette på baggrund af, at den del af goodwill, som skal henføres til minoriteten, skal beregnes på et grundlag, som i nogle tilfælde vil medføre, at goodwillbeløbet, som henføres til minoriteten, ikke opgøres korrekt. Problemet opstår, når det ikke er muligt at vurdere den reelle markedsværdi af hele den overtagne virksomhed. Det vil være i de tilfælde, hvor den overtagne virksomhed ikke er børsnoteret, hvilket oftest er tilfældet. Da vil den eneste mulighed for at opgøre den

¹³⁹ R & R, nr. 11 2005, side 26 og Basis for Conclusions on exposure draft of proposed amendments to IFRS3, BC92

¹⁴⁰ Basis for Conclusions on exposure draft of proposed amendments to IFRS3, BC97

¹⁴¹ Basis for Conclusions on exposure draft of proposed amendments to IFRS3, BC100

¹⁴² Basis for Conclusions on exposure draft of proposed amendments to IFRS3, BC102

samlede værdi være at tage udgangspunkt i det beløb, som moderselskabet har betalt og oppuste værdien ud fra dette. I den forbindelse vil der ikke blive taget højde for en eventuel kontrol præmie, som moderselskabet har betalt for at overtage den bestemmende indflydelse, hvilket vil medføre, at der henføres et for højt beløb til goodwill, se nedenstående eksempel:

Tal eksempel

D. 1 september 2005 opkøber virksomhed K 75 % (750.000 aktier) af virksomhed S for 7.5 mio kr (10 kr. pr aktie). I perioden omkring overtagelsestidspunktet, bliver virksomhedens S's aktier handlet til 8 kr. pr aktie. K betaler en pris der ligger over markedets vurdering grundet de synergie effekter de forventer at opnå. Det er derfor fornuftigt at konkludere at dagsværdien af S som en helhed ikke udgør 10 mio. kr. En valuar vurdering viser, at værdien af S i stedet udgør 9,7 mio. kr., hvis S ikke var noteret og blev handlet og det ikke var muligt at foretage en valuar vurdering, ville værdien af S skulle opgøres ud fra værdien som K har betalt og dermed vil værdien af S være 10 mi. kr.. Forudsat at dagsværdien af nettoaktiverne udgør 8 mio. kr., vil goodwill blive opgjort således i forhold til de 2 scenarier:

	Kapitalmarke d	Intet kapitalmarke d	
	Mio. kr.	Mio. kr	
Dagsværdi af S	9.7	10	
Dagsværdi af de overtagne nettoaktiver	8	8	
Goodwill	1.7	2	
Værdien af goodwill som er allokeret til K's andel bliver beregnet således:			
	Mio. kr.	Mio. kr	
Vederlaget K har betalt for 75 % interesse i S	7.5	7.5	
Dagsværdien af K's andel af nettoaktiverne (75 % x 8 mio. kr.)	6	6	
Goodwill allokeret til K	1.5	1.5	
Goodwill allokeret til minoritetsinteresser (1.7 mio. kr. - 1.5 mio. kr.)	0.2		
Goodwill allokeret til minoritetsinteresser (2 mio. kr. - 1.5 mio. kr.)		0,5	
Illustration af allokering af goodwill og nettoaktiver ved et kapitalmarked og intet kapitalmarked:			
Kapitalmarked		Intet Kapitalmarked	
Goodwill	1.7 mio. kr.	Goodwill	2 mio. kr.
Netto aktiver	8 mio. kr.	Nettoaktiver	8 mio. kr.
Minoritetsinteresse	2.2 mio. kr.	Minoritetsinteress e	2.5 mio. kr.

Tabel 4 – Opgørelse af goodwill ved kapitalmarked og ved intet kapitalmarked

Hvis IASBs forslag om at udelade pålidelig måling i forhold til indregning efter IFRS 3, da er ovenstående ikke relevant, og dermed vil goodwill opgjort efter den fremtidige regulering forsat kunne indregnes som et aktiv, da den ikke vil skulle leve op til kravet om pålidelig måling. Dog skal det nævnes, at bliver udkastet ikke vedtaget i den nuværende form, vil problemstilling opstå og muligvis medføre problemer i forhold til indregning af minoritetensandel af goodwill i balancen.

11.6 Delkonklusion

Det er nu muligt for os at konkludere på, om goodwill, som den kan komme til at se ud, hvis udkastet til ændring af IFRS 3 bliver vedtaget, er et aktiv og skal indregnes i balancen som et sådant. I forhold til definitionen på et aktiv, kom vi i det foregående frem til, at goodwill opfylder alle kravene. Goodwill er en ressource, den er under virksomhedens kontrol, er et resultat af en tidligere begivenhed og de fremtidige økonomiske fordele kan også forventes at tilflyde virksomheden. Det sidste krav i definitionen er den, som IASB har valgt at udelade i udkastet til ændring af IFRS 3. Vi mener derfor ud fra ovenstående, at goodwill efter den nye opgørelsesmetode opfylder definitionen på et aktiv, hvis udkastet bliver vedtaget i den form, det har på nuværende tidspunkt. Da IASB udover at udelade fremtidige økonomiske fordele også fjerner kravet om pålidelig måling, som omtalt ovenfor, hvilket, vi mener, var en af stop klodserne for at kunne indregne minoritetensandel af goodwill som et aktiv i balancen, da det i de tilfælde hvor der ikke er et aktivt kapitalmarked, være svært at udskille den kontrolpræmie som moderselskabet har betalt og dermed vil goodwill beløbet ikke blive opgjort pålideligt. Den endelige konklusion må derfor være, at vi mener, at goodwill opgjort efter den nye metode opfylder definitionen på et aktiv med en forudsætning af at udkastet til ændringerne af IFRS 3 vedtages i den nuværende form.

12 Konklusion

Det er vores opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at få indregnet immaterielle aktiver separat samt, at det er fordelagtigt at indregne så mange som muligt, da dette vil være medvirkende til, at formindske goodwill. Ved indregning af immaterielle aktiver bliver det også mere synligt for regnskabsbrugerne, hvad kostprisen for den overtagne virksomhed egentlig indeholder. Det kan konkluderes, at samtlige aktiver og forpligtigelser således har indflydelse på opgørelse af goodwill, samt at de fra IASBs side foreslåede ændringer vil medføre, at der sker indregning af langt flere immaterielle aktiver og forpligtigelser i forhold til den nuværende regulering, da kravene om pålidelig måling og fremtidige økonomiske fordele bortfalder. Dette kan efter vores mening både have en positiv og en negativ effekt, hvilket begrundes med at det bliver muligt at indregne flere immaterielle aktiver, som vil være medvirkende til en reduktion af goodwillbeløbet, mens indregning af flere eventualforpligtigelser kan have en negativ effekt, da det vil skabe et større goodwillbeløb. Hvis regnskabsbrugerne ser et stort goodwillbeløb som en indikation på, at den overtagende virksomhed har meget positive forventninger til fremtiden, grundet eventuelle synergieffekter der måtte opstå i forbindelse med en virksomhedsovertagelse, kan dette få regnskabsbrugerne til at træffe fejlagtige beslutninger. Med afskaffelsen af kravene om pålidelig måling og fremtidige økonomiske fordele, er det vores holdning at man tilsidesætter kravet om troværdig repræsentation. Ændringen der sker i forbindelse med minoritetsinteresserne, hvor man går over til den fulde goodwill metode, vil efter vores overbevisning skabe et mere fyldestgørende billede af regnskabet for regnskabsbrugerne, da denne metode giver et bedre økonomisk grundlag til at træffe deres økonomiske beslutninger.

Vi er af den holdning, at goodwill udtrykker en værdi for virksomheden og opfylder definitionen på et aktiv, hvorfor goodwill bør indregnes i overtagelsesbalancen som et aktiv. Vores holdning er endvidere, at det er mest fordelagtigt for regnskabsbrugerne, at goodwill bliver indregnet som et aktiv, da dette kan give regnskabsbrugerne en indsigt i, hvilke forventninger den overtagende virksomhed

har til fremtiden, som følge af de synergieffekter virksomheden måtte opnå i forbindelse med en virksomhedssammenslutning.

Det er efter vores opfattelse den modificerede moderselskabsopfattelse, som er underliggende for den nuværende regulering af virksomhedssammenslutninger, og enhedsopfattelsen som er underliggende for den fremtidige regulering. Vi kan derfor konkludere, at der fra IASBs side er lagt op til en ændring af opfattelsen af koncernregnskabet, og at denne ændring er en del af den udvikling som startede, da projektet omkring virksomhedssammenslutninger blev påbegyndt tilbage i år 2002.

Med hensyn til ændringerne af IFRS 3 og ændringerne af koncernopfattelsernes indflydelse på regnskabsbrugernes informationsværdi, konkluderes det, at der i forhold til forståelighed i enkelte tilfælde kan være problemer, hvis den overtagne virksomhed ikke er børsnoteret, og deres aktier dermed ikke handles på et aktivt kapitalmarked, hvorfor opgørelsesmetoden kan give forståelsesmæssige problemer. Endvidere kan vi i forhold til troværdig repræsentation konkludere, at den foreslåede metode til opgørelse af goodwill efter vores opfattelse opfylder kravet om troværdig repræsentation bedre end den nuværende metode. Dette antager vi på baggrund af, at goodwillbeløbet efter vores opfattelse mere troværdigt repræsenterer det økonomiske fænomen, som det er en del af, når goodwill også opgøres for minoriteten. Vi mener, at det kan konkluderes, at de foreslåede ændringer af IFRS 3 medfører at informationsværdien af årsrapport for regnskabsbrugere forbedres, da den reelle værdi af koncernen afspejles bedre, når der også opgøres goodwill for minoriteten. Dermed skabes et bedre beslutningsgrundlag for årsrapportens primære brugere.

Da IASB udover at udelade fremtidige økonomiske fordele også fjerner kravet om pålidelig måling, bliver det efter vores mening mere lempeligt, at indregne goodwill som et aktiv i balancen, end hvad tilfældet var efter den nuværende regulering. Derfor kan vi konkludere, at goodwill opgjort efter den nye metode også opfylder definitionen på et aktiv og derved skal indregnes i balancen, under forudsætning af at udkastet til ændringerne af IFRS 3 vedtages i den nuværende form.

Hermed kan det overordnet konkluderes, at hvis der sker vedtagelse af de fra IASBs side foreslåede ændringer til IFRS 3, vil der ske væsentlige ændringer i opgørelsen af goodwill i forbindelse med virksomhedssammenslutning, som efter vores mening vil skabe et mere fyldestgørende billede af regnskabet for regnskabsbrugerne end hvad der er tilfældet med den nuværende regulering. Disse ændringer giver efter vores overbevisning et bedre økonomisk grundlag for regnskabsbrugerne til at træffe deres økonomiske beslutninger.

13 Litteraturliste

13.1 Bøger

Baker, R., Lembke, V. & King, T. (2001): *Advanced Financial Accounting*. Mc Graw-Hill
London

Boelskift, A., Pedersen, M. F. & Christensen, M. (2003): *IFRS Implementeringsplan*
(1.udgave). Thomson.

Elling, J. O. (2001): *Årsrapport i analytisk perspektiv* (3.udgave). Thomson.

Elling, J. O. (2003): *Årsrapporten – teori og regulering* (1.udgave). Gjellerup.

Fedders, J. (2004): *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk
praksis til IFRS* (2.udgave). Thomson.

Fredslund, P. M. & Rasmussen, T. (1997): *Regnskabsloven* (2.udgave). Gads Forlag.

IASB (2006): *IFRS STANDARDS 2006*. IASB.

Kiertzner, L. (2004): *Håndbog i Årsrapport* (1.udgave). Revifora.

13.2 Publikationer

Inspi (2003): *Virksomhedsslutninger - ED 3: udkast til ny international regnskabsstandard* (2/3).

Inspi (2004): *Regnskabsmæssig behandling af goodwill* (1).

R&R (1997): *Goodwill - en kommentar* (no.10).

R&R (1997): *Goodwill i forbindelse med virksomhedsovertagelser* (no.10).

R&R (2000): *Goodwill - endnu engang* (no. 2).

R&R (2002): *Regnskabsmæssig behandling af goodwill - konsekvenser af krav om aktivering* (no. 10)

R&R (2003): *Virksomhedssammenslutninger - udvalgte problemstillinger* (no. 11).

R&R (2004): *Virksomhedssammenslutninger* (no. 9).

R&R (2004): *Immaterielle aktiver* (no. 9).

R&R (2005): *Ændringer til reglerne om koncernregnskaber og virksomhedssammenslutninger* (no. 11).

Deloitte (2005): *IFRS introduktion til de internationale regnskabsstandarder*.

13.3 Regnskabsstandarder og vejledninger

IASB (1998): *IAS 22, Business Combinations*.

IASB (2004, marts): *Basis for Conclusions IFRS 3 Business combinations*.

IASB (2004, marts): *IAS 36, Impairment of Assets*.

IASB (2004, marts): *IAS 38, Intangible Assets*.

IASB (2004, marts): *IFRS 3, Business combinations*.

IASB (2004, december): *IAS 37, Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets*.

IASB (2005, oktober): *Basis for Conclusions Exposure draft of proposed Amendments to IFRS 3*.

IASB (2005, oktober): *Exposure draft of proposed, Amendments to IFRS 3*.

IASC (1989): *IASB Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*.

FASB (2001, juni): *FAS 141, Business Combinations*.

13.4 Kommentar Breve

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.21)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.22)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.66)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.88)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.123)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.125)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.225)

Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Letter of Comment (no.258)

Exposure draft of Proposed Amendments to IFRS 3 Business Combinations, Comment
letter summary

13.5 Diskussionspapirer

Discussions Paper – Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for
Financial Reporting

Discussion Paper – Fair Value Measurements

14 Bilag 1 – Forkortelser

- BC: Basis for Conclusions
- FASB: Financial Accounting Standards Board
- FSR: Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
- IAS: International Accounting Standards
- IASB: International Accounting Standards Board
- IASC: International Accounting Standards Committee
- IFRS: International Financial Reporting Standards
- US GAAP: United States General Accepted Accounting Principals